

Møteinnkalling

Nord-Hålogaland bispedømmeråd

2024 - 2027

Møtedato: 15.01.2024 kl. 10:30

Møtested: Bispegården, Tromsø

Arkivsak: 23/03886

Mulige forfall meldes snarest til , .

TROMSØ, 09.01.2024

Sekretær

Saksliste

Godkjenning av innkalling og saksliste

1/24 Godkjenning av innkalling og saksliste	3
---	---

Saker til behandling

2/24 Valg av leder 2024 - 2025	6
3/24 Valg av nestleder 2024 - 2025	7
4/24 Nominasjon av kandidater til Kirkerådet	8
5/24 Nominasjon av kandidater til Mellomkirkelig råd	19
6/24 Oppnevning av representant med vara til styret i Nord-Norges Diakonistiftelse (NND)	28
7/24 Oppnevning av representant med vara til styret i Folkehøgskolen 69 grader Nord	32
8/24 Oppnevning av representant med personlig vara for ny periode i Kirkens Nødhjelps representantskap	38
9/24 Forslag til kandidater til Kirkemøtets organer - valgkomiteen, regelkomiteen og protokollkomiteen	46
10/24 Forslag til dirigentskap	53
11/24 Forslag til kandidater til Den norske kirkes klagenemnd	59
12/24 Oppnevning av representant til representantskapet i Kirkens bymisjon Tromsø	65
13/24 Møteplan 2024	71
14/24 Bispedømmerådet som strategisk organ	73
15/24 Tilsetting prost i Nord-Troms prosti	75

Orienteringssaker

16/24 Likeverdig tilgjengelighet og tilhørighet - Universell utforming av og i kirken (KM-sak 07/23)	76
17/24 Kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjoner (KM-sak 08/23)	93
18/24 Sannhets- og Forsoningsarbeidet - orientering om arbeidet	123
19/24 Orienteringer	126
20/24 Eventuelt	127

DEN NORSKE KIRKE

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Ann-Mari Årnes	421	24/00099-1	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
	Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027	15.-16.01.2024

Saksordfører: Anne B. Skoglund

Godkjenning av innkalling og saksliste

Forslag til vedtak

Innkalling og saksliste godkjennes.

DEN NORSKE KIRKE

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027

Møteinnkalling

Nord-Hålogaland bispedømmeråd

2024 - 2027

- Unntatt offentlighet

Møtedato: 15.01.2024 kl. 10:30 – 16.01. kl. 14.00

Møtested: Bispegården, Tromsø

Arkivsak: 23/03886

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf 77603960 eller e-post aa759@kirken.no.**Tidsramme:**

15.jan kl.10.30 - 17, lunsj kl.12.00 og middag kl.17.00 i Bispegården

15.jan kl.11 – 14. kurs for medlemmer og 1.varamedlemmer til Nord-Hålogaland bispedømmeråd.

15.jan kl.18 – 20 Kirkerådet invitere til et digitalt møte om samfunnskontakt 15. januar klokken 18, der Kirkens arbeidsgiverorganisasjon (KA) og Kirkerådet KR) sammen vil gi en orientering om hvordan vi alle kan bidra for at politikerne skal være best mulig opplyst om Den norske kirkes bidrag til samfunnet.

16.jan kl.9 – 14 bispedømmerådsbehandling

SAKSLISTE**Godkjenning av innkalling og saksliste**

1/24 24/00099-1 Godkjenning av innkalling og saksliste

Saker til behandling

2/24	23/03886-2	Valg av leder 2024 – 2025
3/24	23/03886-3	Valg av nestleder 2024 – 2025
4/24	19/04523-3	Nominasjon av kandidater til Kirkerådet
5/24	19/04523-4	Nominasjon av kandidater til Mellomkirkelig råd
6/24	17/04828-40	Oppnevning av representant med vara til styret i Nord-Norges Diakonistiftelse (NND)

7/24	18/01704-8	Oppnevning av representant med vara til styret i Folkehøgskolen 69 grader Nord
8/24	17/01909-40	Oppnevning av representant med personlig vara for ny periode i Kirkens Nødhjelps representantskap
9/24	19/04523-6	Forslag til kandidater til Kirkemøtets organer - valgkomiteen, regelkomiteen og protokollkomiteen
10/24	19/04523-7	Forslag til dirigentskap til Kirkemøtet
11/24	19/04523-5	Forslag til kandidater til Den norske kirkes klagenemnd
12/24	17/04876-4	Oppnevning av representant til representantskapet i Kirkens bymisjon Tromsø
13/24	18/02417-22	Møteplan 2024
14/24	22/03836-2	Bispedømmerådet som strategisk organ

Tilsettingssaker

15/24	24/00040-2	Tilsetting prost i Nord-Troms prosti - Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd
-------	------------	--

Orienteringssaker

16/24	23/02157-6	Likeverdig tilgjengelighet og tilhørighet - Universell utforming av og i kirken (KM-sak 07/23)
17/24	24/00090-1	Kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjoner (KM-sak 08/23)
18/24	20/00695-8	Sannhets- og Forsoningsarbeidet - orientering om arbeidet
19/24	18/02424-25	Orienteringer

Eventuelt

20/24	23/03886-4	Eventuelt
-------	------------	-----------

TROMSØ, 05.01.2024

møtesekretær

DEN NORSKE KIRKE

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Anne Bergljot Skoglund	421	23/03886-2	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
	Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027	15.-16.01.2024

Saksordfører: Anne B. Skoglund

Valg av leder 2024 - 2025

Saksorientering

I henhold til «Regler om formene for bispedømmerådets virksomhet» § 1, velger bispedømmerådet i det konstituerende møtet og senere hvert annet år blant sine medlemmer, leder og nestleder.

Forslag til vedtak

Saken legges fram uten forslag til vedtak.

DEN NORSKE KIRKE

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Anne Bergljot Skoglund	421	23/03886-3	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
	Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027	15.-16.01.2024

Saksordfører: Anne B. Skoglund

Valg av nestleder 2024 - 2025

Saksorientering

I henhold til «Regler om formene for bispedømmerådets virksomhet» § 1, velger bispedømmerådet i det konstituerende møtet og senere hvert annet år blant sine medlemmer, leder og nestleder.

Forslag til vedtak

Saken legges fram uten forslag til vedtak.

DEN NORSKE KIRKE

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Anne Bergljot Skoglund	410	19/04523-3	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
	Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027	15.-16.01.2024

Saksordfører: Tove Karoline Knutsen

Nominasjon av kandidater til Kirkerådet

Saksorientering

Kirkerådet er styre for rettssubjektet Den norske kirke, og er i tillegg trossamfunnets øverste organ mellom kirkemøtene. Dette innebærer et stort personlig ansvar for den enkelte, og kandidater til Kirkerådet bør derfor ha solid kompetanse og erfaring på ett eller flere av fagfeltene kirkefag, økonomi, virksomhetsstyring, juss, HR, digitalisering eller lignende, og i tillegg inneha svært god rolleforståelse i utøvelsen av vervet. Erfaring fra styrer i private eller offentlige virksomheter vil være en fordel for kandidater som skal inngå og bidra med sin kompetanse i dette kollegiale organet med et omfattende ansvar for Den norske kirkes utvikling, herunder dens økonomi.

Bispedømmerådene kan i tråd med *Regler for valg av Kirkerådet* § 2-1 første ledd komme med forslag til lederkandidater. Forslag kan også fremmes av det enkelte medlem under Kirkemøtet.

Kirkemøtet har vedtatt regler som antar at valg av leke medlemmer til Kirkerådet gjennomføres som avtalevalg der listene blir enige seg imellom om en fordeling av mandater, som bekreftes av Kirkemøtet i plenum. Dersom det imidlertid ikke kommer på plass en slik avtale, sier *Regler for valg av Kirkerådet* § 3-3 at «[h]vis valget ikke gjennomføres som avtalevalg, skal valgkomiteen fremme en liste med 26 leke kandidater, minst to fra hvert bispedømme, ordnet bispedømmevis og i alfabetisk rekkefølge».

Bispedømmerådene bes derfor om å komme med forslag til aktuelle kandidater blant de leke medlemmene i bispedømmerådet. Samiske representanter og døvemenighetenes representant anses også som leke medlemmer. Disse foreslåtte kandidatene blir kun vurdert av valgkomiteen dersom valget av leke medlemmer av Kirkemøtet ikke gjennomføres som avtalevalg.

Merk at etter § 3-3 annet ledd skal valgkomiteen «sikre at kvinner og menn er representert med minst 40 prosent blant de foreslåtte kandidatene på valglisten. Tilsvarende skal valgkomiteen tilstrebe at det er en andel kandidater under 30 år på minst 20 prosent.» Valgkomiteen er derfor ikke bundet til forslagene fra bispedømmerådene, og kan fremme andre kandidater for å sikre at kravene som er stilt av valgreglene oppfylles. Det oppfordres derfor til at bispedømmerådene tar hensyn til disse kravene når bispedømmets forslag til

kandidater sendes inn. Bispedømmerrådet kan foreslå mer enn to kandidater om det er ønskelig.

Alle prester og leke kirkelig tilsatte i Kirkemøtet er å anse som kandidater til Kirkerådet etter valgreglenes § 4-1 første ledd. Bispedømmerrådene skal derfor ikke foreslå kandidater blant disse.

Forslag til vedtak

Saken legges fram uten forslag til vedtak.

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Bispedømmerådene

Dato: 07.11.2023

Vår ref: 23/03424-1

Deres ref:

Nominasjon av kandidater til de sentralkirkelige råd

Kirkemøtet 2024 skal blant annet velge Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd og Den norske kirkes klagenemnd. Enkelte av valgene forberedes av valgkomiteen valgt av Kirkemøtet i dets forrige periode, mens andre legges frem av Kirkerådet eller av valgkomiteen som velges under konstitueringen av Kirkemøtet. Valgkomiteens og Kirkerådets arbeid med å finne og innstille kandidater skjer blant annet på bakgrunn av forslag fra bispedømmerådene. Vi ber derfor de nye bispedømmerådene om innspill.

Forslag til kandidater til Kirkerådet

Kirkerådet er styre for rettssubjektet Den norske kirke, og er i tillegg trossamfunnets øverste organ mellom kirkemøtene. Dette innebærer et stort personlig ansvar for den enkelte, og kandidater til Kirkerådet bør derfor ha solid kompetanse og erfaring på ett eller flere av fagfeltene kirkefag, økonomi, virksomhetsstyring, juss, HR, digitalisering eller lignende, og i tillegg inneha svært god rolleforståelse i utøvelsen av vervet. Erfaring fra styrer i private eller offentlige virksomheter vil være en fordel for kandidater som skal inngå og bidra med sin kompetanse i dette kollegiale organet med et omfattende ansvar for Den norske kirkes utvikling, herunder dens økonomi.

Bispedømmerådene kan i tråd med *Regler for valg av Kirkerådet* § 2-1 første ledd komme med forslag til lederkandidater. Forslag kan også fremmes av det enkelte medlem under Kirkemøtet.

Kirkemøtet har vedtatt regler som antar at valg av leke medlemmer til Kirkerådet gjennomføres som avtalevalg der listene blir enige seg imellom om en fordeling av mandater, som bekreftes av Kirkemøtet i plenum. Dersom det imidlertid ikke kommer på plass en slik avtale, sier *Regler for valg av Kirkerådet* § 3-3 at «[h]vis valget ikke gjennomføres som avtalevalg, skal valgkomiteen fremme en liste med 26 leke kandidater, minst to fra hvert bispedømme, ordnet bispedømmevis og i alfabetisk rekkefølge». Bispedømmerådene bes derfor om å komme med forslag til

Postadresse:
Postboks 799 Sentrum
0106 OSLO

E-post: post.kirkeradet@kirken.no
Web: www.kirken.no
Org.nr.:818066872

Telefon: +47 23081200
Telefaks:

Saksbehandler
Kristian Myhre

aktuelle kandidater blant de leke medlemmene i bispedømmerådet. Samiske representanter og døvemenighetenes representant anses også som leke medlemmer. Disse foreslåtte kandidatene blir kun vurdert av valgkomiteen dersom valget av leke medlemmer av Kirkemøtet ikke gjennomføres som avtalevalg.

Merk at etter § 3-3 annet ledd skal valgkomiteen «sikre at kvinner og menn er representert med minst 40 prosent blant de foreslåtte kandidatene på valglisten. Tilsvarende skal valgkomiteen tilstrebe at det er en andel kandidater under 30 år på minst 20 prosent.» Valgkomiteen er derfor ikke bundet til forslagene fra bispedømmerådene, og kan fremme andre kandidater for å sikre at kravene som er stilt av valgreglene oppfylles. Det oppfordres derfor til at bispedømmerådene tar hensyn til disse kravene når bispedømmets forslag til kandidater sendes inn. Bispedømmerådet kan foreslå mer enn to kandidater om det er ønskelig.

Alle prester og leke kirkelig tilsatte i Kirkemøtet er å anse som kandidater til Kirkerådet etter valgregelens § 4-1 første ledd. Bispedømmerådene skal derfor ikke foreslå kandidater blant disse.

Forslag til kandidater til Mellomkirkelig råd

Mellomkirkelig råd er Den norske kirkes fagorgan for økumenisk og internasjonalt arbeid. Kirkemøtet skal velge fire medlemmer av Mellomkirkelig råd blant Kirkemøtets medlemmer, samt leder av Mellomkirkelig råd. Leder trenger ikke være blant Kirkemøtets medlemmer. Bispedømmerådet bes om å foreslå kandidater til disse vervene. Disse valgene forberedes og innstilles av valgkomiteen i forkant av Kirkemøtet.

Nominasjon av kandidater til Samisk kirkeråd

Nominasjon av medlemmer til Samisk kirkeråd er nå en del av myndigheten til Samisk kirkelig valg møte. Valgmøtet ble samlet i oktober 2023 og nominerte der kandidater til Samisk kirkeråd. Bispedømmerådene skal derfor ikke foreslå kandidater til dette rådet.

Forslag til kandidater til Den norske kirkes klagenemnd.

Bispedømmerådene kan komme med forslag til medlemmer i klagenemnda. De fleste av vervene i klagenemnda skal ha spesialisert kompetanse innenfor juss, teologi mv. I tillegg velges ett medlem på fritt grunnlag. Se vedlagte regler for Den norske kirkes klagenemnd samt kirkeordningen § 32 første ledd:

Den norske kirkes klagenemnd består av følgende medlemmer:

- *en leder som er eller har vært dommer i de alminnelige domstoler eller i Arbeidsretten,*
- *ett medlem som har juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap,*
- *ett medlem som har teologisk doktorgrad,*
- *ett medlem som er prest og har særlig kompetanse i kirkerett,*
- *ett øvrig medlem*

Dette valget forberedes og innstilles av valgkomiteen før Kirkemøtet.

Forslag til kandidater til Kirkemøtets organer

Bispedømmerådene kan komme med forslag til kandidater til valgkomiteen, regelkomiteen og protokollkomiteen. Alle komiteene velges for fire år. Valgkomiteen er ansvarlig for forberedelse og gjennomføring av valg i Kirkemøtet i perioden, mens regelkomiteen skal vurdere om endringsforslag som fremmes i plenum kan vedtas etter *Kirkemøtets forretningsorden* § 3-6:

Kirkemøtet velger en regelkomité for hele valgperioden bestående av medlemmer av Kirkemøtet, inkludert én biskop. Kirkerådets medlemmer er utelukket fra å velges til ordinært medlem eller varamedlem i regelkomiteen. Regelkomiteen kan tiltres av saksordfører for den aktuelle saken.

Regelkomiteen skal vurdere om noen endringsforslag kan koordineres og/eller samstemmes, om endringsforslagene er forenlige med annet regelverk og om endringsforslag er tilstrekkelig utredet.

Hvis et endringsforslag ikke er forenlig med annet regelverk eller regelkomiteen vurderer at endringsforslaget ikke er tilstrekkelig utredet, kan regelkomiteen vurdere om forslaget kan omformuleres.

Regelkomiteen kan oversende endringsforslag som er ansett som tilstrekkelig utredet til ordinær komitébehandling. Dette skal alltid gjøres i liturgisaker. Kirkemøtet kan også selv oversende slike endringsforslag til ordinær komitébehandling.

Protokollkomiteens oppgaver er fastsatt i forretningsordenens § 3-5 tredje ledd:

Protokollkomiteen skal

- 1. Se til at ingen vedtak lider av innholdsmessige feil.*
- 2. Se til at alle vedtak er truffet i samsvar med forretningsordenens bestemmelser og at også andre saksbehandlingsregler er fulgt, slik at vedtakene ikke lider av tilblivelsesfeil.*
- 3. Etter alle plenumssesjoner hvor det er fattet vedtak, gjennomgå og signere vedtakene.*
- 4. Ved Kirkemøtets avslutning foreta en samlet gjennomgang av Kirkemøtets vedtaksprotokoll og eventuelt godkjenne den i henhold til Kirkemøtets forretningsorden, jf. § 1-7.*

Alle medlemmene i komiteene må være medlem av Kirkemøtet. I regelkomiteen skal i tillegg ett av medlemmene være biskop.

Forslag til dirigentskap

Kirkemøtet skal velge et dirigentskap på tre personer med personlige varamedlemmer. Dirigentskapet har ansvar for å lede møtet i tråd med forretningsordenen og sikre forsvarlig saksbehandling innenfor rammene satt av møtets varighet. Bispedømmerådet kan foreslå kandidater til dirigentskapet. Disse

ønskes oversendt Kirkerådets sekretariat så snart som mulig uavhengig av den generelle fristen nedenfor.

Frister

Siste frist for innsending av forslag til kandidater er **fredag 16. februar 2024**. Den forberedende valgkomiteen vil ha møte kort tid etter for å gjøre sine innstillinger, det kan derfor ikke gis utsettelse på denne fristen. Det forutsettes at de kandidater som foreslås til de ulike verv er villige til å la seg nominere.

Komitearbeidet under Kirkemøtet

Kirkemøtets medlemmer og andre med tale- og forslagsrett fordeles for hele valgperioden på faste komiteer innenfor de saksområder som møtet skal arbeide med. Det enkelte bispedømmeråd skal fremlegge forslag til hvordan rådets medlemmer skal fordeles på de faste komiteene. Hvert bispedømmeråd skal være representert i alle komiteene.

Kirkerådet vil se på bispedømmetilhørighet, listefordeling, representasjon av leke, prester, lek kirkelig tilsatte og biskoper, og kjønnsmessig balanse i komiteene. Dette betyr at ikke alle ønsker kan imøtekommes, men så langt det er mulig vil Kirkemøtets medlemmer plasseres i ønsket komite. Kirkerådet ber bispedømmerådene om å oppgi ønsket komitefordeling for bispedømmerådets medlemmer. Oppgi primær- og sekundærønske for hvert enkelt medlem.

De foreslåtte komiteene i Kirkemøtet 2024–2027

- Komité A: Gudstjenesteliv, kultur og kommunikasjon
- Komité B: Kirkelig undervisning, diakoni og samfunnsspørsmål
- Komité C: Økonomi og kontroll (fast komite for oppfølging av rapporter fra Kirkerådet)
- Komité D: Organisasjonsutvikling og valg
- Komité E: HR, inklusiv rekruttering og kompetanse
- Komité F: Urfolk, internasjonale og økumeniske forhold

Saksområdet til den enkelte komite fastsettes av Kirkerådet i desember 2023, og justeringer som avviker fra oversikten over kan derfor forekomme. Sakene på Kirkemøtet fordeles i komiteene etter saksmengde. Komiteene må derfor som tidligere regne med at de kan få tildelt saker som ikke hører hjemme innenfor deres saksfelt.

Med vennlig hilsen

Ingrid Vad Nilsen
direktør

Kristian Myhre
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg:

Kirkemøtets forretningsorden

Regler for valg av Kirkerådet

Regler for Mellomkirkelig råd

Forskrift om regler for Den norske kirkes klagenemnd

Kirkeordning for Den norske kirke

,

Mottakere:

Bispedømmerådene

Regler for valg av Kirkerådet

Fastsatt av Kirkemøtet 7. august 2023 med hjemmel i lov 24. april 2020 nr. 31 om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven) § 12 annet ledd og kirkeordning 30. mars 2019 nr. 2307 for Den norske kirke § 29 tredje ledd.

Kapittel 1. Generelle bestemmelser

§ 1-1. *Valgperiode. Nyvalg i valgperioden*

Kirkerådets valgperiode er fire år fra Kirkemøtets første møte i bispedømmerådernes valgperiode frem til Kirkemøtets første møte i den påfølgende valgperioden.

Kirkerådet tiltrer umiddelbart etter Kirkemøtet hvor valget har funnet sted. Ved nyvalg innenfor valgperioden tiltrer Kirkerådet straks det er valgt.

Mistillit til Kirkerådets leder eller samlet til alle medlemmene av Kirkerådet som er valgt av Kirkemøtet, kan fremmes av minst ett medlem av Kirkemøtet.

Hvis mistillitsforslaget får alminnelig flertall, skal det velges en ny leder eller et nytt Kirkeråd for resten av valgperioden.

§ 1-2. *Valgkomiteen. Hemmelig valg*

Valgkomiteen leder valget og foretar valgoppgjøret.

Valgkomiteen sørger for stemmesedler til den enkelte valgomgang. Stemmegivningen kan i stedet gjennomføres ved bruk av elektronisk møtesystem.

Stemmegivningen er hemmelig.

§ 1-3. *Valgbarhet*

Kirkerådets medlemmer og varamedlemmer må være medlemmer av Kirkemøtet.

Kapittel 2. Valg av leder

§ 2-1. *Nominasjon av leder*

Bispedømmerådene kan komme med forslag til lederkandidater overfor valgkomiteen.

Kirkemøtets medlemmer kan fremme forslag til kandidater under Kirkemøtet.

§ 2-2. *Valg av leder*

Kirkemøtet velger først leder av Kirkerådet blant Kirkemøtets leke medlemmer ved særskilt avstemning. Det skal avgis stemme på én kandidat. Det er også adgang til å stemme blankt. Hvis ingen ved første stemmegivning får alminnelig flertall av de stemmer som er avgitt, holdes ny

stemmegivning. Ved denne skal det bare stemmes på de to som ved første stemmegivning har fått flest stemmer.

Lederen velges for fire år. Kirkerådet velger selv nestleder for fire år.

Kapittel 3. Valg av leke medlemmer

§ 3-1. Valgform

Kirkerådets øvrige leke medlemmer velges ved avtalevalg eller flertallsvalg.

§ 3-2. Avtalevalg

Kirkemøtet kan med 2/3 flertall vedta at valg av de leke medlemmene til Kirkerådet, utenom leder, skal foregå som avtalevalg.

Valget gjennomføres på grunnlag av en innstilling med forslag til medlemmer og varamedlemmer, inkludert varamedlem for Kirkerådets leder. Innstillingen skal inneholde minst et medlem og et varamedlem fra hvert bispedømme, og det kan angis hvilken gruppe medlemmene representerer.

Innstillingen skal inneholde minst 40 prosent kvinner og minst 40 prosent menn. Det skal tilstrebes at den også inneholder en andel kandidater under 30 år på minst 20 prosent.

Innstillingen vedtas med 2/3 flertall av Kirkemøtet.

§ 3-3. Valgliste ved flertallsvalg

Hvis valget ikke gjennomføres som avtalevalg, skal valgkomiteen fremme en liste med 26 leke kandidater, minst to fra hvert bispedømme, ordnet bispedømmevis og i alfabetisk rekkefølge.

Valgkomiteen skal sikre at kvinner og menn er representert med minst 40 prosent blant de foreslåtte kandidatene på valglisten. Tilsvarende skal valgkomiteen tilstrebe at det er en andel kandidater under 30 år på minst 20 prosent.

Valglisten skal slås sammen med valglisten for prest og lek kirkelig tilsatt etter § 4-1.

Kirkemøtets medlemmer kan fremme forslag til kandidater under Kirkemøtet. Slike kandidater skal føres opp på valglisten. Kandidatene ført opp på valglisten etter dette ledd er ikke omfattet av kravet i annet ledd.

§ 3-4. Valg av medlemmer ved flertallsvalg

Ved flertallsvalg velger Kirkemøtet først seks leke medlemmer, sammen med lek kirkelig tilsatt og prester etter § 4-2 annet ledd. De leke medlemmene skal velges fra bispedømmene leder ikke ble valgt fra. Det skal avgis stemme på seks leke kandidater, én kandidat per bispedømme, én lek kirkelig tilsatt og én prest.

Etter at resultatet av ovenstående valg foreligger, foretas valg av de resterende seks leke medlemmer og én prest. Det skal avgis stemme på seks leke kandidater – én lek kandidat per bispedømme som det ikke allerede er valgt medlemmer fra, og to leke kandidater blant alle bispedømmer – og én prest. Det er også adgang til å stemme blankt. De som får flest stemmer innenfor sin kategori, er valgt.

§ 3-5. Valg av varamedlemmer ved flertallsvalg

Etter valget av Kirkerådets faste medlemmer ved flertallsvalg velger Kirkemøtet varamedlemmer i en egen valgomgang.

Kapittel 4. Valg av prester og lek kirkelig tilsatt**§ 4-1. Valgliste ved valg av prester og lek kirkelig tilsatt**

Alle prester og leke kirkelig tilsatte i Kirkemøtet er å anse som kandidater til Kirkerådet. Valgkomiteen fremmer derfor en valgliste med:

- a. de elleve leke kirkelig tilsatte, ordnet bispedømmevis, og
- b. de elleve prestene, ordnet bispedømmevis

Ved valg av varamedlemmer, fremmer valgkomiteen en valgliste med de gjenværende kandidatene som ikke er blitt valgt, ordnet bispedømmevis.

Ved nyvalg og suppleringsvalg i valgperioden kommer første og annet ledd til anvendelse så langt det passer.

§ 4-2. Valg av medlemmer

Etter valget av de leke medlemmene ved avtalevalg velger Kirkemøtet en lek kirkelig tilsatt og to prester. Det skal avgis stemme på en lek kirkelig tilsatt og to prester. Det er også adgang til å stemme blankt. De som får flest stemmer innenfor sin kategori, er valgt.

Om valget av leke medlemmer gjennomføres som flertallsvalg, gjennomføres valget av leke medlemmer, lek kirkelig tilsatt og prester i to valgomganger i henhold til § 3-4.

§ 4-3. Valg av varamedlemmer

Etter valget av Kirkerådets faste medlemmer velger Kirkemøtet varamedlemmer for prest og lek kirkelig tilsatt i en egen valgomgang. For lek kirkelig tilsatt skal det velges ett personlig varamedlem. For prestene skal det velges to varamedlemmer i nummerert rekkefølge. Stemmeligket avgjøres ved loddtrekning. I valgomgangen skal det gis stemme på en lek kirkelig tilsatt og to prester. Det er også adgang til å stemme blankt. De som får flest stemmer innenfor sin kategori, er valgt.

Om valget av leke varamedlemmer gjennomføres som flertallsvalg, gjennomføres valget av leke varamedlemmer og varamedlemmer for lek kirkelig tilsatt og prester i samme valgomgang.

Kapittel 5. Felles bestemmelser**§ 5-1. Stemmeligket ved flertallsvalg. Forkasting av stemmesedler**

Ved stemmelighet ved flertallsvalg gjøres det omvalg mellom kandidatene som har fått like mange stemmer. Ved fortsatt stemmelighet treffes avgjørelsen ved loddtrekning.

Valgkomiteen skal forkaste stemmesedler som er feil utfylt.

§ 5-2. Presentasjon av kandidater

Kandidatene føres opp på listen med angivelse av fullstendig navn, stilling, menighet, alder, bispedømme og relevante opplysninger om kandidatene.

§ 5-3. Fratredelse

Hvis Kirkemøtet vedtar mistillit til Kirkerådets leder eller til alle medlemmene av Kirkerådet som er valgt av Kirkemøtet, plikter vedkommende å tre ut av rådet fra det tidspunkt ny leder av Kirkerådet eller nytt Kirkeråd er valgt.

Har Kirkemøtet vedtatt mistillit til sittende leder i Kirkerådet, vil vedkommende være utelukket fra å stille til gjenvalg. Har Kirkemøtet vedtatt mistillit samlet til alle medlemmene av Kirkerådet som er valgt av Kirkemøtet, vil fratredende medlemmer, inkludert leder, kunne stille til gjenvalg.

§ 5-4. Nærmere regler ved nyvalg og suppleringsvalg

Ved nyvalg og suppleringsvalg innenfor Kirkerådets valgperiode skal Kirkemøtets valgkomité fungere som nominasjonskomité for valget hvis det gjennomføres som flertallsvalg.

Ved nyvalg i valgperioden kan Kirkemøtet med 2/3 flertall vedta at valg av de leke medlemmene til Kirkerådet, utenom leder, skal foregå som avtalevalg. Valgkomiteen ber Kirkemøtets medlemmer om å fremme forslag til kandidater til flertallsvalg innen en frist.

Ved suppleringsvalg i valgperioden ber valgkomiteen Kirkemøtets medlemmer om å fremme forslag til kandidater innen en frist.

Ved suppleringsvalg i valgperioden skal valgkomiteen fremme forslag på en til to kandidater til den plassen som står ubesatt. Gjelder det valg av prest eller lek kirkelig tilsatt, anses alle prester og leke kirkelig tilsatte å være kandidater, jf. § 4-1 tredje ledd.

Suppleringsvalg gjennomføres som flertallsvalg.

§ 5-5. Mindre endringer

Kirkerådet kan fastsette mindre endringer i reglene.

§ 5-6. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft straks. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 14. november 2021 nr. 3434 om valg av Kirkerådet.

DEN NORSKE KIRKE

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Anne Bergljot Skoglund	410	19/04523-4	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
	Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027	15.-16.01.2024

Saksordfører: Kai Krogh

Nominasjon av kandidater til Mellomkirkelig råd

Vedlegg:

Forespørsel om forslag til kandidater til valg på Kirkemøtet 2024 m.m. 1446553_1_1

Regler for Mellomkirkelig råd

Saksorientering

Mellomkirkelig råd er Den norske kirkes fagorgan for økumenisk og internasjonalt arbeid. Kirkemøtet skal velge fire medlemmer av Mellomkirkelig råd blant Kirkemøtets medlemmer, samt leder av Mellomkirkelig råd. Leder trenger ikke være blant Kirkemøtets medlemmer.

Bispedømmerådet bes om å foreslå kandidater til disse vervene. Disse valgene forberedes og innstilles av valgkomiteen i forkant av Kirkemøtet.

Forslag til vedtak

Saken legges fram uten forslag til vedtak.

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Bispedømmerådene

Dato: 07.11.2023

Vår ref: 23/03424-1

Deres ref:

Nominasjon av kandidater til de sentralkirkelige råd

Kirkemøtet 2024 skal blant annet velge Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd og Den norske kirkes klagemennd. Enkelte av valgene forberedes av valgkomiteen valgt av Kirkemøtet i dets forrige periode, mens andre legges frem av Kirkerådet eller av valgkomiteen som velges under konstitueringen av Kirkemøtet. Valgkomiteens og Kirkerådets arbeid med å finne og innstille kandidater skjer blant annet på bakgrunn av forslag fra bispedømmerådene. Vi ber derfor de nye bispedømmerådene om innspill.

Forslag til kandidater til Kirkerådet

Kirkerådet er styre for rettssubjektet Den norske kirke, og er i tillegg trossamfunnets øverste organ mellom kirkemøtene. Dette innebærer et stort personlig ansvar for den enkelte, og kandidater til Kirkerådet bør derfor ha solid kompetanse og erfaring på ett eller flere av fagfeltene kirkefag, økonomi, virksomhetsstyring, juss, HR, digitalisering eller lignende, og i tillegg inneha svært god rolleforståelse i utøvelsen av vervet. Erfaring fra styrer i private eller offentlige virksomheter vil være en fordel for kandidater som skal inngå og bidra med sin kompetanse i dette kollegiale organet med et omfattende ansvar for Den norske kirkes utvikling, herunder dens økonomi.

Bispedømmerådene kan i tråd med *Regler for valg av Kirkerådet* § 2-1 første ledd komme med forslag til lederkandidater. Forslag kan også fremmes av det enkelte medlem under Kirkemøtet.

Kirkemøtet har vedtatt regler som antar at valg av leke medlemmer til Kirkerådet gjennomføres som avtalevalg der listene blir enige seg imellom om en fordeling av mandater, som bekreftes av Kirkemøtet i plenum. Dersom det imidlertid ikke kommer på plass en slik avtale, sier *Regler for valg av Kirkerådet* § 3-3 at «[h]vis valget ikke gjennomføres som avtalevalg, skal valgkomiteen fremme en liste med 26 leke kandidater, minst to fra hvert bispedømme, ordnet bispedømmevis og i alfabetisk rekkefølge». Bispedømmerådene bes derfor om å komme med forslag til

Postadresse:
Postboks 799 Sentrum
0106 OSLO

E-post: post.kirkeradet@kirken.no
Web: www.kirken.no
Org.nr.:818066872

Telefon: +47 23081200
Telefaks:

Saksbehandler
Kristian Myhre

aktuelle kandidater blant de leke medlemmene i bispedømmerådet. Samiske representanter og døvemenighetenes representant anses også som leke medlemmer. Disse foreslåtte kandidatene blir kun vurdert av valgkomiteen dersom valget av leke medlemmer av Kirkemøtet ikke gjennomføres som avtalevalg.

Merk at etter § 3-3 annet ledd skal valgkomiteen «sikre at kvinner og menn er representert med minst 40 prosent blant de foreslåtte kandidatene på valglisten. Tilsvarende skal valgkomiteen tilstrebe at det er en andel kandidater under 30 år på minst 20 prosent.» Valgkomiteen er derfor ikke bundet til forslagene fra bispedømmerådene, og kan fremme andre kandidater for å sikre at kravene som er stilt av valgreglene oppfylles. Det oppfordres derfor til at bispedømmerådene tar hensyn til disse kravene når bispedømmets forslag til kandidater sendes inn. Bispedømmerådet kan foreslå mer enn to kandidater om det er ønskelig.

Alle prester og leke kirkelig tilsatte i Kirkemøtet er å anse som kandidater til Kirkerådet etter valgregelens § 4-1 første ledd. Bispedømmerådene skal derfor ikke foreslå kandidater blant disse.

Forslag til kandidater til Mellomkirkelig råd

Mellomkirkelig råd er Den norske kirkes fagorgan for økumenisk og internasjonalt arbeid. Kirkemøtet skal velge fire medlemmer av Mellomkirkelig råd blant Kirkemøtets medlemmer, samt leder av Mellomkirkelig råd. Leder trenger ikke være blant Kirkemøtets medlemmer. Bispedømmerådet bes om å foreslå kandidater til disse vervene. Disse valgene forberedes og innstilles av valgkomiteen i forkant av Kirkemøtet.

Nominasjon av kandidater til Samisk kirkeråd

Nominasjon av medlemmer til Samisk kirkeråd er nå en del av myndigheten til Samisk kirkelig valg møte. Valgmøtet ble samlet i oktober 2023 og nominerte der kandidater til Samisk kirkeråd. Bispedømmerådene skal derfor ikke foreslå kandidater til dette rådet.

Forslag til kandidater til Den norske kirkes klagenemnd.

Bispedømmerådene kan komme med forslag til medlemmer i klagenemnda. De fleste av vervene i klagenemnda skal ha spesialisert kompetanse innenfor juss, teologi mv. I tillegg velges ett medlem på fritt grunnlag. Se vedlagte regler for Den norske kirkes klagenemnd samt kirkeordningen § 32 første ledd:

Den norske kirkes klagenemnd består av følgende medlemmer:

- *en leder som er eller har vært dommer i de alminnelige domstoler eller i Arbeidsretten,*
- *ett medlem som har juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap,*
- *ett medlem som har teologisk doktorgrad,*
- *ett medlem som er prest og har særlig kompetanse i kirkerett,*
- *ett øvrig medlem*

Dette valget forberedes og innstilles av valgkomiteen før Kirkemøtet.

Forslag til kandidater til Kirkemøtets organer

Bispedømmerådene kan komme med forslag til kandidater til valgkomiteen, regelkomiteen og protokollkomiteen. Alle komiteene velges for fire år. Valgkomiteen er ansvarlig for forberedelse og gjennomføring av valg i Kirkemøtet i perioden, mens regelkomiteen skal vurdere om endringsforslag som fremmes i plenum kan vedtas etter *Kirkemøtets forretningsorden* § 3-6:

Kirkemøtet velger en regelkomité for hele valgperioden bestående av medlemmer av Kirkemøtet, inkludert én biskop. Kirkerådets medlemmer er utelukket fra å velges til ordinært medlem eller varamedlem i regelkomiteen. Regelkomiteen kan tiltres av saksordfører for den aktuelle saken.

Regelkomiteen skal vurdere om noen endringsforslag kan koordineres og/eller samstemmes, om endringsforslagene er forenlige med annet regelverk og om endringsforslag er tilstrekkelig utredet.

Hvis et endringsforslag ikke er forenlig med annet regelverk eller regelkomiteen vurderer at endringsforslaget ikke er tilstrekkelig utredet, kan regelkomiteen vurdere om forslaget kan omformuleres.

Regelkomiteen kan oversende endringsforslag som er ansett som tilstrekkelig utredet til ordinær komitébehandling. Dette skal alltid gjøres i liturgisaker. Kirkemøtet kan også selv oversende slike endringsforslag til ordinær komitébehandling.

Protokollkomiteens oppgaver er fastsatt i forretningsordenens § 3-5 tredje ledd:

Protokollkomiteen skal

- 1. Se til at ingen vedtak lider av innholdsmessige feil.*
- 2. Se til at alle vedtak er truffet i samsvar med forretningsordenens bestemmelser og at også andre saksbehandlingsregler er fulgt, slik at vedtakene ikke lider av tilblivelsesfeil.*
- 3. Etter alle plenumssesjoner hvor det er fattet vedtak, gjennomgå og signere vedtakene.*
- 4. Ved Kirkemøtets avslutning foreta en samlet gjennomgang av Kirkemøtets vedtaksprotokoll og eventuelt godkjenne den i henhold til Kirkemøtets forretningsorden, jf. § 1-7.*

Alle medlemmene i komiteene må være medlem av Kirkemøtet. I regelkomiteen skal i tillegg ett av medlemmene være biskop.

Forslag til dirigentskap

Kirkemøtet skal velge et dirigentskap på tre personer med personlige varamedlemmer. Dirigentskapet har ansvar for å lede møtet i tråd med forretningsordenen og sikre forsvarlig saksbehandling innenfor rammene satt av møtets varighet. Bispedømmerådet kan foreslå kandidater til dirigentskapet. Disse

ønskes oversendt Kirkerådets sekretariat så snart som mulig uavhengig av den generelle fristen nedenfor.

Frister

Siste frist for innsending av forslag til kandidater er **fredag 16. februar 2024**. Den forberedende valgkomiteen vil ha møte kort tid etter for å gjøre sine innstillinger, det kan derfor ikke gis utsettelse på denne fristen. Det forutsettes at de kandidater som foreslås til de ulike verv er villige til å la seg nominere.

Komitearbeidet under Kirkemøtet

Kirkemøtets medlemmer og andre med tale- og forslagsrett fordeles for hele valgperioden på faste komiteer innenfor de saksområder som møtet skal arbeide med. Det enkelte bispedømmeråd skal fremlegge forslag til hvordan rådets medlemmer skal fordeles på de faste komiteene. Hvert bispedømmeråd skal være representert i alle komiteene.

Kirkerådet vil se på bispedømmetilhørighet, listefordeling, representasjon av leke, prester, lek kirkelig tilsatte og biskoper, og kjønnsmessig balanse i komiteene. Dette betyr at ikke alle ønsker kan imøtekommes, men så langt det er mulig vil Kirkemøtets medlemmer plasseres i ønsket komite. Kirkerådet ber bispedømmerådene om å oppgi ønsket komitefordeling for bispedømmerådets medlemmer. Oppgi primær- og sekundærønske for hvert enkelt medlem.

De foreslåtte komiteene i Kirkemøtet 2024–2027

- Komité A: Gudstjenesteliv, kultur og kommunikasjon
- Komité B: Kirkelig undervisning, diakoni og samfunnsspørsmål
- Komité C: Økonomi og kontroll (fast komite for oppfølging av rapporter fra Kirkerådet)
- Komité D: Organisasjonsutvikling og valg
- Komité E: HR, inklusiv rekruttering og kompetanse
- Komité F: Urfolk, internasjonale og økumeniske forhold

Saksområdet til den enkelte komite fastsettes av Kirkerådet i desember 2023, og justeringer som avviker fra oversikten over kan derfor forekomme. Sakene på Kirkemøtet fordeles i komiteene etter saksmengde. Komiteene må derfor som tidligere regne med at de kan få tildelt saker som ikke hører hjemme innenfor deres saksfelt.

Med vennlig hilsen

Ingrid Vad Nilsen
direktør

Kristian Myhre
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg:

Kirkemøtets forretningsorden

Regler for valg av Kirkerådet

Regler for Mellomkirkelig råd

Forskrift om regler for Den norske kirkes klagenemnd

Kirkeordning for Den norske kirke

,

Mottakere:

Bispedømmerådene

Mellomkirkelig råd / Om Mellomkirkelig råd / **Regler for Mellomkirkelig råd**

Regler for Mellomkirkelig råd

Fastsatt av Kirkemøtet 9. oktober 2020.

§ 1. *Mellomkirkelig råd*

Mellomkirkelig råd er Den norske kirkes fagråd for økumenisk og internasjonalt samarbeid.

§ 2. *Mellomkirkelig råds oppgaver*

Mellomkirkelig råd

- ivaretar Den norske kirkes medlemskap i økumeniske organisasjoner, avtaler om kirkefelleskap og nasjonale søsterkirkesamarbeid,
- arbeider med de teologiske og sosiale sakene som Den norske kirke møter i det økumeniske arbeidet,
- fremmer økumenisk engasjement og samordner kontakt mellom Den norske kirke og andre kirker, på nasjonalt og internasjonalt nivå og
- fremmer samarbeid og dialog med andre tros- og livssynssamfunn, på nasjonalt og internasjonalt nivå.

Rådet kan innenfor sitt mandat komme med uttalelser som rådet selv står for. Rådet kan også bistå Kirkemøtet, Kirkerådet og Bispemøtet i slike saker.

§ 3. *Mellomkirkelig råds sammensetning*

Rådet består av:

- a) Mellomkirkelig råds leder, valgt av Kirkemøtet.
- b) Fire representanter valgt av og blant Kirkemøtets medlemmer.
- c) En biskop oppnevnt av Bispemøtet.
- d) Den norske kirkes medlemmer i Kirkenes verdensråds sentralkomité, Det lutherske verdensforbunds råd, Konferansen av europeiske kirkers styre og ett av medlemmene i Norges Kristne Råds styre.
- e) En representant fra henholdsvis Kirkens Nødhjelp, Sjømannskirken og Bibelselskapet. I tillegg

DEN NORSKE KIRKE

kan misjonsorganisasjonene tilknyttet Den norske kirke i fellesskap utpeke en representant etter

nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkerådet.

Medlemmene etter første ledd bokstav c og e skal være oppnevnt før valget av medlemmene etter bokstav a og b. Kirkemøtets nominasjonskomité forbereder valget av lederen og medlemmene etter bokstav b etter forslag fra bispedømmerådene.

For hvert medlem skal det velges eller oppnevnes ett varamedlem, unntatt for de som er nevnt i første ledd bokstav d.

Ledere i faste underutvalg møter i rådet med tale- og forslagsrett, uten stemmerett.

Rådet kan invitere personer som representerer Den norske kirke i kommisjoner og utvalg i de økumeniske organisasjonene til å møte i rådets møter med talerett.

Medlemmene etter bokstav b, c og e velges og oppnevnes for fire år. Medlemmene etter første ledd bokstav d er medlemmer av rådet så lenge de innehar vervene i de økumeniske organisasjonene.

§ 4. Mellomkirkelig råds leder

Kirkemøtet velger ved særskilt avstemning leder for en periode på to år.

Medlemmer etter § 3 første ledd bokstav e er utelukket fra å bli valgt.

Hvis lederen tilhører § 3 første ledd bokstav d og trer ut av vervet i en økumenisk organisasjon i løpet av toårsperioden, fortsetter vedkommende som medlem og leder av rådet ut den toårsperioden vedkommende er valgt for.

Leder kan gjenvelges. Kirkemøtets valgkomité forbereder og gjennomfører valget av leder midt i valgperioden.

Rådet velger selv nestleder for en periode på to år.

§ 5. Oppnevning og nominasjon til økumeniske organisasjoner

Rådet skal legge frem for Kirkerådet forslag til delegater til generalforsamlinger og større møter i de økumeniske organisasjoner og kandidater til av de styrende organer i disse organisasjonene.

§ 6. Arbeidsutvalg

Rådet skal ha et arbeidsutvalg som består av leder, nestleder, Bispemøtets representant og et rådsmedlem valgt av rådet.

§ 7. Mindre endringer. Ikrafttredelse.

Kirkerådet kan gjøre mindre endringer i regelverket.

Reglene trer i kraft fra valget på Kirkemøtet 2020. Fra samme tidspunkt oppheves statutter for Mellomkirkelig råd.

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet fastsatte 29. januar 2021 følgende nærmere bestemmelser i medhold av regler for Mellomkirkelig råd § 3 første ledd bokstav e):

SMM-rådet oppnevner en representant og en vararepresentant fra misjonsorganisasjonene for en periode på fire år. Den norske kirkes medlemmer i SMM-rådet deltar ikke i oppnevningen.

Tweet

DEN NORSKE KIRKE

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Anne Bergljot Skoglund	133	17/04828-40	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
	Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027	15.-16.01.2024

Saksordfører: Anne B. Skoglund

Oppnevning av representant med vara til styret i Nord-Norges Diakonistiftelse (NND)

Statutter NND

Saksorientering

Nord-Norges diakonistiftelse (NND) har frem til slutten av 1980 tallet drevet det som i starten ble kalt «Åndssvakehjem» i Nord-Norge og hadde det som sitt viktigste mål: «Psykisk utviklingshemmede i Nord-Norge skulle på kristen grunn gis gode hjem med faglig tilsyn, pleie, vern og opplæring gjennom ulike typer institusjonsoppbygging. »

Fra 1954 til 1980 ble det bygd to sentralinstitusjoner for psykisk utviklingshemmende - Trastad ved Harstad og Vensmoen i Saltdal.

Med HVPU reformen vedtok NND at institusjonsdriften skulle avvikles og ansvaret for omsorgs- og tjenestetilbudet til mennesker med psykisk utviklingshemning skulle overføres til kommunene.

NND forandret sine satsningsområder til å arbeide for at mennesker med psykisk utviklingshemning skal integreres i lokale menigheter. Dette har omfattet Sør- og Nord-Hålogaland bispedømme. De fleste bispedømmene fikk over en periode statlig tilskudd til integreringskonsulentstilling som de fleste steder har vært lokalisert til bispedømmekontorene. De statlige midlene til denne stillingen refunderes via Nord-Hålogaland bispedømme. Pr i dag går disse midlene inn i en 50% stilling ved Sør-Hålogaland bispedømmekontor og en 50% stilling ved Nord Hålogaland bispedømmekontor. NND har i dag en driftsavtale med Nord-Hålogaland bispedømmeråd. Nord- og Sør-Hålogaland bispedømmeråd er stiftere av NND og utgjør Representantskapet. Stiftsdirektør for Nord-Hålogaland bispedømmeråd er også daglig leder for NND.

NND har gjennom årene vært involvert i ulike prosjekter, bla i Nordvest Russland (Diaruss), Viken senter, Salangen HelseRehab, Trastad samlinger, Vensmoen hjelpepleierskole,

NND gir i dag økonomisk støtte til tiltak i menighetene og bispedømmene.

Oppnevning av representanter fra Nord-Hålogaland bispedømmeråd til representantskapet i NND:

I statuttene for NND § 5 –Styret står det:

- a. *Styret er stiftelsens øverste organ og ansvarlig for forvaltningen av stiftelsen. Styret følger bispedømmerådenes valgperiode.*
- b. *Styret skal ha 5 medlemmer med personlige varamedlemmer. Bispedømmerådene utpeker 1 medlem fra hvert bispedømmeråd med varamedlem blant bispedømmerådenes medlemmer. Disse kan ikke være medlem av Representantskapet. 3 av medlemmene med varamedlemmer velges av Styret ut fra Valgkomiteens forslag, og begge bispedømmene skal være representert i Styret.*

§ 4. Representantskapet

- a. Følgende utgjør stiftelsens Representantskap:
 - Biskopene i Nord- Hålogaland og Sør-Hålogaland bispedømmer.
 - Bispedømmerådslederne i Nord-Hålogaland og Sør-Hålogaland bispedømmeråd med nestlederne i de respektive bispedømmeråd som personlige vararepresentanter
 - En valgt representant fra hvert av bispedømmerådene i Nord-Hålogaland og Sør-Hålogaland bispedømmer med personlig vararepresentant.

Valgperioden følger perioden for valg av bispedømmeråd.

Se ellers Representantskapets mandat i vedlagte Statutter for Nord Norges Diakonistiftelse §4 Representantskapet.

Forslag til vedtak

Nord-Hålogaland bispedømmeråd velger i sitt møte 15.-16. januar 2024 1 representant og 1 vararepresentant til styret i Nord-Norges Diakonistiftelse (NND).

Statutter for Nord-Norges Diakonistiftelse

§ 1. Stiftelsen

Stiftelsen Nord-Norges Diakonistiftelse (NND) er en alminnelig stiftelse opprettet av Bispedømmerådene i Nord-Hålogaland og Sør-Hålogaland i 1954. Stiftelsen er hjemmehørende i Nord-Norge.

§ 2. Formål og virksomhet

Stiftelsen skal på Den norske kirkes grunn arbeide for menneskeverd og meningsfylte liv ved å tjene mennesker legemlig og åndelig.

Stiftelsens målgruppe skal være funksjonshemmede mennesker med utviklingshemming.

§ 3. Kapital

- a. Stiftelsens kapital utgjøres av dens eiendeler slik det fremgår av årsregnskapet. Grunnkapitalen er kr. 132.000. Det øvrige er fri kapital.
- b. Verdier som NND blir tilført ved testamente, gaver o.l. legges til grunnkapitalen eller den frie kapital etter styrets bestemmelse, med mindre annet er uttrykkelig bestemt av testator eller giver.

§ 4. Representantskapet

- a. Følgende utgjør stiftelsens Representantskap:
 - Biskopene i Nord- Hålogaland og Sør-Hålogaland bispedømmer.
 - Bispedømmerådslederne i Nord-Hålogaland og Sør-Hålogaland bispedømmeråd med nestlederne i de respektive bispedømmeråd som personlige vararepresentanter
 - Et utpekt medlem fra hvert av bispedømmerådene i Nord-Hålogaland og Sør-Hålogaland bispedømmer med personlig vararepresentant.
- b. Valgperioden følger perioden for valg av bispedømmeråd.
- c. Representantskapet møter styret 2 ganger i valgperioden 1. og 3. år. I dette møtet skal det orienteres om stiftelsens virksomhet og denne kan drøftes.
- d. Representantskapet velger 3 representanter til Valgkomiteen som skal forberede valg på de 3 frie medlemmer til Styret. Daglig leder skal være en av de tre representantene. Begge bispedømmene skal være representert i Valgkomiteen. Valgkomiteen skal fremme forslag på minimum 5 kandidater. Begge bispedømmer skal være representert.
- e. Representantskapet kan avgi uttalelser til Styret om alle forhold ved stiftelsens virksomhet.

§ 5. Styret

- a. Styret er stiftelsens øverste organ og ansvarlig for forvaltningen av stiftelsen. Styret følger bispedømmerådenes valgperiode.
- b. Styret skal ha 5 medlemmer med personlige varamedlemmer. Bispedømmerådene utpeker 1 medlem fra hvert bispedømmeråd med varamedlem blant bispedømmerådenes medlemmer. Disse kan ikke være medlem av Representantskapet. 3 av medlemmene med varamedlemmer velges av Styret ut fra Valgkomiteens forslag, og begge bispedømmene skal være representert i Styret.

- c. Valgbar til Styret ansees den som ifølge lov er valgbar til menighetsrådene i Den Norske Kirke.
- d. Styret velger selv leder og nestleder for 2 år av gangen. Styret samles i henhold til vedtatt møteplan, når leder finner det påkrevd eller når 2/3 av styrets medlemmer krever det.
- e. Styret velger selv organisasjonsform for sin virksomhet, godkjenner organisasjonsplaner, oppnevner/entlediger komiteer, råd og utvalg og tilsetter lønnet personell til å ivareta spesielle oppgaver.
- f. Ved etablering av samarbeidsforhold med offentlige myndigheter, institusjoner/stiftelser og lignende, tilkommer det Styret å godkjenne samarbeidsavtaler og oppnevne eventuelle styremedlemmer.
- g. Styrets leder og daglig leder i fellesskap representerer stiftelsen utad.

§ 6. Omdanning

Disse statuttene kan endres av Representantskapet etter innstilling fra Styret. Styrets omdanningsvedtak må gjøres i fulltallig styremøte med simpelt flertall. Endringsvedtak i Representantskapet krever 2/3 flertall

§ 7. Ikrafttredelse

Disse statuttene trer i kraft 01.05.2016

DEN NORSKE KIRKE

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Anne Bergljot Skoglund	625	18/01704-8	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
	Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027	15.-16.01.2024

Saksordfører: Oddgeir Sølvfæstersen

Oppnevning av representant med vara til styret i Folkehøgskolen 69 grader Nord

Vedlegg:

Fremtidsfullmakt

Statutter Folkehøgskolen 69 Nord 1.2

Saksorientering

Folkehøgskolen 69 grader Nord ledes av et styre på 7 medlemmer. Av disse skal det være 1 representant med vara fra Nord-Hålogaland bispedømmeråd.

Forslag til vedtak

DEN NORSKE KIRKE

Nord-Hålogaland bispedømmeråd

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Dato: 06.10.2020

Vår ref: 18/01704-7

Deres ref:

Fremtidsfullmakt

Nord-Hålogaland bispedømmeråd er orientert om at Folkehøgskolen 69 grader nord har søkt om å endre egen styresammensetning i sine vedtekter, og har ingen innsigelser mot at søknad innvilges.

Fremtidsfullmakt

Vår representant i styret til Folkehøgskolen 69 grader Nord har til enhver tid mandat til å anbefale eller fraråde eventuelle, fremtidige vedtektsendringer hos stiftelsen.

Vi ser det som naturlig at styret i Folkehøgskolen 69 grader Nord i fremtiden selv skal stå fri og ansvarlig i forhold til eventuelle endringer av egne vedtekter.

Med vennlig hilsen

Oddgeir Stenersen e.f.
stiftsdirektør

Ann-Mari Årnes
seniorkonsulent

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Kopi til:
Folkehøgskolen 69 grader nord

9056 MORTENHALS

Mottakere:
Lotteri- og stiftelsestilsynet

Lotteri- og
stiftelsestilsynet,
Postboks 800

6805 FØRDE

Postadresse:

E-post: nord-haalogaland.bdr@kirken.no

Telefon: +47 77 60 39
60

Saksbehandler

Postboks 790
9258 TROMSØ

Web: www.kirken.no/nord-haalogaland/
Org.nr.: 818 066 872

Telefaks:

Oddgeir Stenersen

Folkehøgskolen 69 Nord

Styremøte 24/1-2020

S 1/2

Sak 8/20 Styrets sammensetning og endring av Statutter for Folkehøgskolen

Styret har i lang tid drøftet behovet for en utvidelse av styret. Flere alternativer er drøftet. Det mest nærliggende alternativet har vært å gjøre om vekslingen Balsfjord kommune og Menighetsrådet for Malangen og Balsfjord har hatt med annen hver periode å ha representant og annen hver periode å ha vara. Forslaget er å gjøre om deres representasjon, slik at begge instanser har både representant og vara for styret. Det ble for over et år siden sendt ut informasjon til alle stifterne om dette forslaget, med mulighet for tilbakemelding.

Styret var opprinnelig satt opp med 7 representanter, men statuttene ble gjort om da Heimly folkehøgskole for mange år siden ble lagt ned og representantene for folkehøgskolene dermed gikk ut av styret. Noe av grunnen til at styret har ønsket en økning med en representant, er blant annet at styret har i perioden med færre representanter vært mer sårbar for ikke å være stemmeberettiget.

Hvis forslag til ny §3 vedtas, rykker Malangen og Balsfjord menighetsråd sin vararepresentant inn som fast medlem av styret og Malangen og Balsfjord menighetsråd og Balsfjord kommune anmodes om å velge hver sin nye vararepresentant til styret.

Nåværende § 3 i statuttene for Folkehøgskolen 69gr Nord:

Folkehøgskolen 69gr Nord ledes av et styre på 6 medlemmer, med følgende sammensetning:

- Valgt elevrådsrepresentant høstsemesteret representerer elevene i styret hele skoleåret
- En representant med vara valgt av og blant personalet
- En representant med vara valgt av idégruppa Pedagogisk forum
- En representant med vara valgt av Bispedømmerådet
- En representant med vara valgt av Malangen og Balsfjord menighetsråd og Balsfjord kommune
- Rektor er fast medlem av styret

Balsfjord kommune og prestegjeldets menighetsråd velger en representant etter følgende ordning: den ene perioden velger kommunen representant og menighetsrådene vararepresentant. I neste periode motsatt.

Rektor og styreleder underskriver på vegne av stiftelsen.

Forslag til ny § 3 i statuttene for Folkehøgskolen 69gr Nord:

Folkehøgskolen 69gr Nord ledes av et styre på 7 medlemmer, med følgende sammensetning:

- Valgt elevrådsrepresentant høstsemesteret representerer elevene i styret hele skoleåret
- En representant med vara valgt av og blant personalet
- En representant med vara valgt av idégruppa Pedagogisk forum
- En representant med vara valgt av Bispedømmerådet
- En representant med vara valgt av Malangen og Balsfjord menighetsråd

S 2/2

- En representant med vara valgt av Balsfjord kommune
- Rektor er fast medlem av styret

Rektor og styreleder underskriver på vegne av stiftelsen.

1/2

Lotteri- og
stiftelsestilsynet

Vår saksbehandler
Anja Renate Myrvang, +47 57 82 80 29

Vår dato
16.06.2020
Deres dato

Side 1 av 2
Vår referanse
20/06014-3/717.1
Deres referanse

GUNNHILD BERGLJOT MOSLI
LANGSKOGVEIEN 12
9056 MORTENHALS

Innhenting av manglende dokumentasjon i sak om endring av vedtekter - FOLKEHØGSKOLEN 69 GRADER NORD, org.nr. 935 411 785

Vi viser til innsendt søknad.

Vi har gått gjennom søknadspapirene. Søknaden mangler følgende dokumentasjon:

Begrunnelse for vedtektsendringen

De konkrete vedtektsendringene skal være begrunnet.

Hvis dere endrer formålet eller bestemmelser som oppretteren sannsynligvis la vesentlig vekt på ved opprettelsen, må begrunnelsen oppfylle minst ett av vilkårene i § 46 første ledd bokstav a–d; at bestemmelsen ikke lar seg etterleve, er blitt åpenbart unyttig, er i strid med oppretters forutsetninger eller er blitt åpenbart uheldig eller åpenbart ufornuftig.

Eksempler på bestemmelser som oppretteren sannsynligvis la vesentlig vekt på ved opprettelsen er stiftelsens navn, bestemmelser om kapitalplassering og bundet kapital/grunnkapital, oppnevningsmyndighet, omdanningsmyndighet, andre organers myndighet, antall styremedlemmer, vedtaksførhet og flertallskrav.

Hvis dere endrer andre vedtektsbestemmelser, må begrunnelsen oppfylle vilkårene i § 46 andre ledd; at bestemmelsen viser seg å være uheldig eller uhensiktsmessig.

Uttalelse fra oppretter

Dere må innhente en uttalelse fra oppretteren og andre som påvirkes av vedtektsendringen (f.eks. endring av vedtektsbestemmelse som gir noen styreverv, myndighet til å oppnevne styremedlemmer eller vedta omdanning).

Er oppretteren død, må stiftelsen om mulig innhente uttalelse fra slektninger og andre som har stått personen nær, og fra organisasjoner, offentlige myndigheter og andre som påvirkes av vedtektsendringen. Se stiftelsesloven § 49.

Dersom det ikke er mulig å innhente uttalelse fra oppretteren, skal stiftelsen forklare hvorfor.

Postadresse
Lotteri- og stiftelsestilsynet
Postboks 800
6805 Førde

Kontoradresse
Storehagen 1 B
6800 Førde

Telefon
57 82 80 00
Nettside
lottstift.no

Organisasjonsnummer
982 391 490
E-post
postmottak@lottstift.no

Øvrige bemerkninger

§3

Vi bemerker at § 3 i stiftelsens vedtekter ikke er i samsvar med stiftelsesloven § 38. Det følger av stiftelsesloven § 38 at styret representerer stiftelsen utad. Styret kan gi styremedlemmer eller daglig leder rett til å representere stiftelsen utad, alene eller i fellesskap, men styret skal når som helst kunne tilbakekalle denne fullmakten. Dette innebærer at stiftelser, i motsetning til for eksempel i aksjeselskap, ikke kan vedtektsfeste delegert representasjonsrett. Der det likevel er vedtektsfestet en slik rett, vil dette bare være veiledende. Myndigheten til å representere stiftelsen ligger fullt og helt hos det samlede styre og delegering av representasjonsrett må besluttes i styrevedtak. Videre vil slik vedtektsfestet representasjonsrett kunne være direkte villedende både for styret og tredjepersoner. Dersom styret ønsker å regulere representasjonsrett i vedtektene anbefaler vi å benytte ordlyden i stiftelsesloven § 38.

§8

I § 8 i vedtektene står det at «Vedtektsendringer må ha 2/3 flertall av fulltallig styre – min. 4 stemmer». Når antall styremedlemmer øker fra 6 til 7 vil dette kunne ha påvirkning på minimum antall stemmer.

Dere må sende oss den manglende dokumentasjonen før 27. juni 2020.

Vi vil behandle saken så snart vi får denne dokumentasjonen. Dersom vi ikke får tilbakemelding innen fristen, vil vi avvise søknaden.

Du finner informasjon om Stiftelsestilsynet og stiftelsesloven på hjemmesiden vår: lottstift.no/stiftelsar/.

Med hilsen

Anja Renate Myrvang
rådgiver

DEN NORSKE KIRKE

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Anne Bergljot Skoglund	715	17/01909-40	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
	Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027	15.-16.01.2024

Saksordfører: Kai Krogh

Oppnevning av representant med personlig vara for ny periode i Kirkens Nødhjelps representantskap

Saksorientering

Bispedømmerådene og Kirkemøtet er oppdragsgivere for Kirkens Nødhjelp og oppnevner sine representanter til vårt Representantskap.

Fungeringsperioden for Kirkens Nødhjelps Representantskap er lik valgperioden for Den norske kirke.

Det sittende Representantskap fungerer formelt sett fram **til** det årlige Representantskapsmøtet i 2024

Det har nettopp vært gjennomført kirkevalg, og de nye bispedømmerådene samles nå utover for å konstituere seg og fordele ansvarsoppgaver.

Da er det også tid for å oppnevne bispedømmenes og Kirkemøtets representanter og vararepresentanter i Kirkens Nødhjelps Representantskap.

Ny oppnevningsperiode går **fra og med** Representantskapsmøtet 2024 **til** Representantskapsmøtet 2028.

Representantskapsmøtet i 2024 er lagt til 27.-28. mai i Oslo sentrum. Dette blir da de nye representantenes første møte.

Representantskapet definerer oppdragsgiverrollen som følger:

1. Oppdragsgiver oppnevner en sentralt plassert person som sitt medlem i representantskapet.
2. Protokoll fra representantskapsmøte, inkludert årsmelding og regnskap, sendes oppdragsgiver. Oppdragsgiver tar denne formelt til orientering, og gir Kirkens Nødhjelp konstruktiv tilbakemelding.
3. Oppdragsgiver inviterer Kirkens Nødhjelp til samtaler om aktuelle utfordringer i kirkens internasjonale oppdrag.

4. Der det ligger til rette for det, utnevner menighetsråd en Kirkens Nødhjelp-kontakt.
Oppdragsgiver mobiliserer til Fasteaksjonen og initierer ikke konkurrerende innsamlingstiltak i fastetiden.
Kirkens Nødhjelp tilbyr menighetene ressursmaterieill til Fasteaksjonen.
Der det ligger til rette for det, gjennomføres lokalaksjonen økumenisk.
5. Menighetene bør regelmessig gi offer til Kirkens Nødhjelp og bidra ved katastrofeinnsamlinger.

Forslag til vedtak

Nord-Hålogaland bispedømmeråd oppnevner _____ som representant i Kirkens Nødhjelps representantskap, med _____ som personlig vara.

From: "Generalsekretar KN" <generalsekretar@nca.no>
Sent: Thu, 16 Nov 2023 12:35:26 +0100
To: "Agder-bdr" <agder.bdr@kirken.no>; "Bjørgvin-bdr" <Bjoergvin.bdr@kirken.no>; "Borg-bdr" <Borg.bdr@kirken.no>; "Hamar-bdr" <hamar.bdr@kirken.no>; "Kirkerådet Postmottak" <post.kirkeradet@kirken.no>; "Møre-bdr" <more.bdr@kirken.no>; "Nidaros-bdr" <Nidaros.bdr@kirken.no>; "Nord Hålogaland-bdr" <nord-haalogaland.bdr@kirken.no>; "Oslo bispedømme" <oslo-bispedomme@kirken.no>; "Sør Hålogaland-bdr" <sor-halogaland.bdr@kirken.no>; "Stavanger-bdr" <stavanger.bdr@kirken.no>; "Tunsberg bispedømme" <tunsberg.bispedomme@kirken.no>
Subject: Oppnevning for ny periode i Kirkens Nødhjelps Representantskap
Attachments: NCA Council 2020-2024.pdf
Importance: High

Til Kirkens Nødhjelps oppdragsgivere i Den norske kirke,
Kopi til sittende representanter.

Bispedømmerådene og Kirkemøtet er oppdragsgivere for Kirkens Nødhjelp og oppnevner sine representanter til vårt Representantskap. Fungeringsperioden for Kirkens Nødhjelps Representantskap er lik valgperioden for Den norske kirke. Det sittende Representantskap fungerer formelt sett fram **til** det årlige Representantskapsmøtet i 2024.

Det har nylig vært gjennomført kirkevalg, og de nye bispedømmerådene samles nå for å konstituere seg og fordele ansvarsoppgaver.

Da er det også tid for å oppnevne bispedømmenes og Kirkemøtets representanter og vararepresentanter i Kirkens Nødhjelps Representantskap.

Ny oppnevningsperiode går **fra og med** Representantskapsmøtet 2024 **til** Representantskapsmøtet 2028.

Representantskapsmøtet i 2024 er lagt til 27.-28. mai i Oslo sentrum. Dette blir da de nye representantenes første møte.

Vi ber om at Bispedømmerådene og Mellomkirkelig Råd (på vegne av Kirkemøtet) setter oppnevning av representant med personlig vara til Kirkens Nødhjelps Representantskap opp på sakslisten for førstkommende møte og gir oss tilbakemelding innen 22. januar 2024.

Vi trenger opplysning om navn, adresse, e-mail og telefon for både hovedrepresentant og vararepresentant.

Vedlagt finner dere listen over sittende Representantskap.

Vi vil også minner om vedtaket som Representantskapet fattet i 2016 vedr. **oppdragsgiverrollen**.

Representantskapet definerer oppdragsgiverrollen som følger:

1. Oppdragsgiver oppnevner en sentralt plassert person som sitt medlem i representantskapet.
2. Protokoll fra representantskapsmøte, inkludert årsmelding og regnskap, sendes oppdragsgiver. Oppdragsgiver tar denne formelt til orientering, og gir Kirkens Nødhjelp konstruktiv tilbakemelding.

3. Oppdragsgiver inviterer Kirkens Nødhjelp til samtaler om aktuelle utfordringer i kirkens internasjonale oppdrag.
4. Der det ligger til rette for det, utnevner menighetsråd en Kirkens Nødhjelp-kontakt. Oppdragsgiver mobiliserer til Fasteaksjonen og initierer ikke konkurrerende innsamlingstiltak i fastetiden.
Kirkens Nødhjelp tilbyr menighetene ressursmateriell til Fasteaksjonen.
Der det ligger til rette for det, gjennomføres lokalaksjonen økumenisk.
5. Menighetene bør regelmessig gi offer til Kirkens Nødhjelp og bidra ved katastrofeinnsamlinger.

Vi ser fram til å høre fra dere.

Husk å oppgi både navn og kontaktdetaljene for deres representanter/vara.

Hvis dere har spørsmål, må dere bare ta kontakt med undertegnede.

Beste hilsen,

Håvard Østrem

Rådgiver

Generalsekretariatet

Tlf: 916 91 915

Kirkens Nødhjelp/NCA

www.kirkensnodhjelp.no

KIRKENS NØDHJELPS REPRESENTANTSKAP

Oppnevnt for perioden f.o.m. RS 2020 – til RS 2024

Oppdatert 22.05.2023

MEDLEMMER:

Bispedømmerådene:

.Oslo:

Inger Johanne Aas
Inger.johanne.aas@bymisjon.no
92685899, 0475 Oslo

.Borg:

Sidsel Repstad
sidse-r@online.no
91863527, 1414 Trollåsen

.Hamar:

Toril Kristiansen
torik5@online.no
95864643, 2822 Bybrua

.Tunsberg:

Lill Tone Grahl-Jacobsen
gjlilltone@gmail.com
91140595, 3014 Drammen

.Agder og Telemark:

Aslak Wegge
aw852@kirken.no
95836756, 4611 Kr.sand

.Stavanger:

Gunnlaug H. Sigmundsen
gunnlaug17@gmail.com
90699668, Sandnes

.Bjørgvin:

Kjersti Brakestad Boge
kjersti.brakestad.boge@kvinnherad.kommune.no
95262022, 5470 Rosendal

.Møre:

Monika Tettli
monikatettli@gmail.com
99338818, 6211 Valldal

VARAMEDLEMMER:

Ingun Yri Øystese
io348@kirken.no
46846878, 1182 Oslo

Dag Kjetil Hartberg
dag-kjetil.hartberg@frogn.kirken.no
91104341, 1445 Drøbak

Inger Kragh Nyhus
inger.kragh.nyhus@gmail.com
90929324, 2849 Kapp

Anne Helene Gjone
annehgjone@hotmail.com
95217209, 3282 Kvelde

Kathrine Tallaksen Skjerdal
kathrine.tallaksen.skjerdal@lillesand.kommune.no
Tlf 489 55 909/
901 81 561, 4770 Høvåg

Asbjørn Finnbakk
af227@kirken.no
40405683, Stavanger

Ivar August Bye
ivar.august.bye@gmail.com
99569535, Os

Evy Sisilie Bergum
esbergum@online.no
91578764, 6416 Molde

.Nidaros:

Kjersti Ngozi Furuseth
kjersti.ngozi.furuseth@gmail.com
416 95 477, 4100 Rissa

Olav Dahle Svanholm
os266@kirken.no
472 84 714

.Sør-Hålogaland:

Odvar Nordnes
nordnes.odvar@gmail.com
41437237, 8294 Hamarøy

Hanne Agnete Jakobsen
hanne.jakobsen@sbnnett.no
47806145, 8215 Valnesfjord

.Nord-Hålogaland:

Kai Krogh
kaiejek@hotmail.com
92864582, 9008 Tromsø

Siri Broch Johansen
siribrochjohansen@gmail.com
99749325, 9845 Tana

.Den norske kirkes Kirkemøte:

Kristine Sandmæl, MRK leder
prost@lofotkatedralen.no
994 36 315, 8312 Henningsvær

Oddny Miljeteig, MKR nestleder
oddny@rormark.com
916 13 471, 5052 Bergen

Berit Hagen Agøy, Int. Dir. KR
ba777@kirken.no
48991270, Oslo

Einar Tjelle, seksjonsleder KR
et982@kirken.no
92828461, Oslo

Marianne Brekken
Marianne.h.brekken@gmail.com
41620552, Oslo

Harald Hauge
harald@roroskirke.no
95731151, 7374 Røros

Johan Vasara
jovasara@gmail.com
93099520, 9015 Tromsø

Rita Leinan
rita_leinan@hotmail.com
48219271, 5523 Haugesund

Fredrik Røste
fredroste@gmail.com
99035125, 1481 Hagan

Oda Henriette Bavda Mortensen
odamortensen1@gmail.com
99345937, 9310 Sørreisa

Mari Johansen Aune
marijaune@gmail.com
93286541, Sogndal

Gina Lende
gina.lende@mf.no
91601605, 0477 Oslo

Biskop Nord-H Olav Øygaard
nord-haalogaland.biskop@kirken.no
97016087, Tromsø

Tromsø domprost /Stig Lægdene
stig.legdene@kirken.tromso.no
97700312, Tromsø

.Norges KFUK-KFUM

Øivind Mehl Landmark
gs@kfuk-kfum.no
414 00 720, Oslo HK

Ingrid Elise Sigmundstad
ingrid.elise.sigmundstad@kfuk-kfum.no
xxx, Oslo HK

Frikirkesamfunnene:

.Den Evangelisk Lutherske Frikirke:

Terje Bjørkås
Terje.bjorkas@frikirken.no
48328844, 3260 Larvik

Tone Moseid
tone@oppdageren.no
97629852, xxxx Bryne

Marit Long
marit.long@frikirken.no
48401694, 1266 Oslo

.Det Norske Baptistsamfunn:

Lise Kyllingstad
lise.kyllingstad@baptist.no
995 88 331, Oslo

Halvor Krunenes
halvor.krunenes@gmail.com
45417707, Oslo

Jan Sæthre
jsaethre@online.no
90176760, Siljan

.Misjonskirken Norge:

Jon Arne Hoppestad
jon-arne@mknu.no
95157977, 3721 Skien/Oslo HK

Øyvind Slåtta
Oyvind.slatta@mknu.no
91587629, Oslo HK

Naomi Curwen
naomi@mknu.no
92884537, Oslo HK

.Frelsesarméen:

Bente Gundersen
bente.gundersen@frelsesarmeen.no
41004632, Oslo HK

Magna Våje Nielsen (felles vara)
magna.nielsen@frelsesarmeen.no
+4791305757

Eli Nodland Hagen
Eli.nodland.hagen@frelsesarmeen.no
93037151, Oslo HK

.Metodistkirken i Norge:

Øyvind Aske
oyvind.aske@metodistkirken.no
99421261, Oslo

Ragnar Falck
ragfalch@metodistkirken.no
23332733, Oslo

Liv Berit Carlsen
lbc@gmail.no
97066422, 2004 Lillestrøm

Torill Langbråthen
t-langbr@online.no
92855104, 0486 Oslo

.Pinsebevegelsen i Norge:

Stig Stordal
stordal@pinsebevegelsen.no
Tlf job: 94 84 01 43
Tlf privat: 920 26 211 1532 Moss

Fred Håberg
haberg@pinsebevegelsen.no
919 20 204

Helge Nupen
nupen@pinsebevegelsen.no
91804474, 4276 Vedavågen

Observatører:

NORME: kontaktperson Øystein Samnøen, daglig leder, osamnoen@norme.no

Norges Kristne Råd: kontaktperson Erhard Hermansen, generalsekretær
90061511, Erhard.hermansen@norkr.no

DEN NORSKE KIRKE

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Anne Bergljot Skoglund	410	19/04523-6	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
	Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027	15.-16-01-2024

Saksordfører: Oddgeir Sølvfæstersen

Forslag til kandidater til Kirkemøtets organer - valgkomiteen, regelkomiteen og protokollkomiteen

Vedlegg:

Forespørsel om forslag til kandidater til valg på Kirkemøtet 2024 m.m. 1446553_1_1

Saksorientering

Bispedømmerådene kan komme med forslag til kandidater til valgkomiteen, regelkomiteen og protokollkomiteen. Alle komiteene velges for fire år. Valgkomiteen er ansvarlig for forberedelse og gjennomføring av valg i Kirkemøtet i perioden, mens regelkomiteen skal vurdere om endringsforslag som fremmes i plenum kan vedtas etter *Kirkemøtets forretningsorden* § 3-6:

Kirkemøtet velger en regelkomité for hele valgperioden bestående av medlemmer av Kirkemøtet, inkludert én biskop. Kirkerådets medlemmer er utelukket fra å velges til ordinært medlem eller varamedlem i regelkomiteen. Regelkomiteen kan tiltres av saksordfører for den aktuelle saken.

Regelkomiteen skal vurdere om noen endringsforslag kan koordineres og/eller samstemmes, om endringsforslagene er forenlige med annet regelverk og om endringsforslag er tilstrekkelig utredet.

Hvis et endringsforslag ikke er forenlig med annet regelverk eller regelkomiteen vurderer at endringsforslaget ikke er tilstrekkelig utredet, kan regelkomiteen vurdere om forslaget kan omformuleres.

Regelkomiteen kan oversende endringsforslag som er ansett som tilstrekkelig utredet til ordinær komitébehandling. Dette skal alltid gjøres i liturgisaker. Kirkemøtet kan også selv oversende slike endringsforslag til ordinær komitébehandling.

Protokollkomiteens oppgaver er fastsatt i forretningsordenens § 3-5 tredje ledd:

Protokollkomiteen skal

- 1. Se til at ingen vedtak lider av innholdsmessige feil.*
- 2. Se til at alle vedtak er truffet i samsvar med forretningsordenens bestemmelser og at også andre saksbehandlingsregler er fulgt, slik at vedtakene ikke lider av tilblivelsesfeil.*
- 3. Etter alle plenumssesjoner hvor det er fattet vedtak, gjennomgå og signere vedtakene.*

4. *Ved Kirkemøtets avslutning foreta en samlet gjennomgang av Kirkemøtets vedtaksprotokoll og eventuelt godkjenne den i henhold til Kirkemøtets forretningsorden, jf. § 1-7.*

Alle medlemmene i komiteene må være medlem av Kirkemøtet. I regelkomiteen skal i tillegg ett av medlemmene være biskop.

Forslag til vedtak

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Bispedømmerådene

Dato: 07.11.2023

Vår ref: 23/03424-1

Deres ref:

Nominasjon av kandidater til de sentralkirkelige råd

Kirkemøtet 2024 skal blant annet velge Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd og Den norske kirkes klagemennd. Enkelte av valgene forberedes av valgkomiteen valgt av Kirkemøtet i dets forrige periode, mens andre legges frem av Kirkerådet eller av valgkomiteen som velges under konstitueringen av Kirkemøtet. Valgkomiteens og Kirkerådets arbeid med å finne og innstille kandidater skjer blant annet på bakgrunn av forslag fra bispedømmerådene. Vi ber derfor de nye bispedømmerådene om innspill.

Forslag til kandidater til Kirkerådet

Kirkerådet er styre for rettssubjektet Den norske kirke, og er i tillegg trossamfunnets øverste organ mellom kirkemøtene. Dette innebærer et stort personlig ansvar for den enkelte, og kandidater til Kirkerådet bør derfor ha solid kompetanse og erfaring på ett eller flere av fagfeltene kirkefag, økonomi, virksomhetsstyring, juss, HR, digitalisering eller lignende, og i tillegg inneha svært god rolleforståelse i utøvelsen av vervet. Erfaring fra styrer i private eller offentlige virksomheter vil være en fordel for kandidater som skal inngå og bidra med sin kompetanse i dette kollegiale organet med et omfattende ansvar for Den norske kirkes utvikling, herunder dens økonomi.

Bispedømmerådene kan i tråd med *Regler for valg av Kirkerådet* § 2-1 første ledd komme med forslag til lederkandidater. Forslag kan også fremmes av det enkelte medlem under Kirkemøtet.

Kirkemøtet har vedtatt regler som antar at valg av leke medlemmer til Kirkerådet gjennomføres som avtalevalg der listene blir enige seg imellom om en fordeling av mandater, som bekreftes av Kirkemøtet i plenum. Dersom det imidlertid ikke kommer på plass en slik avtale, sier *Regler for valg av Kirkerådet* § 3-3 at «[h]vis valget ikke gjennomføres som avtalevalg, skal valgkomiteen fremme en liste med 26 leke kandidater, minst to fra hvert bispedømme, ordnet bispedømmevis og i alfabetisk rekkefølge». Bispedømmerådene bes derfor om å komme med forslag til

Postadresse:
Postboks 799 Sentrum
0106 OSLO

E-post: post.kirkeradet@kirken.no
Web: www.kirken.no
Org.nr.:818066872

Telefon: +47 23081200
Telefaks:

Saksbehandler
Kristian Myhre

aktuelle kandidater blant de leke medlemmene i bispedømmerådet. Samiske representanter og døvemenighetenes representant anses også som leke medlemmer. Disse foreslåtte kandidatene blir kun vurdert av valgkomiteen dersom valget av leke medlemmer av Kirkemøtet ikke gjennomføres som avtalevalg.

Merk at etter § 3-3 annet ledd skal valgkomiteen «sikre at kvinner og menn er representert med minst 40 prosent blant de foreslåtte kandidatene på valglisten. Tilsvarende skal valgkomiteen tilstrebe at det er en andel kandidater under 30 år på minst 20 prosent.» Valgkomiteen er derfor ikke bundet til forslagene fra bispedømmerådene, og kan fremme andre kandidater for å sikre at kravene som er stilt av valgreglene oppfylles. Det oppfordres derfor til at bispedømmerådene tar hensyn til disse kravene når bispedømmets forslag til kandidater sendes inn. Bispedømmerådet kan foreslå mer enn to kandidater om det er ønskelig.

Alle prester og leke kirkelig tilsatte i Kirkemøtet er å anse som kandidater til Kirkerådet etter valgregelens § 4-1 første ledd. Bispedømmerådene skal derfor ikke foreslå kandidater blant disse.

Forslag til kandidater til Mellomkirkelig råd

Mellomkirkelig råd er Den norske kirkes fagorgan for økumenisk og internasjonalt arbeid. Kirkemøtet skal velge fire medlemmer av Mellomkirkelig råd blant Kirkemøtets medlemmer, samt leder av Mellomkirkelig råd. Leder trenger ikke være blant Kirkemøtets medlemmer. Bispedømmerådet bes om å foreslå kandidater til disse vervene. Disse valgene forberedes og innstilles av valgkomiteen i forkant av Kirkemøtet.

Nominasjon av kandidater til Samisk kirkeråd

Nominasjon av medlemmer til Samisk kirkeråd er nå en del av myndigheten til Samisk kirkelig valg møte. Valgmøtet ble samlet i oktober 2023 og nominerte der kandidater til Samisk kirkeråd. Bispedømmerådene skal derfor ikke foreslå kandidater til dette rådet.

Forslag til kandidater til Den norske kirkes klagenemnd.

Bispedømmerådene kan komme med forslag til medlemmer i klagenemnda. De fleste av vervene i klagenemnda skal ha spesialisert kompetanse innenfor juss, teologi mv. I tillegg velges ett medlem på fritt grunnlag. Se vedlagte regler for Den norske kirkes klagenemnd samt kirkeordningen § 32 første ledd:

Den norske kirkes klagenemnd består av følgende medlemmer:

- *en leder som er eller har vært dommer i de alminnelige domstoler eller i Arbeidsretten,*
- *ett medlem som har juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap,*
- *ett medlem som har teologisk doktorgrad,*
- *ett medlem som er prest og har særlig kompetanse i kirkerett,*
- *ett øvrig medlem*

Dette valget forberedes og innstilles av valgkomiteen før Kirkemøtet.

Forslag til kandidater til Kirkemøtets organer

Bispedømmerådene kan komme med forslag til kandidater til valgkomiteen, regelkomiteen og protokollkomiteen. Alle komiteene velges for fire år. Valgkomiteen er ansvarlig for forberedelse og gjennomføring av valg i Kirkemøtet i perioden, mens regelkomiteen skal vurdere om endringsforslag som fremmes i plenum kan vedtas etter *Kirkemøtets forretningsorden* § 3-6:

Kirkemøtet velger en regelkomité for hele valgperioden bestående av medlemmer av Kirkemøtet, inkludert én biskop. Kirkerådets medlemmer er utelukket fra å velges til ordinært medlem eller varamedlem i regelkomiteen. Regelkomiteen kan tiltres av saksordfører for den aktuelle saken.

Regelkomiteen skal vurdere om noen endringsforslag kan koordineres og/eller samstemmes, om endringsforslagene er forenlige med annet regelverk og om endringsforslag er tilstrekkelig utredet.

Hvis et endringsforslag ikke er forenlig med annet regelverk eller regelkomiteen vurderer at endringsforslaget ikke er tilstrekkelig utredet, kan regelkomiteen vurdere om forslaget kan omformuleres.

Regelkomiteen kan oversende endringsforslag som er ansett som tilstrekkelig utredet til ordinær komitébehandling. Dette skal alltid gjøres i liturgisaker. Kirkemøtet kan også selv oversende slike endringsforslag til ordinær komitébehandling.

Protokollkomiteens oppgaver er fastsatt i forretningsordenens § 3-5 tredje ledd:

Protokollkomiteen skal

- 1. Se til at ingen vedtak lider av innholdsmessige feil.*
- 2. Se til at alle vedtak er truffet i samsvar med forretningsordenens bestemmelser og at også andre saksbehandlingsregler er fulgt, slik at vedtakene ikke lider av tilblivelsesfeil.*
- 3. Etter alle plenumssesjoner hvor det er fattet vedtak, gjennomgå og signere vedtakene.*
- 4. Ved Kirkemøtets avslutning foreta en samlet gjennomgang av Kirkemøtets vedtaksprotokoll og eventuelt godkjenne den i henhold til Kirkemøtets forretningsorden, jf. § 1-7.*

Alle medlemmene i komiteene må være medlem av Kirkemøtet. I regelkomiteen skal i tillegg ett av medlemmene være biskop.

Forslag til dirigentskap

Kirkemøtet skal velge et dirigentskap på tre personer med personlige varamedlemmer. Dirigentskapet har ansvar for å lede møtet i tråd med forretningsordenen og sikre forsvarlig saksbehandling innenfor rammene satt av møtets varighet. Bispedømmerådet kan foreslå kandidater til dirigentskapet. Disse

ønskes oversendt Kirkerådets sekretariat så snart som mulig uavhengig av den generelle fristen nedenfor.

Frister

Siste frist for innsending av forslag til kandidater er **fredag 16. februar 2024**. Den forberedende valgkomiteen vil ha møte kort tid etter for å gjøre sine innstillinger, det kan derfor ikke gis utsettelse på denne fristen. Det forutsettes at de kandidater som foreslås til de ulike verv er villige til å la seg nominere.

Komitearbeidet under Kirkemøtet

Kirkemøtets medlemmer og andre med tale- og forslagsrett fordeles for hele valgperioden på faste komiteer innenfor de saksområder som møtet skal arbeide med. Det enkelte bispedømmeråd skal fremlegge forslag til hvordan rådets medlemmer skal fordeles på de faste komiteene. Hvert bispedømmeråd skal være representert i alle komiteene.

Kirkerådet vil se på bispedømmetilhørighet, listefordeling, representasjon av leke, prester, lek kirkelig tilsatte og biskoper, og kjønnsmessig balanse i komiteene. Dette betyr at ikke alle ønsker kan imøtekommes, men så langt det er mulig vil Kirkemøtets medlemmer plasseres i ønsket komite. Kirkerådet ber bispedømmerådene om å oppgi ønsket komitefordeling for bispedømmerådets medlemmer. Oppgi primær- og sekundærønske for hvert enkelt medlem.

De foreslåtte komiteene i Kirkemøtet 2024–2027

- Komité A: Gudstjenesteliv, kultur og kommunikasjon
- Komité B: Kirkelig undervisning, diakoni og samfunnsspørsmål
- Komité C: Økonomi og kontroll (fast komite for oppfølging av rapporter fra Kirkerådet)
- Komité D: Organisasjonsutvikling og valg
- Komité E: HR, inklusiv rekruttering og kompetanse
- Komité F: Urfolk, internasjonale og økumeniske forhold

Saksområdet til den enkelte komite fastsettes av Kirkerådet i desember 2023, og justeringer som avviker fra oversikten over kan derfor forekomme. Sakene på Kirkemøtet fordeles i komiteene etter saksmengde. Komiteene må derfor som tidligere regne med at de kan få tildelt saker som ikke hører hjemme innenfor deres saksfelt.

Med vennlig hilsen

Ingrid Vad Nilsen
direktør

Kristian Myhre
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg:

Kirkemøtets forretningsorden

Regler for valg av Kirkerådet

Regler for Mellomkirkelig råd

Forskrift om regler for Den norske kirkes klagenemnd

Kirkeordning for Den norske kirke

,

Mottakere:

Bispedømmerådene

DEN NORSKE KIRKE

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Anne Bergljot Skoglund	410	19/04523-7	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
	Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027	15.-16.01.2024

Saksordfører: Tove Karoline Knutsen

Forslag til dirigentskap

Vedlegg:

Forespørsel om forslag til kandidater til valg på Kirkemøtet 2024 m.m. 1446553_1_1

Saksorientering

Forslag til dirigentskap

Kirkemøtet skal velge et dirigentskap på tre personer med personlige varamedlemmer. Dirigentskapet har ansvar for å lede møtet i tråd med forretningsordenen og sikre forsvarlig saksbehandling innenfor rammene satt av møtets varighet. Bispedømmerådet kan foreslå kandidater til dirigentskapet. Disse ønskes oversendt Kirkerådet sekretariat så snar som mulig, uavhengig av den generelle fristen 16. februar 2024

Forslag til vedtak

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Bispedømmerådene

Dato: 07.11.2023

Vår ref: 23/03424-1

Deres ref:

Nominasjon av kandidater til de sentralkirkelige råd

Kirkemøtet 2024 skal blant annet velge Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd og Den norske kirkes klagemennd. Enkelte av valgene forberedes av valgkomiteen valgt av Kirkemøtet i dets forrige periode, mens andre legges frem av Kirkerådet eller av valgkomiteen som velges under konstitueringen av Kirkemøtet. Valgkomiteens og Kirkerådets arbeid med å finne og innstille kandidater skjer blant annet på bakgrunn av forslag fra bispedømmerådene. Vi ber derfor de nye bispedømmerådene om innspill.

Forslag til kandidater til Kirkerådet

Kirkerådet er styre for rettssubjektet Den norske kirke, og er i tillegg trossamfunnets øverste organ mellom kirkemøtene. Dette innebærer et stort personlig ansvar for den enkelte, og kandidater til Kirkerådet bør derfor ha solid kompetanse og erfaring på ett eller flere av fagfeltene kirkefag, økonomi, virksomhetsstyring, juss, HR, digitalisering eller lignende, og i tillegg inneha svært god rolleforståelse i utøvelsen av vervet. Erfaring fra styrer i private eller offentlige virksomheter vil være en fordel for kandidater som skal inngå og bidra med sin kompetanse i dette kollegiale organet med et omfattende ansvar for Den norske kirkes utvikling, herunder dens økonomi.

Bispedømmerådene kan i tråd med *Regler for valg av Kirkerådet* § 2-1 første ledd komme med forslag til lederkandidater. Forslag kan også fremmes av det enkelte medlem under Kirkemøtet.

Kirkemøtet har vedtatt regler som antar at valg av leke medlemmer til Kirkerådet gjennomføres som avtalevalg der listene blir enige seg imellom om en fordeling av mandater, som bekreftes av Kirkemøtet i plenum. Dersom det imidlertid ikke kommer på plass en slik avtale, sier *Regler for valg av Kirkerådet* § 3-3 at «[h]vis valget ikke gjennomføres som avtalevalg, skal valgkomiteen fremme en liste med 26 leke kandidater, minst to fra hvert bispedømme, ordnet bispedømmevis og i alfabetisk rekkefølge». Bispedømmerådene bes derfor om å komme med forslag til

Postadresse:
Postboks 799 Sentrum
0106 OSLO

E-post: post.kirkeradet@kirken.no
Web: www.kirken.no
Org.nr.:818066872

Telefon: +47 23081200
Telefaks:

Saksbehandler
Kristian Myhre

aktuelle kandidater blant de leke medlemmene i bispedømmerådet. Samiske representanter og døvemenighetenes representant anses også som leke medlemmer. Disse foreslåtte kandidatene blir kun vurdert av valgkomiteen dersom valget av leke medlemmer av Kirkemøtet ikke gjennomføres som avtalevalg.

Merk at etter § 3-3 annet ledd skal valgkomiteen «sikre at kvinner og menn er representert med minst 40 prosent blant de foreslåtte kandidatene på valglisten. Tilsvarende skal valgkomiteen tilstrebe at det er en andel kandidater under 30 år på minst 20 prosent.» Valgkomiteen er derfor ikke bundet til forslagene fra bispedømmerådene, og kan fremme andre kandidater for å sikre at kravene som er stilt av valgreglene oppfylles. Det oppfordres derfor til at bispedømmerådene tar hensyn til disse kravene når bispedømmets forslag til kandidater sendes inn. Bispedømmerådet kan foreslå mer enn to kandidater om det er ønskelig.

Alle prester og leke kirkelig tilsatte i Kirkemøtet er å anse som kandidater til Kirkerådet etter valgregelens § 4-1 første ledd. Bispedømmerådene skal derfor ikke foreslå kandidater blant disse.

Forslag til kandidater til Mellomkirkelig råd

Mellomkirkelig råd er Den norske kirkes fagorgan for økumenisk og internasjonalt arbeid. Kirkemøtet skal velge fire medlemmer av Mellomkirkelig råd blant Kirkemøtets medlemmer, samt leder av Mellomkirkelig råd. Leder trenger ikke være blant Kirkemøtets medlemmer. Bispedømmerådet bes om å foreslå kandidater til disse vervene. Disse valgene forberedes og innstilles av valgkomiteen i forkant av Kirkemøtet.

Nominasjon av kandidater til Samisk kirkeråd

Nominasjon av medlemmer til Samisk kirkeråd er nå en del av myndigheten til Samisk kirkelig valg møte. Valgmøtet ble samlet i oktober 2023 og nominerte der kandidater til Samisk kirkeråd. Bispedømmerådene skal derfor ikke foreslå kandidater til dette rådet.

Forslag til kandidater til Den norske kirkes klagenemnd.

Bispedømmerådene kan komme med forslag til medlemmer i klagenemnda. De fleste av vervene i klagenemnda skal ha spesialisert kompetanse innenfor juss, teologi mv. I tillegg velges ett medlem på fritt grunnlag. Se vedlagte regler for Den norske kirkes klagenemnd samt kirkeordningen § 32 første ledd:

Den norske kirkes klagenemnd består av følgende medlemmer:

- *en leder som er eller har vært dommer i de alminnelige domstoler eller i Arbeidsretten,*
- *ett medlem som har juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap,*
- *ett medlem som har teologisk doktorgrad,*
- *ett medlem som er prest og har særlig kompetanse i kirkerett,*
- *ett øvrig medlem*

Dette valget forberedes og innstilles av valgkomiteen før Kirkemøtet.

Forslag til kandidater til Kirkemøtets organer

Bispedømmerådene kan komme med forslag til kandidater til valgkomiteen, regelkomiteen og protokollkomiteen. Alle komiteene velges for fire år. Valgkomiteen er ansvarlig for forberedelse og gjennomføring av valg i Kirkemøtet i perioden, mens regelkomiteen skal vurdere om endringsforslag som fremmes i plenum kan vedtas etter *Kirkemøtets forretningsorden* § 3-6:

Kirkemøtet velger en regelkomité for hele valgperioden bestående av medlemmer av Kirkemøtet, inkludert én biskop. Kirkerådets medlemmer er utelukket fra å velges til ordinært medlem eller varamedlem i regelkomiteen. Regelkomiteen kan tiltres av saksordfører for den aktuelle saken.

Regelkomiteen skal vurdere om noen endringsforslag kan koordineres og/eller samstemmes, om endringsforslagene er forenlige med annet regelverk og om endringsforslag er tilstrekkelig utredet.

Hvis et endringsforslag ikke er forenlig med annet regelverk eller regelkomiteen vurderer at endringsforslaget ikke er tilstrekkelig utredet, kan regelkomiteen vurdere om forslaget kan omformuleres.

Regelkomiteen kan oversende endringsforslag som er ansett som tilstrekkelig utredet til ordinær komitébehandling. Dette skal alltid gjøres i liturgisaker. Kirkemøtet kan også selv oversende slike endringsforslag til ordinær komitébehandling.

Protokollkomiteens oppgaver er fastsatt i forretningsordenens § 3-5 tredje ledd:

Protokollkomiteen skal

- 1. Se til at ingen vedtak lider av innholdsmessige feil.*
- 2. Se til at alle vedtak er truffet i samsvar med forretningsordenens bestemmelser og at også andre saksbehandlingsregler er fulgt, slik at vedtakene ikke lider av tilblivelsesfeil.*
- 3. Etter alle plenumssesjoner hvor det er fattet vedtak, gjennomgå og signere vedtakene.*
- 4. Ved Kirkemøtets avslutning foreta en samlet gjennomgang av Kirkemøtets vedtaksprotokoll og eventuelt godkjenne den i henhold til Kirkemøtets forretningsorden, jf. § 1-7.*

Alle medlemmene i komiteene må være medlem av Kirkemøtet. I regelkomiteen skal i tillegg ett av medlemmene være biskop.

Forslag til dirigentskap

Kirkemøtet skal velge et dirigentskap på tre personer med personlige varamedlemmer. Dirigentskapet har ansvar for å lede møtet i tråd med forretningsordenen og sikre forsvarlig saksbehandling innenfor rammene satt av møtets varighet. Bispedømmerådet kan foreslå kandidater til dirigentskapet. Disse

ønskes oversendt Kirkerådets sekretariat så snart som mulig uavhengig av den generelle fristen nedenfor.

Frister

Siste frist for innsending av forslag til kandidater er **fredag 16. februar 2024**. Den forberedende valgkomiteen vil ha møte kort tid etter for å gjøre sine innstillinger, det kan derfor ikke gis utsettelse på denne fristen. Det forutsettes at de kandidater som foreslås til de ulike verv er villige til å la seg nominere.

Komitearbeidet under Kirkemøtet

Kirkemøtets medlemmer og andre med tale- og forslagsrett fordeles for hele valgperioden på faste komiteer innenfor de saksområder som møtet skal arbeide med. Det enkelte bispedømmerråd skal fremlegge forslag til hvordan rådets medlemmer skal fordeles på de faste komiteene. Hvert bispedømmerråd skal være representert i alle komiteene.

Kirkerådet vil se på bispedømmetilhørighet, listefordeling, representasjon av leke, prester, lek kirkelig tilsatte og biskoper, og kjønnsmessig balanse i komiteene. Dette betyr at ikke alle ønsker kan imøtekommes, men så langt det er mulig vil Kirkemøtets medlemmer plasseres i ønsket komite. Kirkerådet ber bispedømmerådene om å oppgi ønsket komitefordeling for bispedømmerådets medlemmer. Oppgi primær- og sekundærønske for hvert enkelt medlem.

De foreslåtte komiteene i Kirkemøtet 2024–2027

- Komité A: Gudstjenesteliv, kultur og kommunikasjon
- Komité B: Kirkelig undervisning, diakoni og samfunnsspørsmål
- Komité C: Økonomi og kontroll (fast komite for oppfølging av rapporter fra Kirkerådet)
- Komité D: Organisasjonsutvikling og valg
- Komité E: HR, inklusiv rekruttering og kompetanse
- Komité F: Urfolk, internasjonale og økumeniske forhold

Saksområdet til den enkelte komite fastsettes av Kirkerådet i desember 2023, og justeringer som avviker fra oversikten over kan derfor forekomme. Sakene på Kirkemøtet fordeles i komiteene etter saksmengde. Komiteene må derfor som tidligere regne med at de kan få tildelt saker som ikke hører hjemme innenfor deres saksfelt.

Med vennlig hilsen

Ingrid Vad Nilsen
direktør

Kristian Myhre
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg:

Kirkemøtets forretningsorden

Regler for valg av Kirkerådet

Regler for Mellomkirkelig råd

Forskrift om regler for Den norske kirkes klagenemnd

Kirkeordning for Den norske kirke

,

Mottakere:

Bispedømmerådene

DEN NORSKE KIRKE

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Anne Bergljot Skoglund	410	19/04523-5	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
	Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027	15.-16.01.2024

Saksordfører: Marta K. Ims

Forslag til kandidater til Den norske kirkes klagenemnd

Vedlegg:

Forespørsel om forslag til kandidater til valg på Kirkemøtet 2024 m.m. 1446553_1_1
Regler for valg av Kirkerådet

Saksorientering

Forslag til kandidater til Den norske kirkes klagenemnd.

Bispedømmerådene kan komme med forslag til medlemmer i klagenemnda. De fleste av vervene i klagenemnda skal ha spesialisert kompetanse innenfor juss, teologi mv. I tillegg velges ett medlem på fritt grunnlag.

Se vedlagte regler for Den norske kirkes klagenemnd samt kirkeordningen § 32 første ledd:

Den norske kirkes klagenemnd består av følgende medlemmer:

- en leder som er eller har vært dommer i de alminnelige domstoler eller i Arbeidsretten,
- ett medlem som har juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap,
- ett medlem som har teologisk doktorgrad,
- ett medlem som er prest og har særlig kompetanse i kirkerett,
- ett øvrig medlem 3 av 5

Dette valget forberedes og innstilles av valgkomiteen før Kirkemøte

Forskrift om regler for Den norske kirkes klagenemnd:

<https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2021-11-14-4032>

Forslag til vedtak

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Bispedømmerådene

Dato: 07.11.2023

Vår ref: 23/03424-1

Deres ref:

Nominasjon av kandidater til de sentralkirkelige råd

Kirkemøtet 2024 skal blant annet velge Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd og Den norske kirkes klagenemnd. Enkelte av valgene forberedes av valgkomiteen valgt av Kirkemøtet i dets forrige periode, mens andre legges frem av Kirkerådet eller av valgkomiteen som velges under konstitueringen av Kirkemøtet. Valgkomiteens og Kirkerådets arbeid med å finne og innstille kandidater skjer blant annet på bakgrunn av forslag fra bispedømmerådene. Vi ber derfor de nye bispedømmerådene om innspill.

Forslag til kandidater til Kirkerådet

Kirkerådet er styre for rettssubjektet Den norske kirke, og er i tillegg trossamfunnets øverste organ mellom kirkemøtene. Dette innebærer et stort personlig ansvar for den enkelte, og kandidater til Kirkerådet bør derfor ha solid kompetanse og erfaring på ett eller flere av fagfeltene kirkefag, økonomi, virksomhetsstyring, juss, HR, digitalisering eller lignende, og i tillegg inneha svært god rolleforståelse i utøvelsen av vervet. Erfaring fra styrer i private eller offentlige virksomheter vil være en fordel for kandidater som skal inngå og bidra med sin kompetanse i dette kollegiale organet med et omfattende ansvar for Den norske kirkes utvikling, herunder dens økonomi.

Bispedømmerådene kan i tråd med *Regler for valg av Kirkerådet* § 2-1 første ledd komme med forslag til lederkandidater. Forslag kan også fremmes av det enkelte medlem under Kirkemøtet.

Kirkemøtet har vedtatt regler som antar at valg av leke medlemmer til Kirkerådet gjennomføres som avtalevalg der listene blir enige seg imellom om en fordeling av mandater, som bekreftes av Kirkemøtet i plenum. Dersom det imidlertid ikke kommer på plass en slik avtale, sier *Regler for valg av Kirkerådet* § 3-3 at «[h]vis valget ikke gjennomføres som avtalevalg, skal valgkomiteen fremme en liste med 26 leke kandidater, minst to fra hvert bispedømme, ordnet bispedømmevis og i alfabetisk rekkefølge». Bispedømmerådene bes derfor om å komme med forslag til

Postadresse:
Postboks 799 Sentrum
0106 OSLO

E-post: post.kirkeradet@kirken.no
Web: www.kirken.no
Org.nr.:818066872

Telefon: +47 23081200
Telefaks:

Saksbehandler
Kristian Myhre

aktuelle kandidater blant de leke medlemmene i bispedømmerådet. Samiske representanter og døvemenighetenes representant anses også som leke medlemmer. Disse foreslåtte kandidatene blir kun vurdert av valgkomiteen dersom valget av leke medlemmer av Kirkemøtet ikke gjennomføres som avtalevalg.

Merk at etter § 3-3 annet ledd skal valgkomiteen «sikre at kvinner og menn er representert med minst 40 prosent blant de foreslåtte kandidatene på valglisten. Tilsvarende skal valgkomiteen tilstrebe at det er en andel kandidater under 30 år på minst 20 prosent.» Valgkomiteen er derfor ikke bundet til forslagene fra bispedømmerådene, og kan fremme andre kandidater for å sikre at kravene som er stilt av valgreglene oppfylles. Det oppfordres derfor til at bispedømmerådene tar hensyn til disse kravene når bispedømmets forslag til kandidater sendes inn. Bispedømmerådet kan foreslå mer enn to kandidater om det er ønskelig.

Alle prester og leke kirkelig tilsatte i Kirkemøtet er å anse som kandidater til Kirkerådet etter valgregelens § 4-1 første ledd. Bispedømmerådene skal derfor ikke foreslå kandidater blant disse.

Forslag til kandidater til Mellomkirkelig råd

Mellomkirkelig råd er Den norske kirkes fagorgan for økumenisk og internasjonalt arbeid. Kirkemøtet skal velge fire medlemmer av Mellomkirkelig råd blant Kirkemøtets medlemmer, samt leder av Mellomkirkelig råd. Leder trenger ikke være blant Kirkemøtets medlemmer. Bispedømmerådet bes om å foreslå kandidater til disse vervene. Disse valgene forberedes og innstilles av valgkomiteen i forkant av Kirkemøtet.

Nominasjon av kandidater til Samisk kirkeråd

Nominasjon av medlemmer til Samisk kirkeråd er nå en del av myndigheten til Samisk kirkelig valg møte. Valgmøtet ble samlet i oktober 2023 og nominerte der kandidater til Samisk kirkeråd. Bispedømmerådene skal derfor ikke foreslå kandidater til dette rådet.

Forslag til kandidater til Den norske kirkes klagenemnd.

Bispedømmerådene kan komme med forslag til medlemmer i klagenemnda. De fleste av vervene i klagenemnda skal ha spesialisert kompetanse innenfor juss, teologi mv. I tillegg velges ett medlem på fritt grunnlag. Se vedlagte regler for Den norske kirkes klagenemnd samt kirkeordningen § 32 første ledd:

Den norske kirkes klagenemnd består av følgende medlemmer:

- *en leder som er eller har vært dommer i de alminnelige domstoler eller i Arbeidsretten,*
- *ett medlem som har juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap,*
- *ett medlem som har teologisk doktorgrad,*
- *ett medlem som er prest og har særlig kompetanse i kirkerett,*
- *ett øvrig medlem*

Dette valget forberedes og innstilles av valgkomiteen før Kirkemøtet.

Forslag til kandidater til Kirkemøtets organer

Bispedømmerådene kan komme med forslag til kandidater til valgkomiteen, regelkomiteen og protokollkomiteen. Alle komiteene velges for fire år. Valgkomiteen er ansvarlig for forberedelse og gjennomføring av valg i Kirkemøtet i perioden, mens regelkomiteen skal vurdere om endringsforslag som fremmes i plenum kan vedtas etter *Kirkemøtets forretningsorden* § 3-6:

Kirkemøtet velger en regelkomité for hele valgperioden bestående av medlemmer av Kirkemøtet, inkludert én biskop. Kirkerådets medlemmer er utelukket fra å velges til ordinært medlem eller varamedlem i regelkomiteen. Regelkomiteen kan tiltres av saksordfører for den aktuelle saken.

Regelkomiteen skal vurdere om noen endringsforslag kan koordineres og/eller samstemmes, om endringsforslagene er forenlige med annet regelverk og om endringsforslag er tilstrekkelig utredet.

Hvis et endringsforslag ikke er forenlig med annet regelverk eller regelkomiteen vurderer at endringsforslaget ikke er tilstrekkelig utredet, kan regelkomiteen vurdere om forslaget kan omformuleres.

Regelkomiteen kan oversende endringsforslag som er ansett som tilstrekkelig utredet til ordinær komitébehandling. Dette skal alltid gjøres i liturgisaker. Kirkemøtet kan også selv oversende slike endringsforslag til ordinær komitébehandling.

Protokollkomiteens oppgaver er fastsatt i forretningsordenens § 3-5 tredje ledd:

Protokollkomiteen skal

- 1. Se til at ingen vedtak lider av innholdsmessige feil.*
- 2. Se til at alle vedtak er truffet i samsvar med forretningsordenens bestemmelser og at også andre saksbehandlingsregler er fulgt, slik at vedtakene ikke lider av tilblivelsesfeil.*
- 3. Etter alle plenumssesjoner hvor det er fattet vedtak, gjennomgå og signere vedtakene.*
- 4. Ved Kirkemøtets avslutning foreta en samlet gjennomgang av Kirkemøtets vedtaksprotokoll og eventuelt godkjenne den i henhold til Kirkemøtets forretningsorden, jf. § 1-7.*

Alle medlemmene i komiteene må være medlem av Kirkemøtet. I regelkomiteen skal i tillegg ett av medlemmene være biskop.

Forslag til dirigentskap

Kirkemøtet skal velge et dirigentskap på tre personer med personlige varamedlemmer. Dirigentskapet har ansvar for å lede møtet i tråd med forretningsordenen og sikre forsvarlig saksbehandling innenfor rammene satt av møtets varighet. Bispedømmerådet kan foreslå kandidater til dirigentskapet. Disse

ønskes oversendt Kirkerådets sekretariat så snart som mulig uavhengig av den generelle fristen nedenfor.

Frister

Siste frist for innsending av forslag til kandidater er **fredag 16. februar 2024**. Den forberedende valgkomiteen vil ha møte kort tid etter for å gjøre sine innstillinger, det kan derfor ikke gis utsettelse på denne fristen. Det forutsettes at de kandidater som foreslås til de ulike verv er villige til å la seg nominere.

Komitearbeidet under Kirkemøtet

Kirkemøtets medlemmer og andre med tale- og forslagsrett fordeles for hele valgperioden på faste komiteer innenfor de saksområder som møtet skal arbeide med. Det enkelte bispedømmerråd skal fremlegge forslag til hvordan rådets medlemmer skal fordeles på de faste komiteene. Hvert bispedømmerråd skal være representert i alle komiteene.

Kirkerådet vil se på bispedømmetilhørighet, listefordeling, representasjon av leke, prester, lek kirkelig tilsatte og biskoper, og kjønnsmessig balanse i komiteene. Dette betyr at ikke alle ønsker kan imøtekommes, men så langt det er mulig vil Kirkemøtets medlemmer plasseres i ønsket komite. Kirkerådet ber bispedømmerådene om å oppgi ønsket komitefordeling for bispedømmerådets medlemmer. Oppgi primær- og sekundærønske for hvert enkelt medlem.

De foreslåtte komiteene i Kirkemøtet 2024–2027

- Komité A: Gudstjenesteliv, kultur og kommunikasjon
- Komité B: Kirkelig undervisning, diakoni og samfunnsspørsmål
- Komité C: Økonomi og kontroll (fast komite for oppfølging av rapporter fra Kirkerådet)
- Komité D: Organisasjonsutvikling og valg
- Komité E: HR, inklusiv rekruttering og kompetanse
- Komité F: Urfolk, internasjonale og økumeniske forhold

Saksområdet til den enkelte komite fastsettes av Kirkerådet i desember 2023, og justeringer som avviker fra oversikten over kan derfor forekomme. Sakene på Kirkemøtet fordeles i komiteene etter saksmengde. Komiteene må derfor som tidligere regne med at de kan få tildelt saker som ikke hører hjemme innenfor deres saksfelt.

Med vennlig hilsen

Ingrid Vad Nilsen
direktør

Kristian Myhre
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg:

Kirkemøtets forretningsorden

Regler for valg av Kirkerådet

Regler for Mellomkirkelig råd

Forskrift om regler for Den norske kirkes klagenemnd

Kirkeordning for Den norske kirke

,

Mottakere:

Bispedømmerådene

DEN NORSKE KIRKE

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Anne Bergljot Skoglund	724	17/04876-4	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
10/24	Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027	15.-16.01.2024

Saksordfører: Christel B. Eriksen

Oppnevning av representant til representantskapet i Kirkens bymisjon, Tromsø

Vedlegg:

Vedtekter Kirkens bymisjon i Tromsø

Saksorientering

§ 7 REPRESENTANTSKAPET

Representantskapet består av 7 medlemmer som oppnevnes slik:

- A. 2 medlemmer med 1 varamedlem oppnevnes av styret for Stiftelsen Kirkens Bymisjon i Tromsø.
- B. 2 medlemmer med 1 varamedlem oppnevnes av representantskapet i Stiftelsen Kirkens Bymisjon i Tromsø.
- C. 1 medlem med varamedlem oppnevnes av Stiftelsen Kirkens Bymisjon, Oslo.
- D. 1 medlem med varamedlem oppnevnes av Nord-Hålogaland Bispedømmeråd.
- E. Domprosten i Tromsø eller dennes representant er fast medlem.

Valgperioden for representantskapets medlemmer og varamedlemmer er 2 år.

Hvert år uttrer etter tur 1 medlem oppnevnt av hver av gruppene A-B

Representantskapet konstituerer seg selv med leder og nestleder for 1 år av gangen

§ 8 REPRESENTANTSKAPETS OPPGAVER

Representantskapet har følgende oppgaver:

- a) føre tilsyn med stiftelsens virksomhet;
- b) avgi uttalelse i særlig viktige saker som blir forelagt fra styret, så som betydelige finansielle eller eiendomsmessige disposisjoner og vesentlige forandringer i arbeidet;
- c) oppnevne styremedlemmer og varamedlemmer, jf § 5 og representantskapsmedlemmer og varamedlemmer, jf § 7b,
- d) avgi uttalelse om årsregnskapet og årsberetning;
- e) velge revisor som skal være statsautorisert, fastsette revisors godtgjørelse og om nødvendig utferdige instruks for vedkommende;
- f) beslutte granskning;
- g) beslutte omdanning av stiftelsen etter forslag fra styret, jf § 12.

Representantskapet avholder årsmøte hvert år. Representantskapet avholder for øvrig møter så ofte som lederen finner det nødvendig, eller når minst 2 medlemmer krever det. Representantskapet er beslutningsdyktig når minst 4 medlemmer er tilstede. Ved stemmelikhet, har representantskapsleder dobbeltstemme. Styret og daglig leder har i alminnelighet rett til å delta i representantskapets møter, men uten stemmerett.

Forslag til vedtak

VEDTEKTER FOR

STIFTELSEN KIRKENS BYMISJON I TROMSØ

§ 1 FORMÅL

Stiftelsen Kirkens Bymisjon i Tromsø har til formål, i samarbeid med Den norske kirkes organer og i overensstemmelse med den apostoliske trosbekjennelse, å fremme tiltak som bidrar til å virkeliggjøre Kirkens oppdrag med særlig henblikk på vanskeligstilte grupper i samfunnet.

Formålet søkes fremmet i samarbeid med myndigheter, menigheter, institusjoner og organisasjoner, og ved hjelp av ansatte og frivillige medarbeidere. Et hvert tiltak som er i overensstemmelse med formålet kan besluttes iverksatt og opprettholdt så lenge det finnes hensiktsmessig. Stiftelsen Kirkens Bymisjon i Tromsøs organer avgjør selvstendig hvilke oppgaver som skal tas opp og hvilke arbeidsformer som skal anvendes.

§ 2 KONTORSTED/ORGANISERING

Stiftelsen Kirkens Bymisjon i Tromsø er en selvstendig selveiende stiftelse organisert med et styre, en daglig leder og et representantskap. Stiftelsen Kirkens Bymisjon i Tromsø har sitt kontor i Tromsø.

§ 3 GRUNNKAPITAL

Stiftelsens grunnkapital er kr 107 000.

§ 4 ØVERSTE ORGAN

Styret er stiftelsens øverste organ.

§ 5 STYRET

Styret består av 5 medlemmer og 4 varamedlemmer.

3 av styrets medlemmer med 2 varamedlemmer velges av representantskapet.

1 medlem og 1 varamedlem oppnevnes av Stiftelsen Kirkens Bymisjon, Oslo.

1 medlem og 1 varamedlem oppnevnes av og blant de ansatte

Hvert år uttrer 1, resp. 2, av styrets medlemmer valgt av representantskapet.

Valgperioden er 2 år, men medlemmene kan gjenvelges.

Varamedlemmer velges for 2 år.

Styret konstituerer leder og nestleder for ett år ad gangen.

I styret møter også daglig leder i Stiftelsen Kirkens Bymisjon Tromsø med tale- og forslagsrett, men uten stemmerett.

§ 6 FORVALTNING

Forvaltningen av stiftelsen hører inn under styret. Styret skal sørge for at stiftelsens formål ivaretas.

Styret skal utføre de oppgaver det er pålagt i stiftelsesloven og stiftelsens vedtekter. Blant styrets oppgaver inngår følgende:

- a) Ansette daglig leder og ledere forøvrig. Representantskapets leder og nestleder skal avgi uttalelse før styret treffer avgjørelse om ansettelse av daglig leder.
- b) Føre tilsyn med daglig leder og om nødvendig utferdige instruksjoner.
- c) Vedta budsjett.
- d) Fastsette årsregnskap og avgi årsberetning som sammen med revisors beretning forelegges representantskapet til uttalelse.

Styret er beslutningsdyktig når minst 3 medlemmer er tilstede. Styrets beslutninger treffes med alminnelig flertall blant de møtende. Ved stemmelikhet, har styreleder dobbeltstemme.

§ 7 REPRESENTANTSKAPET

Representantskapet består av 7 medlemmer som oppnevnes slik:

- A. 2 medlemmer med 1 varamedlem oppnevnes av styret for Stiftelsen Kirkens Bymisjon i Tromsø.
- B. 2 medlemmer med 1 varamedlem oppnevnes av representantskapet i Stiftelsen Kirkens Bymisjon i Tromsø.
- C. 1 medlem med varamedlem oppnevnes av Stiftelsen Kirkens Bymisjon, Oslo.
- D. 1 medlem med varamedlem oppnevnes av Nord-Hålogaland Bispedømmeråd.

E. Domprosten i Tromsø eller dennes representant er fast medlem.

Valgperioden for representantskapets medlemmer og varamedlemmer er 2 år.

Hvert år uttrer etter tur 1 medlem oppnevnt av hver av gruppene A-B

Representantskapet konstituerer seg selv med leder og nestleder for 1 år av gangen

§ 8 REPRESENTANTSKAPETS OPPGAVER

Representantskapet har følgende oppgaver:

- a) føre tilsyn med stiftelsens virksomhet;
- b) avgi uttalelse i særlig viktige saker som blir forelagt fra styret, så som betydelige finansielle eller eiendomsmessige disposisjoner og vesentlige forandringer i arbeidet;
- c) oppnevne styremedlemmer og varamedlemmer, jf § 5 og representantskapsmedlemmer og varamedlemmer, jf § 7b,
- d) avgi uttalelse om årsregnskapet og årsberetning;
- e) velge revisor som skal være statsautorisert, fastsette revisors godtgjørelse og om nødvendig utferdige instruks for vedkommende;
- f) beslutte granskning;
- g) beslutte omdanning av stiftelsen etter forslag fra styret, jf § 12.

Representantskapet avholder årsmøte hvert år. Representantskapet avholder for øvrig møter så ofte som lederen finner det nødvendig, eller når minst 2 medlemmer krever det.

Representantskapet er beslutningsdyktig når minst 4 medlemmer er tilstede. Ved stemmelikhet, har representantskapsleder dobbeltstemme. Styret og daglig leder har i alminnelighet rett til å delta i representantskapets møter, men uten stemmerett.

§ 9 SIGNATUR

Styret representerer stiftelsen utad. Styret kan gi styremedlemmer eller daglig leder rett til å representere stiftelsen utad, alene eller i fellesskap. Styret kan når som helst trekke tilbake denne fullmakten.

Styret kan meddele prokura.

§ 10 DAGLIG LEDER

Daglig leder forestår den daglige ledelse og representerer stiftelsen utad i saker som inngår i den daglige ledelse.

§ 11 ENDRING AV VEDTEKTER

Forandringer i disse vedtekter, må vedtas både av styret og representantskapet. Begge disse steder kreves 2/3 flertall.

Innkallelse til behandling av vedtektsendringer, må skje med minst 1 måneds varsel både til styret og representantskapet. Forslag til vedtektsendringer skal vedlegges innkallelsen.

§ 12 SAMARBEIDSAVTALE

Det er inngått en samarbeidsavtale mellom Stiftelsen Kirkens Bymisjon i Tromsø og Stiftelsen Kirkens Bymisjon Oslo 22.02.89. Dersom avtalen gyldig opphører er representantskapet forpliktet til å oppløse stiftelsen.

Oppløsning av Stiftelsen Kirkens Bymisjon i Tromsø av andre årsaker enn opphør av samarbeidsavtalen, må vedtas på samme måte som bestemt i § 1.

Det er en forutsetning for oppløsning av Stiftelsen Kirkens Bymisjon i Tromsø at vilkår for omdanning som nevnt i lov av 15 06 2001 nr 59 om stiftelser § 46 er oppfylt.

Ved oppløsning av stiftelsen må bestemmelse om hvordan Stiftelsen Kirkens Bymisjon i Tromsø sine midler skal disponeres ikke stride mot vedtektenes § 1.

DEN NORSKE KIRKE

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Anne Bergljot Skoglund	421	18/02417-22	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
	Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027	15.-16.01.2024

Saksordfører: Marta K. Ims

Møteplan 2024

Saksorientering

Nord-Hålogaland bispedømmeråd vedtok i møte 15.06.2023 følgende møteplan for 2024. Til orientering: Det er kommet inn noen små endringer etter at planen ble vedtatt 15.06.2023.

	BDR	Kirkerådet	Samisk kirkeråd	Mellomkirkeligråd
Januar	15 – 16.jan Konstituering og kurs for tillitsvalgte	25.-26.jan		
Februar	7.-februar TEAMS			
Mars	4.-5.mars	15.-16.mars		4.-5.mars
April	11.-14.april KIRKEMØTE Alle må reise til Tr.heim 10.4			
Mai	16.mai TEAMS	29.-31.mai, Oslo	14.-15.mai, Tromsø	6.-7.mai
Juni	5.-6.juni	13.juni kl.18-20, fjernmøte		
juli				
August		22.august kl.18- 20, fjernmøte		
September	5.-6.sept.	19.september kl.18-20, fjernmøte	3.-4.september, Hamar	23.-25.sept. Geneve
Oktober	30.10 TEAMS	24.oktober kl.18- 20, fjernmøte		
November		21.november kl.18-20, fjernmøte	19.- 20.november, Trondheim	
Desember	10.-11.des.	5.-6.desember, Oslo		
	Vedtatt i BDR 70/23	Vedtatt i KR sak 28/23	Vedtatt i SKR sak 6/23	Vedtatt i MKR sak 22/23 og 29/23

I og med Kirkemøtets i sak 13.3/23 vedtatte endringene i personalreglementet, vedrørende tilsetting av menighetsprester, er det ikke behov for så mange bispedømmerådsmøter som møteplanen vedtatt 15.06.2023 legger opp til.

Stiftsdirektøren foreslår at de 4 fysiske 2-dagersmøtene i 2024 beholde slik det er vedtatt i møteplanen. Dette for å høste erfaringer for 2025. De vedtatte teamsmøtene gjennomføres som 2 timers møter på kveldstid, f.eks. kl.18-20.

Forslag til vedtak

Møteplan 2024 godkjennes med de endringer som kom fram i møtet.

DEN NORSKE KIRKE

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Anne Bergljot Skoglund	001	22/03836-2	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
	Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027	15.-16.01.2024

Saksordfører: Gaute Norbye

Bispedømmerådet som strategisk organ

Saksorientering

På bispedømmerådsmøte 14.-15.12.2023 ble det stilt spørsmål knyttet til bispedømmerådets framtidige rolle som strategisk organ etter vedtak i KM-sak 13.3/23. KM-sak 13.3/23 Kirkelig organisering: endring i personalreglementet og kirkeordning m.m. heter det i komiteens merknader pkt.2 «Komiteen mener også at bispedømmerådet gjennom endringsforslaget styrkes som strategisk organ på regionalt nivå ved at tid frigjøres til andre saker enn tilsettingssaker. Komiteen ser også en fordel i at tilsettingssaker kan bli mindre politiserte ved at de flyttes til et tilsettingsråd. Komiteen mener at forslaget om tilsetting i et tilsettingsråd også er et skritt på veien til enhetlig praksis i tilsettingssaker i hele Den norske kirke.»

Bispedømmerådsmedlem Gaute Norbye stilte spørsmål om hva som vil bli realiteten med det arbeidet rådet driver om rådet ikke skal tilsette de som er tilsatt hos oss? Vil vi for eksempel fortsatt kunne medvirke i utforming av utlysningstekstene?

Nord-Hålogaland bispedømmeråd vil ha et overordnet ansvar for utforming av utlysningstekster, altså rammer for utlysningstekstene slik det har vært gjort til nå. Ut over det vil det være biskop, prost, tillitsvalgte og stiftsdirektør som sammen godkjenner den enkelte konkrete utlysningsteksten i tråd med de overordnede rammene som rådet har fastsatt. Nord-Hålogaland bispedømmeråd har vedtatt følgende som skal stå i teksten «Vi søker en samlende folkekirkeprest/prost som kan ivareta alle i prostiet» og «Kvinner oppfordres til å søke!»

Nord-Hålogaland bispedømmeråd vil i denne perioden tilsette proster, dvs. kirkeledere i bispedømmet og stiftsdirektør, medvirke ved tilsetting av biskop. De øvrige prestestillingene, spesialprester, kirketolker, rådgivere og administrative ansatte ved bispedømmekontoret,

tilsettes i tilsettingsråd etter innstilling fra innstillingsråd regulert av personalreglementet for Den norske kirke.

I KM sak 13.3/23 står det at bispedømmerådet gjennom endringsforslag styrkes som strategisk organ på regionalt nivå ved at tid frigjøres til andre saker enn tilsettings saker. Hva er de andre strategiske sakene som bispedømmerådet kan arbeide med? Her er noe punkter

- Vekke og nære det kristne liv i menighetene.
- Styrke samspillet mellom bispedømmerådet, fellesråd og menighetsråd
- Strategiplan for Nord-Hålogaland bispedømme, vedtatt BDR-sak 50/22 basert på kirkemøtets vedtatte overordnede visjon og handlingsplan.
- Høringsuttalelser
- Tilsetting av proster
- Medvirke ved tilsetting av biskop
- Budsjett og regnskap
- Tilskuddsforvaltning
- Forberedelser og deltakelse på kirkemøte
- M.m.

Ifølge kirkeordning for Den norske kirke har bispedømmerådet følgende oppgaver:

«§ 26. Bispedømmerådets oppgaver

Bispedømmerådet skal ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene, og det skal fremme samarbeidet mellom de enkelte menighetsråd og andre lokale arbeidsgrupper innen bispedømmet.

Bispedømmerådet utfører de gjøremål som det til enhver tid er pålagt av Kirkemøtet eller Kirkerådet.

Bispedømmerådet utfører de oppgaver som det etter avtale blir overlatt av det enkelte menighetsråd eller kirkelige fellesråd.»

Forslag til vedtak

Bispedømmerådet drøftet saken.

Dette punktet på sakslisten er unntatt offentlighet.

DEN NORSKE KIRKE

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Sara Marie Triumf	702	23/02157-6	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
16/24	Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027	15.-16.01.2024

Saksordfører: Christel B. Eriksen

Likeverdig tilgjengelighet og tilhørighet – Universell utforming av og i kirken (KM-sak 07/23)

Vedlegg:

KM 7_23 Likeverdig tilgjengelighet og tilhørighet - universell utforming av og i kirken
vedtak km 7_23 vedtak

Saksorientering

Sammendrag

En anslår at 15-20% av befolkningen i Norge har en funksjonsnedsettelse. Mennesker med funksjonsnedsettelse er en sammensatt gruppe. Noen funksjonsnedsettelse er synlige, andre usynlige. Noen blir født med funksjonsnedsettelse, andre får den i løpet av livet. Det kan være skader, bevegelsehemninger, syns- eller hørselshemming, utviklingshemming eller forskjellige sykdommer som medfører funksjonshemninger.

I august 2023 behandlet Kirkemøtet saken «Likeverdig tilgjengelighet og tilhørighet – universell utforming av og i kirken». Denne handler om hvordan en i dag forstår og tolker funksjonshemming og universell utforming. Videre beskrives barrierer mennesker med funksjonsnedsettelse kan oppleve i kirken. På bakgrunn av innspill fra interesseorganisasjoner, forsknings- og kompetansemiljøer er det identifisert konkrete utfordringer som kirken både nasjonalt, regionalt og lokalt trenger å jobbe med. Disse danner grunnlaget for Kirkemøtets vedtak.

Hensikten med dette saksfremlegget er å innlede samtalen i bispedømmerådet om hvordan Kirkemøtets vedtak skal følges opp i bispedømmet.

Utfordringer i Den norske kirke

Utfordringer og tema Kirkemøtet har identifisert og vedtatt det skal tas tak i.

Deltakelse og representasjon

- Finnes strukturer for medbestemmelse som samarbeidsarenaer, råd e.l.?
 - Kirkens råd for personer med funksjonsnedsettelse.
- Har menigheter i bispedømmet jobbet med inkluderende frivillighet?

Kompetanse og bevissthet

- Hvem har kunnskap om funksjonshemming, universell utforming og tilrettelegging, og vet menighetens ansatte hvem de kan kontakte dersom de har spørsmål?
- Kjenner en til barrierer funksjonshemmede møter i kirken?
- Er universell utforming og tilgjengelighet tema på visitaser?
- Hvilke arenaer for kompetansebygging og erfaringsdeling finnes?

Fysiske barrierer

- Hva vet bispedømmet om tilstanden av kirkebyggene og utearealene når det gjelder universell utforming? Har noen menigheter/fellesråd jobbet strategisk med u.u.?
- Er universell utforming prioritert i forvaltning av kirkebygg, utearealer, kontorbygg?
- Hvordan er samhandling med fellesråd, kommune og fylkeskommune om u.u.?

Ikke-fysiske barrierer

- Er funksjonshemmingsteologi et tema og hvordan kan kjennskap til den styrkes?
- Er tilgjengeligheten av gudstjenesten tematisert? Erfaringer med «Papirløs gudstjeneste»?
- Har bispedømmet jobbet med inkludering og tilrettelegging av læring og undervisning?

Kirken som arbeidsplass

- Blir personer med funksjonsnedsettelse rekruttert til stillinger?
- Hvilke erfaringer har en med tilrettelegging for ansatte med funksjonsnedsettelse?
- Hva skjer hvis en ansatt får en funksjonsnedsettelse?

Retten til tros- og livssynsutøvelse for mennesker som mottar helse- og omsorgstjenester

- Hvordan er inkluderingsarbeidet (HEL) organisert i bispedømmet?
- Jobbes det systematisk med muligheter for religiøs deltakelse av demente?
- Er tilrettelagt konfirmantundervisning organisert systematisk?
- Hvordan er kontakt med helse- og omsorgstjeneste knyttet til tros- og livssynsutøvelse?

Systemer, rutiner, planer og ansvar

- Hvordan er ansvaret for oppfølging av KM-saken organisert i bispedømmet, inkludert ansvar for inkluderingsarbeid (HEL) og kirkebygg mm.?
- Hvordan ivaretas universell utforming i anskaffelser, planer og prosjekter?

Oppfølging av vedtaket i Nord-Hålogaland bispedømme

Samtale og innspill om hvordan Kirkemøtets vedtak skal følges opp i bispedømmet.

Vedtaket kan *for eksempel* følges opp gjennom:

- Å kartlegge situasjonen med tanke på universell utforming av kirkebyggene
- Systematisk deling av kompetanse og erfaring blant ansatte og frivillige med tanke på funksjonshemming og tilrettelegging
- Tematisering av funksjonshemmingsteologi
- Egen strategiplan for inkluderende kirkeliv, for å bidra til ivaretagelse av også kognitivt utviklingshemmede (HEL)
- Bevisst arbeid med likestilling, inkludering og mangfold, også med tanke på funksjonshemmede
- Systematisk organisering av tilrettelagte tilbud i menighetene
- Tema på møter, fagdager e.l.
- Nettverksbygging og samhandling med kompetansemiljøer

Forslag til vedtak

Nord-Hålogaland bispedømmeråd tar informasjonen til orientering.

Referanser: KR 57/09; KM 4/09; KM 9.1/12; KM 9/14; KM 11/18; KM 18/20; KR 108/21; KR 105/21; KR 95/21; UKM 7/22; KR 37/23

Arkivsak: 22/00963-14

Saksdokumenter:

KM 7.1/23 Vedlegg med begrepsavklaringer

Likeverdlig tilgjengelighet og tilhørighet - universell utforming av og i kirken

Sammendrag

Interesseorganisasjoner, forsknings- og kompetansemiljøer har over lang tid påpekt at funksjonshemmede opplever barrierer for deltakelse, diskriminering og manglende representasjon i samfunnet. Dette gjelder også for Den norske kirke. Denne saken skal bidra til å synliggjøre barrierene funksjonshemmede møter i Den norske kirke, understreke betydningen av FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD)¹ og peke på sju utfordringer Den norske kirke bør ta tak i.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å gjøre følgende vedtak:

Den norske kirke skal være en kirke av alle og for alle², og mennesker med funksjonsnedsettelse er en ressurs for kirken. Dette er forankret i den kristne likeverdstanden og menneskerettighetene.³ For å oppnå dette må det kontinuerlig og systematisk arbeides for likeverdlig tilgjengelighet og tilhørighet.

Den norske kirke skal:

1. sikre og fremme deltakelse og representasjon av funksjonshemmede
2. styrke kompetanse, bevissthet og erfaringsdeling om barrierer, funksjonshemming og universell utforming
3. fjerne fysiske barrierer

¹ Convention on the Rights of Persons with Disabilities. [CRPD - Veiledning til FN konvensjonen om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne | Bufdir](#)

² Jf. Norges Kristne Råd. (2017) (2016 Kirkenes Verdensråd/EDAN). *Tilværelsen gave. Kalt til å være kirke av alle og for alle.*

³ Jf. [Sett undertrykte fri.pdf \(kirken.no\)](#); [Forventningsdokument for likestilling inkludering og mangfold.pdf \(kirken.no\)](#)

4. fjerne ikke-fysiske barrierer i alt arbeid i kirken
5. være en arbeidsplass som fremmer likestilling, inkludering og mangfold også når det gjelder funksjonshemmede
6. fremme retten til tros- og livssynsutøvelse for mennesker som mottar helse- og omsorgstjenester
7. ivareta funksjonshemmedes rettigheter og universell utforming i systemer, rutiner og planer og tydeliggjøre hvem som har ansvar for hva

Saksorientering

“Ingenting om oss uten oss”

«Nothing about us, without us» er mottoet til Disabled Peoples' International. Dette har påvirket dagens forståelse av funksjonshemming og påvirket utformingen av FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD). Slagordet brukes til å kommunisere at ingenting skal bestemmes uten representasjon og deltakelse av medlemmer fra gruppen som er berørt av beslutningen.

Funksjonshemmede opplever manglende representasjon i politisk arbeid og samfunnet ellers. Det er lite som tyder på at dette er annerledes i råd og utvalg på ulike nivåer i Den norske kirke. At funksjonshemmede i liten grad er representert i Den norske kirkes kirkeliv og styrende organer, må derfor reflekteres i arbeidet med dette temaet og under behandling av denne saken. For å ivareta involvering av de som vil bli berørt av vedtakene, har interesseorganisasjoner, kompetansemiljøer og personer med funksjonsnedsettelse i og utenfor kirken bidratt med innspill til dette saksdokumentet. Også under forberedelsen av «En universelt utformet kirke» (UKM 7/22), som er innarbeidet i KM-saken, har det blitt gjennomført innspillmøter med ungdommer med funksjonshemming. DnkU har i tillegg jobbet strategisk med representasjon av funksjonshemmede i komiteen som har behandlet saken.

Råd for personer med funksjonsnedsettelse

Kirkerådet har vedtatt at det skal opprettes et råd for personer med funksjonsnedsettelse (KR 13/23). Rådet skal bidra med brukerperspektiver og fagkunnskap om funksjonshemmende forhold og løsninger som bidrar til likestilling og muligheter for likeverdig tilgjengelighet og tilhørighet. Det skal være et rådgivende organ for Kirkerådet, Ungdommens kirkemøte og Kirkemøtet. Rådet konstitueres høsten 2023.

Bakgrunn

Teologisk bakgrunn

Alle mennesker er skapt i Guds bilde. Dette gjelder også for mennesker med funksjonsnedsettelse, ikke *til tross for*, men *med* sin funksjonsnedsettelse. Skapelsen er en kjærlighetshandling som oppretter en relasjon mellom Gud og mennesker. I og med treenigheten er Gud relasjonell i sitt vesen. Dagens samfunn vektlegger rasjonalitet, selvstendighet og uavhengighet. Menneskets gudbilledlighet ligger imidlertid ikke i at mennesket er rasjonelt, men at det står i en særlig relasjon

til Gud. Dette er spesielt viktig å holde fast på i møte med mennesker med nedsatt kognitiv funksjonsevne, inkludert mennesker med demens.

Den Gud som har skapt mennesket av og til kjærlighet, ble selv menneske i Jesus Kristus. (Kol 1,15). Evangeliene viser ikke bare fram Jesu makt og styrke, men også hans avhengighet, begrensning og kroppslige skader.

Dette gjelder også den oppstandne Jesus (Joh 20,24–28). Guds inkarnerte bilde i verden er med andre ord ikke uten begrensning, arr eller skader.⁴

2. Kor 4,7 ff. beskriver livet fra Gud som en skatt gjemt i leirkrukker, både sterkt og skjørt samtidig. I sårbarheten ligger det også en styrke, slik Paulus erkjenner det: «Min nåde er nok for deg, for kraften fullendes i svakhet.» (2. Kor 12,9).

Denne dobbeltheten er et grunnvilkår i det livet som Gud har gitt menneskene i gave. Dette gjelder alle mennesker, ikke bare de av oss som lever med ulike funksjonsnedsettelse. Sårbarhet og begrensning er selve grunnlaget for behovet for hverandre og for Gud,⁵ selve grunnlaget for kirkens fellesskap.

Samtidens krav om selvstendighet og uavhengighet står i kontrast til den bibelske forståelsen av fellesskap. Målet for skapelsen og frelsen er fellesskap med Gud og med hverandre. I dette ligger en gjensidig avhengighet.

Kirken er Kristi kropp (1. Kor 12, 12-26). For at kirken skal være hel⁶ må hele mangfoldet av mennesker ha likeverdig mulighet for tilhørighet, og derfor likeverdig tilgjengelighet til menighetsfellesskap på alle nivåer. Kristi kropp har mange lemmer med ulike gaver og oppgaver, store og små, og alle er nødvendige for at Kristi kropp skal være hel. Kristus kom for å rive ned skillene mellom oss (Ef 2,14). Når noen systematisk utestenges av fysiske eller sosiale barrierer, opprettholdes skillene mellom mennesker, og fellesskapet kan ikke bli helt.

«Mangfold gir deg en plass ved bordet. Inkludering gir deg en stemme ved bordet. Tilhørighet skapes når din stemme blir lyttet til og tatt på alvor!»⁷

Begreper

I det følgende redegjøres det for sentrale begreper for å forstå feltet.⁸

Funksjonshemming

Funksjonsnedsettelse oppstår nær sagt hos alle mennesker i løpet av livet, uavhengig av kjønn, alder, etnisitet og sosioøkonomisk status. Noen er født med en funksjonsnedsettelse, andre har fått den i løpet av livet. Noen funksjonsnedsettelse er synlige, andre er usynlige. Det kan være bevegelseshemminger, syns- eller hørselshemminger, utviklingshemninger og forskjellige sykdommer som allergier eller demens, som medfører funksjonsnedsettelse. Mennesker med

⁴ Jf. Norges Kristne Råd. (2017) (2016 Kirkenes Verdensråd/EDAN). *Tilværelsen gave. Kalt til å være kirke av alle og for alle.*

⁵ Jf. Norges Kristne Råd. (2017) (2016 Kirkenes Verdensråd/EDAN). *Tilværelsen gave. Kalt til å være kirke av alle og for alle.*

⁶ Jf. KM 12/20.

⁷ Rasmussen, R. (2022). *Gudstjeneste for alle. Byggeklosser for en papirløs gudstjeneste.* IKO Forlaget.

⁸ Se i tillegg vedlegg med begrepsavklaringer.

funksjonsnedsettelse er altså en sammensatt gruppe. Samlet utgjør de rundt 15–20 % av den norske befolkningen.

En person som har en funksjonsnedsettelse, er ikke nødvendigvis funksjonshemmet. Begrepet funksjonshemming brukes for å beskrive at en person med funksjonsnedsettelse i konkrete situasjoner møter barrierer som hindrer vedkommende tilgang til et sted eller en aktivitet. Dette relasjonelle begrepet brukes også for å vise til situasjoner der enkeltpersoner eller grupper opplever diskriminering på grunn av barrierer.

- Et barn som ønsker å delta i speidergruppen, kan oppleve en funksjonshemming hvis barnet bruker rullestol og speidergruppen ofte møtes i utilgjengelig terreng eller i kirkekjelleren.
- En ungdom som har vansker med å delta på arrangement med mange mennesker (for eksempel på grunn av autisme eller angst), vil kanskje ikke kunne delta på konfirmantleiren.
- Når presten under gudstjenesten viser med håndtegn at menigheten skal reise seg, men ikke sier det høyt, er det vanskelig for en synshemmet å vite hva som skjer.
- Når et medlem som bruker tegnspråk ønsker å delta i et utvalg sammen med hørende, men ikke får tilgang til en tolk, så er vedkommende ekskludert fra å delta i demokratiske prosesser.

CRPD

Menneskerettigheter er grunnleggende rettigheter som alle mennesker har fordi vi er mennesker. Til tross for denne definisjonen har funksjonshemmede vært, og er, utsatt for mer omfattende og mer alvorlige menneskerettighetsbrudd enn personer uten funksjonshemminger. Derfor er det menneskerettslige vernet bekreftet og konkretisert gjennom FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD). Konvensjonen er ratifisert i Norge. Den er derfor rettslig bindende, men så langt ikke inkorporert i norsk lov.

Hovedformålet med konvensjonen er å «fremme, verne om og sikre mennesker med nedsatt funksjonsevne full og likeverdig rett til å nyte alle menneskerettigheter og grunnleggende friheter, og å fremme respekten for deres iboende verdighet» (art. 1). CRPD presiserer at alle personer, uansett funksjonsnedsettelse, har rett til å delta i samfunnet på lik linje med andre og at dette også gjelder deltakelse i kulturliv, fritidsaktiviteter og idrett (art. 30).

CRPD handler ikke om at noen skal ha nye eller flere rettigheter enn andre, men understreker at menneskerettighetene gjelder alle. Når konvensjonen fremhever universell utforming, likeverd og tilgjengelighet, understreker den betydningen av å se at det å ha rettigheter forutsetter å kunne benytte seg av rettighetene. Tilgjengelighet fungerer derfor som en bro mellom det å ha rettigheter og det å

kunne benytte seg av sine rettigheter⁹. Det er derfor viktig for å kunne være en likeverdig og anerkjent medborger.

Bærekraftsmålene

Den overordnede målsetningen for Bærekraftsmålene er at ingen skal utelates – *Leave no one behind*. Dette tar dermed opp den menneskerettslige tilnærmingen til CRPD. De mest sårbare mennesker skal prioriteres, deriblant mennesker med funksjonsnedsettelse. Når ingen skal utelates, trenger man å ivareta universell utforming for å oppnå Bærekraftsmålene. Mål 10: «Innen 2030 sikre myndiggjøring og fremme sosial, økonomisk og politisk inkludering av alle, uavhengig av alder, kjønn, funksjonsevne, rase, etnisitet, nasjonal opprinnelse, religion eller økonomisk eller annen status.» I tillegg nevnes funksjonshemmede spesielt i målene 4, 8, 10 og 11.

Status i Norge

Flere norske lover skal fremme likestilling og hindre diskriminering, og de stiller krav om universell utforming som en forutsetning for dette. Likestillings- og diskrimineringsloven forbyr diskriminering bl.a. på grunn av funksjonsnedsettelse. EUs tilgjengelighetsdirektiv stiller krav om universell utforming av digitale tjenester som nettsider, bankautomater, e-bøker, smarttelefoner og annet. I Plan- og bygningsloven er universell utforming et av de sentrale begrep. Allikevel ser en at funksjonshemmede i høy grad er systematisk diskriminert i det norske samfunnet.¹⁰ Interesse- og menneskerettsorganisasjoner peker blant annet på sysselsetting, boliger og offentlige bygg, ytringsfrihet, holdninger, livskvalitet og det sosiale livet som områder der funksjonshemmede skårer mye dårligere enn resten av befolkningen. Dette fører til omfattende utenforskap. Utviklingshemmede blir særskilt diskriminert i alle nevnte områder og er utsatt for vold og tvang. Samer, skeive og andre sosiale grupper eller minoriteter med funksjonshemming er spesielt utsatt for diskriminering, i tillegg til mobbing, hatytringer, vold og overgrep.¹¹

Universell utforming

Når likestillings- og diskrimineringsloven definerer tilgjengelighet som en forutsetning for likestilling, innebærer det at brudd på plikten til universell utforming er definert som diskriminering. Både likestillings- og diskrimineringsloven og andre norske lover tolker samtidig universell utforming begrenset til fysiske forhold. Derfor er det viktig å ha kjennskap til de bredere perspektivene CRPD legger til grunn, fordi tilgjengelighet også handler om ikke-fysiske barrierer.

⁹ Lid, I.M. (2013). *Universell utforming: Verdigrunnlag, kunnskap og praksis*. Cappelen Damm Akademisk, s. 44.

¹⁰ Jf. Skarstad, K. (2019). *Funksjonshemmedes rettigheter. Fra prinsipper til praksis*. Universitetsforlaget, s. 19-20.

¹¹ Jf. Norges institusjon for menneskerettigheter. (2022). *Funksjonshemmedes ytringsfrihet*; Tyldum, G. (2019). *Holdninger til diskriminering, likestilling og hatprat* (Fafo-rapport 2019:26); Norges Handikapforbund; Norsk Forbund for Utviklingshemmede; Sámediggi – Sametinget.

Med universell utforming menes utforming av produkter, omgivelser, programmer og tjenester på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpassing og en spesiell utforming. Universell utforming skal ikke utelukke hjelpemidler for bestemte grupper av mennesker med nedsatt funksjonsevne når det er behov for det. (CRPD, art. 2)

Derfor kan universell utforming ikke bare brukes som kriterium og strategi innen byggeplanlegging, planlegging av uteområder eller utvikling av digitale verktøy, men også innen pedagogikk og politisk deltakelse. Dette for å sikre at så mange forskjellige personer som mulig kan delta i det sosiale livet.

At funksjonshemmede er en så sammensatt gruppe, resulterer i at det ikke nødvendigvis er én løsning som skaper tilgjengelighet for alle. Noen ganger kan det til og med oppstå dilemmaer og motstridende behov. Et handikaptalett som er stort nok for en rullestolbruker kan være upraktisk for en som er synshemmet. Tegntolkning er nødvendig for tegnspråkbrukere, men de som hører dårlig eller har dårlige språkkunnskaper, ville hatt mer nytte av teksting eller lettleste tekster. Ledelinjer for personer som bruker mobilitetsstokk, skaper noen ganger utfordringer for andre gående, barnevogner eller syklistene.

Det å sikre likestilling for funksjonshemmede forutsetter både likeverdig tilgjengelighet og individuell tilrettelegging for deltakelse. Manglende kunnskap og økonomi kan føre til nedprioritering og dårlige løsninger. Derfor er individuelle perspektiver på universell utforming og kunnskap om personers forutsetninger sentrale når en jobber med universell utforming. Det er først når enkeltpersoner opplever tilgjengelighet til et bygg eller en aktivitet at man kan vurdere graden av universell utforming. Universell utforming er derfor ikke noe man kan bli ferdig med ved å oppfylle lover, minimumskrav og sjekklister. Det må inngå i kontinuerlige prosesser, strategier og rutiner.

Universell utforming er imidlertid ikke bare nødvendig for personer med funksjonshemming, men er ofte bra for alle. Trinnfri adgang er nødvendig for en rullestolbruker, men også for en som triller en barnevogn eller går med krykker. Teksting av videoer er nødvendig for en hørselshemmet, men også praktisk når en hører noe med dårlig lyd eller vanskelig dialekt. Gudstjenesteprogram i storskrift er ikke bare nødvendig for personer som ser dårlig, men også for en som har dysleksi.

Utfordringsbildet i Den norske kirke

Også i Den norske kirke opplever funksjonshemmede diskriminerende barrierer for deltakelse. Kirkerådet, Kirkemøtet og Ungdommens kirkemøte har, som henvist til foran i saksdokumentet, tidligere gjort vedtak om menneskerettigheter, funksjonshemmedes rett til deltakelse og universell utforming. Strategidokumentet for Den norske kirke 2022-2029 sier tydelig at kirken skal bidra til å oppfylle bærekraftsmålene.¹² Forventningsdokument om likestilling, inkludering og mangfold (LIM) i Den norske kirke er tydelig på at kirken har «nulltoleranse for alle former for diskriminering som hindrer mennesker i å oppleve seg som et fullverdig medlem av

¹² kirken.no/nb-NO/om-kirken/slik-styres-kirken/plandokumenter/strategi/

felleskapet» (KR 95/21).¹³ Det er like fullt fortsatt en lang vei å gå før likeverdig tilgjengelighet og tilhørighet er en selvfølge. En åpen og inkluderende folkekirke må erkjenne at utilgjengelighet skaper problemer for individer, kirken og samfunnet.

Rettferdighet og inkluderende felleskap er sentrale verdier i Plan for diakoni. Det utfordrer til å oppdage urettferdighet og diskriminering og til å «anerkjenne og praktisere alle menneskers likeverd og verdighet, i tråd med oppdraget om å leve ut evangeliet, og om å vitne om dets budskap i alt den gjør».¹⁴

Situasjonen er så pass kritisk at vi er nødt til å ta drastiske og tydelige grep for å endre på dette. Vi må snakke om funksjonshemming, barrierer, mobbing og diskriminering. Og vi trenger at universell utforming settes på dagsorden i Den norske kirke. Vi må sammen ta ansvar og stille tydelige krav slik at kirken virkelig kan bli for alle. (UKM 7/22)

Den norske kirke er forpliktet til å oppfylle likestillings- og diskrimineringsloven som skal hindre diskriminering blant annet på grunn av funksjonsnedsettelse (§ 6). «Med likestilling menes likeverd, like muligheter og like rettigheter. Likestilling forutsetter tilgjengelighet og tilrettelegging»¹⁵. Loven pålegger også virksomheter rettet mot allmenheten en aktivitetsplikt for universell utforming (§ 19). I tillegg gjelder også aktivitets- og redegjørelsesplikten for Den norske kirke: «Alle arbeidsgivere i Norge har en plikt til å jobbe aktivt, målrettet og planmessig for å skape likestilling og hindre diskriminering på arbeidsplassen»¹⁶. Kravene i EUs Tilgjengelighetsdirektiv vil bli gjennomført i norsk rett når direktivet innlemmes i EØS-avtalen. I tillegg har regjeringen uttalt at CRPD skal inkorporeres i norsk lov. UKM sier derfor «[...] at dette er ikke et spørsmål om kirken vil gjøre det eller ei [men] at Den norske kirke bør være et forbilde på dette feltet» (UKM 7/22).

I det følgende beskrives sju utfordringer knyttet til universell utforming i Den norske kirke som bør ligge til grunn for et systematisk arbeid med likeverdig tilgjengelighet og tilhørighet. Vedtakene som er foreslått i saken bygger derfor på disse utfordringene.

1. Deltakelse og representasjon

Hvem er med og tar beslutninger i menigheter og kirken? Er sakspapirene til rådsmøter tilgjengelige for en dyslektiker? Hvem blir spurt om å være frivillig i menigheten?

Døvekirken har medlemmer i Kirkerådet, Kirkemøtet og Ungdommens kirkemøte, men representerer først og fremst en språklig minoritet i kirken. Det er grunn til å tro at funksjonshemmede ellers er sterkt underrepresentert i råd og utvalg, kirkevalg og innen frivillighet på alle nivåer i kirken. En forutsetning for deltakelse og representasjon er likeverdig tilgang til informasjon, fysisk tilgang til ytringsarenaene

¹³ [Forventningsdokument forlikestilling, inkludering og mangfold.pdf](#)

¹⁴ Norges Kristne Råd. (2017) (2016 Kirkenes Verdensråd/EDAN). *Tilværelsen gave. Kalt til å være kirke av alle og for alle*, s. 24.

¹⁵ [Likestillings- og diskrimineringsloven - regjeringen.no](#)

¹⁶ [Aktivitets- og redegjørelsesplikt \(ARP\) for arbeidsgivere | Bufdir](#)

og tilgang til valg. Utviklingshemmedes deltakelse i kirkevalg ville kunne fremmes gjennom tilpassede informasjonsstrategier som lettlest informasjon og kursing.

2. Kompetanse og bevissthet

Hvilke barrierer møter funksjonshemmede i kirken? Er funksjonshemmede involvert i planprosesser og prosjekter? Hva er gode begrep for å snakke om funksjonshemming, også i kirken?

Det er generelt lite kunnskap om funksjonshemming, CRPD og universell utforming i samfunnet og en kan gå ut ifra at dette også gjelder ansatte og frivillige i Den norske kirke. Det er behov for økt kunnskap om og kartlegging av barrierer funksjonshemmede opplever i kirken. UKM 7/22 utfordrer derfor Kirkerådet til «å sørge for et kunnskapsløft om CRPD, andre relevante lover og universell utforming ved å forplikte ansatte og oppfordre frivillige til kursing på feltet».

Kompetanseheving, holdningsskaping og kommunikasjon bør også handle om hvordan normer, språk og verdier ekskluderer funksjonshemmede. Samtidig er det viktig å påpeke at det finnes en god del kompetanse om og erfaringer med funksjonshemming, tilrettelegging og universell utforming, men det er behov for å bruke, organisere og dele den mer strategisk.

3. Fysiske barrierer

Er informasjonen på menighetens nettsider utformet slik at den kan leses av alle, også synshemmede? Er det en rampe opp til alterringen? Kan alle bruke lesepulten?

Ifølge CRPD skal produkter, omgivelser, programmer og tjenester utformes universelt. Fysisk tilgjengelighet er en viktig forutsetning for deltakelse. Fysiske barrierer begrenser menneskers liv og handlingsrom radikalt. Men den menneskelige verdien av universell utforming glemmes ofte i økonomiske prioriteringer rundt byggeprosjekter, planprosesser og produktutvikling. Også i den kirkelige kulturarvstrategien er universell utforming vektlagt:

Forvalteransvaret innebærer at kirkebyggene og kirkegårdene skal være mest mulig åpne, tilgjengelige og i aktiv bruk for alle. [...] Dette handler om åpningstider og folks mulighet for i størst mulig grad å søke til kirkegården og kirkerommet. Tilgjengelighet handler også om universelt utformede bygg og uteområder som gjør det mulig for alle å få del i fellesgodene på en god og verdig måte, og god og relevant formidling av stedets kvaliteter, kulturhistorie og kunstsatter. (Kirkelig kulturarvstrategi, KM 21/21)

4. Ikke-fysiske barrierer

Er gudstjenesten utformet på en slik måte at alle kan delta? Er det greit om noen ikke klarer å sitte stille? Er aktiviteter for barn og unge tilgjengelige og tilrettelagt for alle, med tanke på språk, innhold og pedagogikk?

Ikke-fysiske barrierer er sosiale hindre for deltakelse og tilhørighet. Sosiale barrierer er ofte usynlige, men kjennes på kroppen av den som opplever dem i form av nedvurderinger, undervurderinger eller andre former for begrensninger av sin utfoldelse. I kirken har noen tolkninger av bibeltekster og spesielt

helbredelsesfortellinger bidratt til at en ser ned på mennesker med funksjonsnedsettelse. Bibelske tolkninger om funksjonsnedsettelse som straff fra Gud har også ført til tabuer og skam knyttet til funksjonshemming. Funksjonshemmede forteller om erfaringer med krenkende forkynnelse, ubehagelige og grenseoverskridende erfaringer med forbønn, stakkarsliggjøring og umyndiggjøring. Å fjerne ikke-fysiske barrierer kan også for eksempel handle om tilgang til informasjon gjennom tegntolking, teksting, synstolking og alternative kommunikasjonsformer som alternativt supplerende kommunikasjon. Andre igjen kan ha behov for ledsager eller annen assistanse og bistand for å kunne delta.

5. Kirken som arbeidsplass

Rekrutterer Den norske kirke personer med funksjonsnedsettelse til stillinger? Får ansatte med funksjonsnedsettelse nødvendig tilrettelegging i kirken? Hva skjer når en ansatt får en funksjonsnedsettelse?

«Kirken har ut fra sin teologiske forankring en rolle som samfunnsinstitusjon, og som arbeidsgiver ansvar for å verne om alle menneskers verd, fremme likeverd og hindre diskriminering, vold og urett» (Handlingsplan for likestilling, inkludering og mangfold, KR 95/21). I det videre arbeid med handlingsplanen er det behov for å kartlegge og dokumentere barrierer ansatte med funksjonshemming opplever, å prioritere digitalisering som verktøy for et inkluderende arbeidsliv, universell utforming av arbeidsplasser og mangfoldig kommunikasjon. Kirken bør bevisst og strategisk ansette funksjonshemmede inklusive utviklingshemmede og utarbeide rutiner som bidrar til at ansatte som får en funksjonsnedsettelse fortsatt kan jobbe i kirken. Inkluderende arbeidsplasser har stor betydning for individer, for arbeidsgiveren og samfunnet. En viktig del av å skape et inkluderende arbeidsliv er universell utforming.

6. Retten til tros- og livssynsutøvelse for mennesker som mottar helse- og omsorgstjenester

Hvem følger opp religiøse behov for mennesker med demens som bor på sykehjem? Kan utviklingshemmede selv bestemme om de skal delta i religiøse felleskap?

Personer som bor i omsorgsbolig eller på institusjon har ofte behov for hjelp eller støtte fra andre for å kunne utøve sin tro. Dette gjelder i økende grad også eldre som bor hjemme. Retten til tro og livssyn er derfor tett knyttet til gode relasjoner og felleskap. Inkluderingsrådgivere i bispedømmene rapporterer jevnlig om at kommunenes evne og vilje til å legge til rette for tros- og livssynsutøvelse i institusjoner er mangelfulle. De ser manglende kunnskap i helse- og omsorgstjenesten om livssynsfeltet og manglende forståelse for at for eksempel utviklingshemmede og eldre kan ha behov for tilrettelegging for å kunne utøve sin rett til tro eller livssyn. For å få til mer samarbeid mellom tros- og livssynsamfunn lokalt og den kommunale helse og omsorgstjenesten, er det viktig med dialog og å styrke kompetansen på dette feltet. Sammen med STL og NKR kan Den norske kirke ta ansvaret for å spre kunnskap om dette i tros- og livssynssamfunn, og i dialog med helsemyndigheter og kommunene nasjonalt og lokalt.

7. Systemer, rutiner, planer og ansvar

Hvem har ansvar for at gudstjenesten er universell utformet? Hvem tar ansvar for at et barn får en ledsager for å kunne delta i kirken? Hvordan ivaretas universell utforming i anskaffelser, planer og prosjekter?

Når ansvaret for universell utforming i kirken er fragmentert, kan det i verste fall føre til at ingen tar ansvar. Noen ganger beskrives universell utforming i veiledere og planer uten konkrete henvisninger til hvordan det kan gjennomføres. I dag hviler mye ansvar på engasjerte enkeltpersoner eller funksjonshemmede selv. Mange opplever alltid å måtte si ifra om hva en har behov for. Dette kan være belastende og kan føre til selvsensur.

Universell utforming er derfor innarbeidet i kulturarvstrategien (KM 21/21) og bør også inngå i annet arbeid som handler om eksisterende og nye kirkebygg og implementeres i systemer, rutiner og planer. Funksjonsnedsettelse er et av områdene for kirkens arbeid med likestilling, inkludering og mangfold (LIM) og handlingsplanen skal suppleres med tiltak som ivaretar hele diskrimineringsfeltet (jf.KR 95/21). Videre er det behov for en presisering av hvem som har ansvar for oppfølgingen av universell utforming på alle nivåer i kirken. Jevnlige status- og underveisrapporter bør innføres for å måle ønsket fremdrift.

«Vår skaper skapte alle mennesker i Guds bilde, ikke bare noen mennesker. Slik sett er det for kirken ekskludering, ikke inkludering, som krever begrunnelse.»¹⁷

Økonomiske/administrative konsekvenser

Siden universell utforming og tilrettelegging berører de fleste arbeidsfelt i Den norske kirke, vil oppfølgingen av vedtakene kreve administrative ressurser på ulike nivåer og områder i kirken.

Vedtakene som gjelder representasjon, kompetanse og implementering, vil i stor grad kunne følges opp innenfor ordinær drift, men kreve administrative ressurser. Å innarbeide funksjonshemmedes rettigheter og universell utforming som krav i anskaffelser, tilskudd og prosjektmidler, vil i seg selv ikke nødvendigvis medføre merkostnader. Kartlegging av fysiske og ikke-fysiske barrierer og evaluering både lokalt og nasjonalt vil medføre noen økonomiske konsekvenser. Vedtakene som gjelder fjerning av fysiske og ikke-fysiske barrierer vil i ulik grad ha kostnader knyttet til oppfølging. Spesielt fjerning av fysiske barrierer vil potensielt kunne medføre store kostnader.

Den norske kirke er forpliktet til å oppfylle kravene i EUs Tilgjengelighetsdirektiv. Brudd på kravene kan potensielt føre til store pålegg og bøter. Også forpliktelser knyttet til Likestillings- og diskrimineringsloven og CRPD vil kunne føre til klagesaker, men dette er foreløpig lite prøvet.

¹⁷ Norges Kristne Råd. (2017) (2016 Kirkenes Verdensråd/EDAN). *Tilværelsen gave. Kalt til å være kirke av alle og for alle.*

Vedtak

Saksdokumenter:
KM 7.1/23 Vedlegg med begrepsavklaringer
KM 7.2/23 Oversettelse av saksfremlegget med enklere språk

Likeverdig tilgjengelighet og tilhørighet - universell utforming av og i kirken

Sammendrag av saksorienteringen

Interesseorganisasjoner, forsknings- og kompetansemiljøer har over lang tid påpekt at funksjonshemmede opplever barrierer for deltakelse, diskriminering og manglende representasjon i samfunnet. Dette gjelder også for Den norske kirke. Denne saken skal bidra til å synliggjøre barrierene funksjonshemmede møter i Den norske kirke, understreke betydningen av FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD)¹ og peker på utfordringer Den norske kirke bør ta tak i.

Komiteens merknader

Komiteen legger saksorienteringen til grunn. Komiteen har følgende merknader:

1. Komiteen takker for arbeidet som er gjort med saken.
2. Komiteen merker seg et stort engasjement for saken som bekrefter behovet for, og forventninger til tydelige grep som gjør «at kirken virkelig kan bli for alle» (UKM 7/22).
3. Komiteen har diskutert innspillene fra plenum og fra høringen komiteen har gjennomført med KABB – Kristent arbeid blant blinde og svaksynte og Presteforeningen under Kirkemøtet.
4. Komiteen understreker betydningen av slagordet «Ingenting om oss uten oss» og anerkjenner på bakgrunn av dette at vedtaket i saken må være av strategisk og overordnet art. Når intensjonen i vedtaket følges opp av en handlingsplan, er det nødvendig at representasjon og kompetanse sikres og ivaretas under utformingen og oppfølgingen av planen.

5. Komiteen påpeker at funksjonshemmede som tilhører flere minoritetsgrupper er spesielt utsatt for diskriminering (jf saksorientering, s.5) og at dette begrunner behovet for økt kompetanse om interseksjonalitet.

Begrepsforklaring: Begrepet interseksjonalitet viser til hvordan sosiale kategorier som kjønn, etnisitet, religion, sosial klasse, seksuell orientering og funksjonsevne kan samvirke og påvirke personers leve- og livsvilkår (jf. Store norske leksikon).

6. Komiteen presiserer at handlingsplanen må ivareta en sikring av kirkens tjeneste, inklusive teologisk kompetanse, for og med mennesker med nedsatt kognitiv funksjon.
7. Handlingsplanen må tydeliggjøre de økonomiske behovene. En helhetlig økonomisk analyse må ha et særskilt blikk på:
- støtteordninger og finansiering av nødvendige tiltak og prosjekter som fremmer universell utforming og tilrettelegging for kirkens medlemmer og ansatte.
 - bredden av tiltak som foregår i lokalmenigheten, og særlig finansiering av samt støtteordninger for spesialiserte tjenester, som for eksempel HEL-arbeid og arbeid for og med mennesker med demens.
8. Komiteen forventer at det settes av tilstrekkelig med ressurser til å kunne følge opp handlingsplanen.

Vedtak

- 1 Den norske kirke skal være en kirke for alle. Alle mennesker er verdifulle i fellesskapet.
 2 Dette er forankret i den kristne likeverdstanden og menneskerettighetene. For å oppnå
 3 dette må det kontinuerlig og systematisk arbeides for likeverdig tilgjengelighet og
 4 tilhørighet.
 5
 6 A. Den norske kirke skal:
 7
 8 1. sikre og fremme deltakelse og representasjon av medlemmer med funksjonsnedsettelse.
 9 2. styrke kompetanse, bevissthet og erfaringsdeling om barrierer, funksjonshemming og
 10 universell utforming samt dobbel sårbarhet for etniske minoriteter og andre
 11 interseksjonelle tilnærminger til temaet funksjonshemming.
 12 3. fjerne fysiske barrierer.
 13 4. fjerne ikke-fysiske barrierer i kirkens tilbud for å sikre alle deltakelse og fellesskap.

14 5. være en arbeidsplass som fremmer likestilling, inkludering og mangfold også når det
15 gjelder funksjonshemmede.

16 6. sikre retten til tros- og livssynsutøvelse for mennesker som mottar helse- og
17 omsorgstjenester i tråd med menneskerettighetene og inkorporeringen av CRPD.

18 7. ivareta funksjonshemmedes rettigheter og universell utforming gjennom opplæring av
19 folkevalgte, ansatte og frivillige medarbeidere samt i utvikling av systemer, rutiner og
20 planer. Det må tydeliggjøres hvem som har ansvar for hva.

21

22 B. Kirkemøtet ber om

23 1. en økonomisk analyse av Den norske kirkes brede tjeneste for mennesker med ulike
24 funksjonsnedsettelse bruker.

25 2. at kompetansen om og ressursene til kirkens tjeneste for og med mennesker med
26 nedsatt kognitiv funksjon sikres.

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

.....

37 komitéleder

saksordfører

DEN NORSKE KIRKE

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Steinar Sneås Skauge	701	24/00090-1	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
17/24	Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027	15.-16.01.2024

Saksordfører: Kai Krogh

Kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjoner (KM-sak 08/23)

Vedlegg:

kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjoner
vedtak KM-sak 8_23

Saksorientering

I august behandlet Kirkemøtet saken «Kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjoner». Med samfunnsinstitusjoner menes her helsesektoren, kriminalomsorgen, Forsvaret og universitets- og høyskolesektoren. Formålet med saken var å tydeliggjøre for ansatte, institusjonene og samfunnet hvordan kirken forstår sin tjeneste i samfunnsinstitusjoner, hvorfor tjenesten er viktig for enkeltmennesker, kirken, institusjonene og samfunnet, og å gi retning for en videre prioritering og satsing.

Den norske kirkes tjeneste på samfunnsinstitusjoner er preget av ulike organiseringer og arbeidsgivere. Den kan deles i to hovedkategorier: Den ene omfatter lokalkirkens samarbeid med samfunnsinstitusjoner, som helsehus, alders- og sykehjem. Den andre omfatter vigslet personell som er ansatt ved samfunnsinstitusjoner og har sin primære tjeneste knyttet til institusjonen. Kirkemøtesaken hadde sin hovedvekt på sistnevnte kategori.

Vigslet personell som er deltids- eller fulltidsansatt i samfunnsinstitusjoner, kan igjen deles i to grupper: de som er tilsatt i Den norske kirke og de som er tilsatt ved institusjonen og har tilsyn fra biskop i Den norske kirke.

Totalt har Den norske kirke om lag 210 personer i vigslede stillinger i landets samfunnsinstitusjoner. Dette utgjør i underkant av 200 årsverk. Organisering, finansiering og tilsynsordning varierer både mellom sektorene og også dels innenfor den enkelte sektor.

I Nord-Hålogaland bispedømme er det personer i vigslede stillinger i helsesektoren (Hammerfest, Tromsø, Harstad), kriminalomsorgen (Tromsø, Vadsø), Forsvaret (flere steder) samt universitets- og høyskolesektoren (Tromsø). I tillegg kan det nevnes diakonale institusjoner/organisasjoner med et tydelig samfunnsoppdrag, men mer fristilt Crux (Tromsø), Kirkens bymisjon (Tromsø, Kirkenes) samt Viken senter (Setermoen) og den private høyere utdanningsinstitusjonen Kirkelig Utdanningscenter Nord (Tromsø).

Oppfølgingen av Kirkemøtets vedtak vil skje på ulike nivåer i Den norske kirke.

Bispemøtet vil følge opp punkt 6:

- biskopens tilsynsordning for kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjoner gjennomgås og utvikles, spesielt med tanke på styrking av helhetlig koordinering, kirkelig forankring og integrasjon av tjenesten.

Kirkerådet vil følge opp punkt 7-9:

- Kirkerådet vurderer muligheten for å utvikle samarbeidsavtaler mellom Den norske kirke og samfunnsinstitusjonene som ikke har formaliserte avtaler, basert på allerede inngåtte samarbeidsavtaler, samt de som er under arbeid
- Den norske kirke skal styrke en helhetlig koordinering av fagutvikling for tjenestene i samfunnsinstitusjoner, og utvikle systemer for kompetanseoverføring mellom tjenestene og Den norske kirke for øvrig
- dialogen med politiske myndigheter og ledelse i samfunnssektorene om et relevant og tilpasset tros- og livssynstilbud videreutvikles, til beste for mennesker i kontakt med tjenesten

Punkt 1-5 i vedtaket uttrykker Den norske kirkes forståelse av tjenesten i samfunnsinstitusjoner. I oppfølgingen av denne delen av vedtaket kan bispedømmerådet, i tillegg til biskop og proster, ha en rolle. Punkt 1-5 er:

1. kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjoner er sentral for kirkens oppdrag og selvforståelse
2. tjenesten i samfunnsinstitusjoner skal være en integrert del av kirkens arbeid over hele landet
3. tjenesten i samfunnsinstitusjonene skal bidra til å ivareta det enkelte menneskets tros- og livssynsmessige rettigheter, integritet og verdighet
4. tjenesten i samfunnsinstitusjonene er et konkret uttrykk for kirkens samfunnsansvar som landsdekkende, diakonal folkekirke
5. tjenesten skal ha en profesjonsmessig bredde som synliggjør og bruker den diakonale og tverrfaglige kompetansen

I Nord-Hålogaland bispedømmes vedtatte handlingsplan kommer ikke dette tydelig til uttrykk i noen av punktene.

Forslag til vedtak

Bispedømmerådet tar saken til orientering

Kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjoner

DATO:	2022-08-31
SIKKERHETSGRADERING:	UGRADERT
FORMÅL:	Faglig utredning for Kirkerådet
SKREVET AV:	Nils Terje Lunde
KOORDINERT MED:	Referansegruppens medlemmer

Innhold

1 Innledning	2
1.1 SAMMENDRAG	2
1.2 BAKGRUNN OG HENSIKT	2
1.3 STRATEGISKE UTFORDRINGER	2
1.3.1 Det samfunnsmessige felt	3
1.3.2 Det kirkelig institusjonelle felt	3
1.3.3 Det profesjonsfaglige feltet	3
1.4 DEFINISJONER OG AVGRENSNINGER	4
1.5 RAMMER FOR UTREDNINGSARBEIDET	5
1.6 PERSPEKTIVER FRA TIDLIGERE ARBEID	5
1.7 HISTORISK BAKGRUNN	6
1.8 OVERSIKT OVER ORGANISERING OG STILLINGER	7
2 Prinsipielt grunnlag	8
2.1 INNLEDNING	8
2.2 SAMFUNNMESSIG LEGITIMITET	9
2.2.1 Det politiske elementet	9
2.2.2 Det juridiske elementet	9
2.2.3 Det kulturelle elementet	11
2.3 KIRKELIG LEGITIMITET	11
2.3.1 Kategorialtjeneste	12
2.3.2 Samfunnsansvar	13
2.3.3 Folkekirke i det åpne rom	14
2.4 OPPSUMMERING	15
3 Sentrale felt	15
3.1 INNLEDNING	15
3.2 TROS- OG LIVSSYNSMANGFOLD	15
3.3 PROFESJONSMESSIG SAMMENSETNING	17
3.4 ORGANISERING	18
3.5 TILSYN	19
3.6 FAGLIG UTVIKLING	20
3.7 PROFESJONSFAGLIG KOMPETANSEUTVIKLING MELLOM SAMFUNNSINSTITUSJON OG MENIGHET	22
3.8 OPPSUMMERING	22
4 Anbefalinger	23

1 Innledning

1.1 Sammendrag

De samfunnsmessige endringene innenfor tros- og livssynsfeltet, herunder de endrede relasjonene mellom staten og Den norske kirke, innebærer et behov for en helhetlig gjennomtenkning og vurdering av kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjonene. En slik vurdering har både samfunnsmessige, kirkeinstitusjonelle og profesjonsfaglige sider.

Med samfunnsinstitusjoner menes i denne utredningen helsesektoren, kriminalomsorgen, Forsvaret og universitets- og høyskolesektoren. Selv om statskirkeordningen er opphevet har kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjonene fortsatt en sterk samfunnsmessig legitimitet, både forankret politisk, juridisk og kulturelt. Fra et kirkelig perspektiv er legitimiteten både knyttet til kategorialtjeneste for kirkens medlemmer, til kirkens samfunnsmessige ansvar, så vel som til et strategisk og dynamisk folkekirkeperspektiv. Det samfunnsmessige og det kirkelige perspektivet kan forstås som tjenestens ytre og indre legitimitet. Begge deler er nødvendige.

Tros- og livssynsmangfoldet i samfunnet og i samfunnsinstitusjonene er et grunnleggende perspektiv for kirkelig tjeneste i disse institusjonene. Denne kirkelige tjenesten er en strategisk satsing for å realisere både idealet om et livssynsåpent samfunn, så vel som ivaretagelse av det enkelte menneskes tros- og livssynsmessige integritet.

Kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjoner ivaretas i dag i hovedsak gjennom prester. Spørsmålet om et bredere profesjonsmessig tilfang tematiseres i denne utredningen. Videre tematiseres organisering av tjenestene både i den enkelte sektor, så vel som i rammen av rettssubjektet Den norske kirke. Nært knyttet til organisering er tilsynsordninger, hvor behovet for koordinering over bispedømmegrensene løftes frem. Et annet sentralt spørsmål er behovet for faglig utvikling, både med henblikk på faglig innretning og kompetanse, så vel som hensiktsmessige rammer for fagutvikling. I denne sammenheng løftes behovet for sentrale fagutviklingsstrukturer frem. Endelig tematiseres også behovet for en mer integrert og systematisert kompetanseutveksling mellom tjenestene og menighetsstrukturen i Den norske kirke.

1.2 Bakgrunn og hensikt

Kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjoner har vært tematisert ved flere anledninger i Den norske kirke (heretter også kalt kirken) de senere årene. Spørsmålet er en del av den større debatten om kirkens plass og rolle i samfunnet. En slik debatt har som kontekst de store juridiske og samfunnsmessige endringer som har skjedd på tros- og livssynsfeltet siden 2008, da grunnlaget for opphevelse av statskirkeordningen ble lagt i Stortinget. Parallelt med de juridiske endringene er det blitt utarbeidet et grunnlag for offentlig tros- og livssynspolitik, gjennom NOU 2013: 1 *Det livssynsåpne samfunn* og siden gjennom stortingsmeldingen om offentlig tros- og livssynspolitik. I rammen av kirken er det samtidig utarbeidet en ny kirkeordning, en ny strategi og et pågående arbeid med kirkelig organisering. Disse endringene innebærer et behov for en strategisk tenkning om kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjonene. Denne faglige utredningen skal gi innspill til en slik strategisk tenkning og være et forarbeid til en kirkemøtesak om kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjoner.

1.3 Strategiske utfordringer

Spørsmålet om kirkens fremtidige tjeneste i samfunnsinstitusjoner tematiserer strategiske utfordringer på tre felt.

1.3.1 Det samfunnsmessige felt

Kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjoner har historisk sett en forankring i statskirkeordningen og det kristne enhetssamfunn. Kirken har historisk sett hatt en sentral plass i samfunnet, i særlig grad på det kulturelle og dannelsesmessige felt. Denne institusjonelle plassen er ikke lengre selvsagt. Sekularisering, pluralisering og profesjonalisering innebærer at kirkelig forankret kompetanse har en betydelig svakere samfunnsmessig legitimitet sett i et institusjonelt perspektiv enn tidligere. Kirkens institusjonsbaserte bidrag inn i høyt spesialiserte og profesjonelle samfunnsinstitusjoner fremstår ikke selvsagt. Et tradisjonsargument har i seg selv begrenset argumentasjonskraft og vil antas å svekkes ytterligere over tid som en konsekvens av at tradisjonene i samfunnet endrer seg. Samtidig er bildet ikke entydig. For det første er det et kontekstuell spenn i det norske samfunnet når det gjelder kirkens plass, ut fra geografi og demografi. For det andre har kirkelig personell ofte en stor troverdighet i møte med mennesker og deres kompetanse etterspørres, spesielt i møte med eksistensielle spørsmål og livshendelser. Kirken har en særlig kompetanse innenfor åndelig og eksistensiell omsorg og ritualisering av livs- og samfunnshendelser som vil være viktig å ivareta. Erkjennelse av den dynamiske karakter av samfunnsutviklingen og de utfordringer det innebærer for kirken, er av avgjørende betydning for å tenke strategisk om kirkens fremtidige tjeneste i samfunnsinstitusjoner, og enda viktige: å foreta de strategiske valg som sikrer en fortsatt legitimitet av denne tjenesten på sikt.

1.3.2 Det kirkelig institusjonelle felt

Kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjoner ble i begrenset grad tematisert i forbindelse med utskillelsen av Den norske kirke som et eget rettssubjekt utenfor staten. Det ble foretatt justeringer og tilpasninger innenfor den enkelte tjeneste, men ingen samlet gjennomgang og vurdering av tjenestene. Situasjonen er nå at noen av tjenestene er organisatorisk en del av det nye rettssubjektet, mens andre er videreført i staten eller som del av statlig foretak. I tillegg kommer tjenester organisert i kommunal eller privat regi. Den kirkelige organiseringsmyndigheten og organiseringsmulighetene er således ikke enhetlige. Dette utgjør en viktig ytre begrensning i rammene for strategiske valg på det organisatoriske felt. Vel så viktig er imidlertid at det hittil ikke er blitt gjort en samlet gjennomgang og vurdering der det finnes en kirkelig frihetsgrad. Det gjelder organisering av de tjenester hvor det foreligger en kirkelig organiseringskompetanse, samt i spørsmål som gjelder alle tjenestene og som er bredere enn spørsmålet om organisering: tilsyn, faglig utvikling og interaksjon med den kirkelige struktur og aktivitet for øvrig. I den pågående prosessen med kirkelig organisering er tjenesten i samfunnsinstitusjonene i liten grad blitt tematisert. Det fremstår som strategisk viktig at dette perspektivet ivaretas i denne prosessen.

1.3.3 Det profesjonsfaglige feltet

Kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjoner består i hovedsak av prester, men med et innslag av diakoner. Den profesjonsmessige sammensetningen er et resultat av historiske premisser. I lys av et større kirkelig profesjonsmangfold, vil det fra et strategisk perspektiv være nødvendig å tematisere den profesjonsmessige sammensetningen i kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjonene.

Spørsmålet kan imidlertid ikke reduseres til hvilke kirkelige profesjoner som skal bidra i denne tjenesten. Vel så viktig vil det være å belyse hva slags faglig kompetanse som fremstår nødvendig og hensiktsmessig for å utføre en slik tjeneste. Tjenesten i samfunnsinstitusjonene foregår i høyt spesialiserte og profesjonaliserte institusjoner som krever en grundig vurdering av kompetansebehovet. Tjenesten er en kirkelig tjeneste, men foregår samtidig på arenaer som i faglig forstand er annerledes enn menighetskonteksten. Tjenesten forutsetter at de

som tjenestegjør har faglig legitimitet. Denne faglige legitimitet kan ikke nødvendigvis baseres på de samme premisser som i menighetskonteksten. En refleksjon over premisser og kontekst blir derfor av avgjørende betydning for å foreta relevante strategiske valg. Til en slik refleksjon hører også vurdering av den faglige interaksjonen mellom kirkens virksomhet i menighetssektoren og i institusjonssektoren. Det kan foreligge en kompetansemessig overføringsverdi mellom de to sektorene. Dette feltet er i liten grad blitt tematisert tidligere. Det fremstår derfor som sentralt å ha belyse dette nærmere i denne utredningen.

1.4 Definisjoner og avgrensninger

Arbeidet er avgrenset til å omfatte *Den norske kirkes* tjeneste ved samfunnsinstitusjoner. Hvordan samfunnsinstitusjoner velger å organisere tros- og livssynstjeneste ved institusjonene generelt ligger i utgangspunktet utenfor utredningsarbeidet. Dette utgjør allikevel en del av konteksten for arbeidet og vil derfor måtte berøres i utredningen. På et generelt nivå dreier dette seg om rammene og strukturene for kirkens tjeneste ved institusjonene og på et spesifikk nivå dreier dette seg om rammene for tros- og livssynsmangfold.

Arbeidet er videre definert til å omfatte *kirkens tjeneste* ved samfunnsinstitusjoner. Dette utgjør en bredere definisjon enn det som omfattes av det tradisjonelle begrepet *kategorialpresttjeneste*. Kirkens tjeneste ved samfunnsinstitusjoner er bredere enn prestatetjenesten. I særlig grad tematiseres diakontjenesten, men også andre deler av det kirkelige tjenestespekter er i funksjon ved samfunnsinstitusjoner.¹ Kirkelig tjeneste ved samfunnsinstitusjoner omfatter begrepsmessig mer enn tjeneste som utføres gjennom ansatte og lønnede medarbeidere. Det omfatter også frivillig kirkelig innsats. Det er viktig å understreke, spesielt i «Frivillighetens år». I mange institusjoner utgjør dette et viktig og sentralt kirkelig bidrag. Med utgangspunkt i de gitte rammer og spørsmål som skal belyses i denne utredningen, vil allikevel denne dimensjonen ved kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjonene ikke ble gjenstand for nærmere drøfting. Det er ut fra behovet for en funksjonell avgrensning i denne utredningen.

I denne utredningen brukes både begrepet «betjening» og begrepet «tjeneste». Begrepet «tjeneste» er bredere enn det som ligger i begrepet «betjening». Betjening vil lett kunne forstås som en ensidighet hvor det er en som betjener en annen, samt funksjonalistisk som knyttet til utførelse av bestemte funksjoner. Ut fra nettopp funksjonelle betraktninger kan det tidvis være relevant å bruke det, men det bør forstås innenfor rammen av det bredere tjenestebegrepet. Tjeneste er et relasjonelt og dynamisk begrep som er en sentral dimensjon ved kirkens sendelse og oppdrag.

Arbeidet er endelig avgrenset til å gjelde tjenesten ved *samfunnsinstitusjoner*. Begrepet samfunnsinstitusjoner er valgt for å betegne tjeneste ved institusjoner som har en fastsatt offentlig samfunnsmessig funksjon. Dette omfatter Kriminalomsorgen, Forsvaret, helseinstitusjoner og universitet/høgskoler. Kirkens kategorialtjeneste utenfor samfunnsinstitusjoner som eksempelvis Døvekirken eller Sjømannskirken, vil således falle utenfor drøftingen i denne utredningen.

¹ Eksempelvis er det faste deltidsstillinger som kontor og kirketjener ved Akershus slottskirke.

1.5 Rammer for utredningsarbeidet

Kirkerådets sekretariat engasjerte Nils Terje Lunde på deltidsbasis i perioden 1. april – 31. august 2022 til å forestå utredningsarbeidet.² Det ble fastsatt en frist for levering av utredning innen utgangen av august 2022. Sekretariatet fastsatte samtidig at det skulle etableres en referansegruppe for utredningsarbeidet.

Oppnevnt av sekretariatet:

Harald Kjær

Marit Bunkholt

Svein Valle

Pernille Astrup

Jan Kay Krystad³

Håvard Eikrem Dahl

Anna Dalaker

Gudmund Johnsen Wisløff

Torbjørn Askevold

Oppnevnt av arbeidstakerorganisasjonene:

Gjøa Kristine Aanderaa (Teologene)

Per Kristian Aschim (Presteforeningen)

Eiliv Erikstein (Diakonforbundet)

Referansegruppen har vært en arena for drøfting, samtidig som utreder har gjort den endelige vurdering om hva som skal stå i utredningen. Det har vært gjennomført to digitale møter og ett fysisk dagsmøte, samt en avsluttende skriftlig tilbakemeldingsrunde. Det har vært meget konstruktive diskusjoner i referansegruppen. Utreder vurderer det slik at den innsats og det engasjement som referansegruppens medlemmer har lagt for dagen, har vært av avgjørende betydning for utviklingen og ferdigstillingen av utredningen. Sammensetningen av gruppen har vært viktig for å etablere et godt grunnlag for vurderingene og de anbefalingene som nå foreligger. Utredningen er blitt ferdigstilt innenfor de tidsmessige rammer som er gitt av Kirkerådets sekretariat. I tråd med dette leveres utredningen innen utgangen av august 2022.

1.6 Perspektiver fra tidligere arbeid

Ulike aspekter ved kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjoner har vært tematisert i Den norske kirkes organer ved ulike anledninger de senere år.⁴ Av dette arbeidet er det tre bidrag som

² Lunde er i hovedstilling som nestkommanderende i Forsvarets tro- og livssynskorps (FTLK). Engasjementet for Kirkerådet ble etablert i dialog med og etter avtale med sjef FTLK. De vurderinger og anbefalinger som foreligger i denne utredningen er for ordens skyld ikke et uttrykk for FTLKs eller Forsvarets syn, men er gjort på selvstendig faglig grunnlag. Dette faglige grunnlaget vil selvsagt være preget av de erfaringer som er gjort i FTLK, spesielt knyttet til endringen fra en konfesjonell til en tros- og livssynsinkluderende institusjon. For fremstilling av denne prosessen og refleksjon om egen rolle og tilnærming i den endringsprosessen, se Nils Terje Lunde (2021). *Fra feltprestkorps til tros- og livssynskorps*, masteroppgave i praktisk teologi, Universitetet i Oslo, Teologisk fakultet.

³ Krystad bad seg fritatt og har ikke deltatt i arbeidet.

⁴ Det mest omfattende arbeidet har vært knyttet til kirkens tjeneste i helsesektoren: KM 09/15 Kirke og helse, Sykehusprestetjenesten er også behandlet i to bispemøtesaker: BM 28/16 og 5/17.

skal løftes frem særskilt. Dette gjelder for det første *KM 09/15 Kirke og helse*. Selv om dette bidraget er knyttet til kirkelig tjeneste i helsesektoren inneholder det også en mer overordnet begrunnelse for å ha en tjeneste i samfunnsinstitusjonene. Begrunnelsen i *Kirke og helse* for en kirkelig tjeneste er ikke primært forankret i kirkens behov, men i samfunnets, og enda viktigere: i enkeltmenneskets åndelige behov. Samtidig pekes det også på at Den norske kirkes forankring i lovverk og som tradisjonsbærer er en del av grunnlovgivningen. Det er også verd å merke seg at mens andre kirkelige uttalelser er fokusert på prestedtjenesten som kirkens bidrag i institusjonene, nevnes der diakonen sammen med presten som en del av det kirkelige bidrag.

Den andre uttalelsen som skal nevnes særskilt er *BM 45/19 Prestetjeneste i offentlige institusjoner*. I uttalelsen pekes det på at selv om de fire kategorier av spesialprester er organisert ulikt, er det samtidig også felles problemstillinger: en ekstern knyttet til kirkens rolle i offentlige institusjoner og en intern knyttet til ressursbruk og tilsyn. Videre pekes det på at det skjer strukturelle endringer i institusjonene, eksempelvis i form av større enheter, og at kirken må være bedre rustet til å håndtere slike endringer. En annen strukturell endring som løftes frem er samhandlingsreformen, og hvordan denne tematiserer spørsmålet om samhandling mellom institusjonsprester og menighetsprester. Spørsmålet om tilsynsordning, profesjonsmessig selvforståelse og kompetanseutvikling løftes også opp som sentrale problemstillinger.

I *BM 7/22 Spesialprestedtjenesten i et livssynsåpent samfunn* tematiseres ikke bare den livssynsåpne konteksten, men også spørsmålet om spesialprestedtjenestens plass og betydning innad i kirken. Det pekes på behovet for en bevisstgjøring av dens sentrale plass i kirken, spesielt i lys av det livssynsåpne samfunnet. Det vises her til at spesialprestene når ut til mennesker som menighetene har mindre forutsetninger for å komme i kontakt med, samt har en særlig kompetanse som er sentral.

1.7 Historisk bakgrunn

Fra et historisk perspektiv er kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjoner eldre enn eksistensen av soknestrutturen. Den første kirkelige virksomhet i Norge var i rammen av kongens følge under kristningen. Kongen tok med seg feltbiskoper og feltprester fra England og disse ble utgangspunktet for en gradvis oppbygging av en sivil kirkelig struktur i Norge.⁵ Den sivile kirkelige soknestrutturen var altså historisk sett ikke verken utgangspunktet eller enerådende. Parallelt med oppbyggingen av en sivil soknestruktur ble en særlig kirkelig tjeneste knyttet til kongen og kongens apparat videreført i form av hirdgeistligheten, som senere ble videreutviklet til Den kongelige kapellgeistlighet. En annen kirkelig struktur som var sentral for den historiske forståelsen av den kirkelige tjeneste i samfunnsinstitusjonene var de kirkelige ordenene som etablerte seg med klostre flere steder i Norge og som dannet de første hospitaler. Disse hadde en internasjonal struktur og var heller ikke avledet av den sivile soknestruktur. I middelalderen var det altså en etablert og institusjonalisert kirkelig

Fengselsprestetjenesten er behandlet i *BM 42/18 Fengselsprestetjenesten: Ivaretagelse av fengselsprestenes kompetanseutvikling og faglighet*, mens feltprestetjenesten er behandlet i *BMAU 24/17*. Endelig kan vises til *BM 45/19 Prestetjeneste i offentlige institusjoner* og *BM 7/22 Spesialprestedtjenesten i et livssynsåpent samfunn*. Det synes ikke å ha vært en egen behandling av studentprestetjenesten i DnKs organer de senere årene, utover det som er en del av drøftingen i *BM 45/19* og *BM 7/22*.

⁵ Til dette se fremstillingen i Nils Terje Lunde (2003). *Fra Forsvaret i kirken til kirken i Forsvaret: Kirkelig-militære relasjoner i Norge gjennom 1000 år*, Bergen: Eide forlag.

tjeneste i riksadministrasjonen, de militære styrker og gjennom hospitalene. Den kirkelige tjenesten hadde en forankring dels i kongemakten og dels i de kirkelige ordenene.

Etter reformasjonen ble organisering av kirkelig virksomhet, både i menighetene og i institusjonene forankret i kongemakten. Som en konsekvens av en gradvis utbygging av samfunnsinstitusjonene ble også kirkelig tjeneste i disse institusjonene gradvis utbygget. Det var imidlertid få rene institusjonsprester. I stor grad ble den kirkelige tjenesten ivaretatt gjennom menighetsprester i området hvor institusjonen var. Etablering av ulike diakonale institusjoner og tiltak fra siste halvdel av 1800-tallet er et uttrykk for en dynamisk og nyskapende kirkelig innsats i bygging av samfunnsinstitusjoner. Dette var en innsats som ble initiert nedenfra blant enkeltmennesker og innenfra kirkelige miljøer og hvor kvinnene hadde en sentral plass.

I løpet av 1900-tallet ble det også en større utbygging av den kirkelige tjenesten i for av egne, spesialiserte, stillinger. Dette kan betegnes som en differensiering og profesjonalisering av den kirkelige tjenesten for å svare på nye og utvidede behov i samfunnet. Dette illustrerer den kirkelige tjenestens dynamiske og kontekstuelle karakter. Dette er en viktig bakgrunn for å fortolke de strategiske utfordringer som kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjoner står overfor nå, knyttet til både pluralisering, sekularisering og profesjonalisering.

1.8 Oversikt over organisering og stillinger

I dette delkapittelet vil det bli gitt en oversikt over organisering og stillinger i de fire sektorene: helsesektoren, forsvarssektoren, kriminalomsorgen og universitets- og høgskolesektoren.

I helsesektoren sett under ett arbeider 93–99 prester og 8 diakoner. I tillegg kommer 10 stillinger som skal ivareta muslimer, humanister og andre. Hovedtyngden av de kirkelige stillingene er i offentlige helseforetak (65-70 prester og 3 diakoner). Ved private diakonale sykehus er det 13 prestestillinger og 1 diakonstilling. Ved sykehjem er det 13 prestestillinger og 2 diakoner. I tillegg kommer også 2 prester ved andre helseinstitusjoner og personell i Kirkens bymisjon.⁶ Personellet er tilsatt ved enten de regionale helseforetakene, institusjonene eller kommunene. I institusjoner med flere kirkelige stillinger vil det som regel være en intern struktur hvor en av stillingene er tillagt et ledende ansvar, men det finnes ingen nasjonal struktur organisert av arbeidsgivere eller Den norske kirke. Kirkelig tilsyn er organisert i rammen av det enkelte bispedømme, basert på geografisk plassering av institusjonen.

I Forsvaret er det 48 prester fra Den norske kirke som tjenestegjør på fast basis. Videre tjenestegjør 6 prester/pastorer fra andre kristne kirkesamfunn, 2 felthumanister fra Human Etisk Forbund, samt 1 feltimam. I tillegg kommer om lag 30 prester som tjenestegjør på deltidsbasis i Heimevernet. Disse er, med unntak av to prester fra Den katolske kirke, alle prester i Den norske kirke. Tjenesten er organisert på landsomfattende basis gjennom Forsvarets tros- og livssynskorps. Det er også et samlet landsomfattende tilsyn for prester i Den norske kirke gjennom Oslo biskop. Forskrift om tros- og livssynstjeneste i Forsvaret, fastsatt ved kgl.res. 20. des. 2018 fastsetter at feltprester (tilsvarende) skal ha autorisasjon, tilsyn og utføre tjenesten i samsvar med vedkommendes tros- eller livssynssamfunn. Det fastsettes også at det skal inngås samarbeidsavtale med tros- og livssynssamfunnene. Slik avtale er inngått med Den norske kirke.

⁶ Oversikt utarbeidet av Presteforeningens fagråd for prester i Helsesektoren v/Per Kristian Aschim, 30. juni 2022

I Kriminalomsorgen er det totalt 34 stillinger, fordelt på 24 heltidsstillinger og 10 deltidsstillinger. Finansiering og tilsetningsforhold er i Den norske kirke, organisert på bispedømme- og prostinivå. Tilsyn skjer på bispedømmenivå, men det er fastsatt at preses i bispemøtet har en koordinerende rolle opp mot Kriminalomsorgen på nasjonalt nivå. Det foreligger en egen Tjenesteordning for fengselsprester som angir rammer, organisering og innhold i tjenesten. *Rundskriv V-13B/2009 Samarbeid om tros- og livssynstjenester i fengsel* utgjør en sentral institusjonell regulering av tjenesten. Kriminalomsorgsdirektoratets oppdragsbrev til Kriminalomsorgen Region Øst (november 2021) om etablering av livssynsteam kan også nevnes. I tillegg til stillinger finansiert og organisert av Den norske kirke kan det også nevnes at Frelsesarmeen har et fengselsarbeid med om lag 10 fengselskapellaner på landsbasis og at Den katolske kirke har en prest i Oslo med særlig ansvar for oppfølging av katolske innsatte i østlandsområdet.⁷

I universitets- og høgskolesektoren sett under ett er det om lag 28 stillinger, fordelt på hel- og deltidsstillinger. Med unntak av 1 studentdiakon er øvrige prester. Den største gruppen innenfor denne sektoren er studentprester tilsatt i Den norske kirke på bispedømmenivå (19 årsverk fordelt på 21 stillinger). Med ett unntak er alle stillingene knyttet til statlige universiteter og høyskoler. Selv om alle disse stillingene arbeidsgivermessig sorterer under bispedømmene, er det ulik finansiering. Noen er fullt finansiert av Den norske kirke, mens andre har en delt finansiering med institusjonen, og i ett tilfelle også med studentsamskipnad. Tilknytningen til lærestedene innebærer for alle disse stillingene avtaler om kontor eller friplass ved campus. Driftskostnader knyttet til drift av tjenesten varierer. Noen steder dekkes dette av institusjonen, mens andre steder dekkes dette kun i begrenset grad.⁸

Øvrige stillinger er knyttet til private teologiske og diakonale høyskoler (6 studentpreststillinger, hvorav en kombinert sykehusprest på diakonal institusjon og 1 studentdiakon). For øvrig er det også innenfor denne del av sektoren også 3 samtalepartnere. Lønns- og driftskostnader dekkes over den enkelte høyskoles budsjetter. I tillegg til stillinger i den norske universitets- og høgskolesektoren kan det også nevnes at Sjømannskirken har 4 studentprester og 1 studentdiakon rettet inn mot norske studenter som studerer i utlandet. Totalt stillingsantall i alle samfunnsinstitusjonene utgjør om lag 210 stillinger, hvorav 10 diakoner. Øvrige er prester. Antall årsverk vil grunnet en del deltidsstillinger og vakanser være en del lavere. Det anslås i underkant av 200 årsverk. Organisering, finansiering og tilsynsordning varierer både mellom sektorene og også dels innenfor den enkelte sektor.

2 Prinsipielt grunnlag

2.1 Innledning

En strategisk tenkning om kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjoner må bygge på et relevant prinsipielt grunnlag. Elementene i slikt prinsipielt grunnlag kan i begrepsmessig forstand utledes av selve begrepet «kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjoner». Det er en kirkelig tjeneste. Tjenesten må derfor kunne begrunnes kirkelig og forstås i rammen av den kirkelige virksomhet for øvrig. Tjenesten er i samfunnsinstitusjoner. Tjenesten må derfor også kunne begrunnes samfunnsmessig og kunne forstås i rammen av samfunnsinstitusjonenes virksomhet for øvrig. Det er altså to hovedelementer som må tas opp til drøfting i avklaring

⁷ Opplysninger mottatt av Harald Kjær, jf. også <https://www.katolsk.no/organisasjon/okb/fengselsjelsorg>.

⁸ Opplysninger mottatt av Pernille Astrup.

av prinsipielt grunnlag. Disse to hovedelementene representerer ulike perspektiv. Utgangspunktet for drøftingen er Den norske kirkes strategiske tenkning. Dette innebærer at det første elementet dreier seg om den indre, trossamfunnmessige, legitimiteten, mens det andre elementet dreier seg om den ytre, samfunnmessige, eller kontekstuelle legitimiteten. Med utgangspunkt i en slik betraktning er det valgt å starte med det andre elementet. Effektive og relevante strategiske vurderinger i Den norske kirke om tjenesten i samfunnsinstitusjonene forutsetter en forståelse av kontekstuelle rammer, muligheter og begrensninger.

2.2 Samfunnmessig legitimitet

Det samfunnmessige perspektivet på kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjoner kan deles opp i tre elementer: politisk, juridisk og kulturelt. Disse tre delelementene utgjør samlet sett den samfunnmessige legitimiteten for kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjonene.

2.2.1 Det politiske elementet

Politisk har det skjedd store endringer i bildet de siste årene. Et grunnleggende konseptuelt arbeid ble gjort av Stålsett-utvalget.⁹ Der var det et eget kapittel (kapittel 15) om tros- og livssynstjeneste i offentlige institusjoner. De pekte på at tilbudet tradisjonelt hadde vært preget av Den norske kirke, men at likebehandlingsprinsippet innebar behovet for et bredere tilbud. Utvalget mente det måtte være et offentlig ansvar «å sørge for tilgjengelige og egnede samtalepartnere for tros- og livssynsspørsmål og tilgjengelig religiøs og livssynsmessig betjening i institusjonene». I forbindelse med ny trossamfunnslov var det i proposisjonen¹⁰ også en meldingsdel om tros- og livssynsfeltet som viderefører perspektiver fra Stålsettutvalget. Der fremgår at:

«Mennesker som på grunn av militærtjeneste, soning eller sykdom, ikke kan delta i tros- og livssynssamfunnenes ordinære virksomhet, bør så langt det lar seg gjøre, ha tilgang på tros- og livssynsbaserte tjenester i tråd med sin tro eller sitt livssyn». (10.6 Departementets vurderinger).

Med henvisning til den daværende regjeringsplattformen løftes videre samarbeidet med trossamfunnene om tilbud til personell i institusjonene frem. Det fremholdes videre at man er avhengig av at tros- og livssynssamfunnene har personell med nødvendig kompetanse til å gi et slikt tilbud. Samtidig slås det fast at det er sektormyndighetene som må avklare hva som skal være kompetansekravene for slikt personell.

Mens Stålsettutvalget inkluderte universitets- og høgskolesektoren i vurderingen av tros- og livssynstjeneste i offentlige institusjoner, er det i proposisjonens meldingsdel en snevrere definisjon. Dette vil muligens kunne forklares som en konsekvens av argumentasjonen som er brukt i meldingsdelen, og som er gjengitt over. Det dreier seg der om mennesker som ikke kan eller har mulighet til å benytte seg av tros- og livssynssamfunnenes ordinære tilbud. Vi kan også merke oss at mens Stålsettutvalget la til grunn at det måtte være et offentlig ansvar å sørge for en tros- og livssynsbetjening i offentlige institusjoner, er dette ikke formulert så tydelig i proposisjonen. Der er prinsippet omformulert til at borgerne, så langt det lar seg gjøre, bør ha tilgang på tros- og livssynsbaserte tjenester i tråd med deres tro eller livssyn.

2.2.2 Det juridiske elementet

En av de fundamentale menneskerettighetene er religionsfriheten. Den kommer til uttrykk i Grunnloven § 16 som fastsetter at alle borgere har rett til fri religionsutøvelse. I den samme

⁹ NOU 2013: 1 Det livssyns åpne samfunn.

¹⁰ Prop. 130 L (2018–2019) Lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven).

paragrafen fastholdes Den norske kirke som Norges folkekirke og at den skal understøttes av staten. Andre tros- og livssynssamfunn skal understøttes på like linje. Gjennom dette forstås spørsmålet om religionsfrihet ut fra grunnloven ikke bare i et individuelt perspektiv, men den har også en institusjonell innramming. Den institusjonelle siden ved religionsfriheten må sees i sammenheng med at religionsutøvelse ikke kan begrenses til kun privat og individuell utøvelse, men også omfatter en offentlig og felles dimensjon, jf. Den europeiske menneskerettighetskonvensjon artikkel 9, avsnitt 1: «frihet til enten alene eller sammen med andre og så vel offentlig som privat å gi uttrykk for sin religion eller overbevisning, ved tilbedelse, undervisning, praksis og etterlevelse». Videre fremgår av samme henvisning, avsnitt 2, at religionsfriheten bare kan underlegges «slike begrensninger som er foreskrevet ved lov og er nødvendige i et demokratisk samfunn av hensyn til den offentlige trygghet, for å beskytte den offentlige orden, helse eller moral, eller for å beskytte andres rettigheter og friheter».

Fri religionsutøvelse ivaretas generelt i det norske samfunnet gjennom at borgere har en frihet til å velge å delta eller ikke delta i de ulike tros- og livssynssamfunns tilbud. Gjennom finansieringsordningen sørger staten for muligheten for et landsomfattende tilbud i Den norske kirke. Et slikt grunnkonsept for å sikre fri religionsutøvelse er imidlertid ikke mulig å realisere i tilstrekkelig grad for borgere som inngår eller oppholder seg i tre av de omhandlede samfunnsinstitusjonene. Borgere som inngår i eller oppholder seg i helsevesenet, i Forsvaret eller i kriminalomsorgen vil i begrenset og varierende grad kunne ha mulighet til å benytte seg av et sivilt tilbud utenfor institusjonen. Det kan både være prinsipielle eller praktiske grunner til det. Etablering av et fritt sivilt tros- og livssynstilbud innenfor institusjonen, vil i de fleste tilfelle heller ikke være mulig, fordi det lett vil kunne komme i konflikt med andre tungtveiende hensyn. En fri institusjonell etableringsmulighet for tros- og livssynssamfunn innenfor eksempelvis Forsvaret eller kriminalomsorgen vil ikke være mulig, da det kommer i konflikt med hensynet til sikkerhet og kontroll. I helsesektoren vil det kunne anføres medisinske hensyn. I slike institusjoner vil en tydelig regulering av fri religionsutøvelse begrunnes i legitime og tungtveiende hensyn. I åpne institusjoner som universitets- og høgskolesektoren vil slike hensyn ikke være så tungtveiende. I flere av samfunnsinstitusjonene vil retten til fri religionsutøvelse derfor måtte realiseres på en annen måte enn gjennom det vanlige grunnkonseptet i samfunnet.

En reell rett til religionsutøvelse i disse institusjoner, som samtidig ivaretar de legitime hensyn nettopp i disse institusjoner, vil med nødvendighet måtte innebære større grad av institusjonell organisering og tilrettelegging for religionsutøvelse enn det som forekommer i samfunnet for øvrig. Et tydelig eksempel på en slik tilnærming finner vi i et rundskriv fra Helsedepartement om retten til tros- og livssynsutøvelse i den kommunale helse- og omsorgstjenesten.¹¹

I denne sammenhengen er det imidlertid viktig å understreke at tros- og livssynsperspektivet ikke kan reduseres til en individuell rettighetsbasert tilnærming. Det er også viktig å løfte frem en institusjonsbasert tilnærming. Skal samfunnsinstitusjonene ivareta deres samfunnsoppgaver på en helhetlig måte, vil også det tros- og livssynsmessige perspektiv måtte løftes frem. Selv om en slik tilnærming ikke fremstår som så rettslig eksplisitt som den individuelle og rettighetsbaserte, er det allikevel noen ansatser som kan begrunne et slikt perspektiv. Ett uttrykk for dette er plikten til forsvarlighet innenfor spesialisthelsetjenesten,

¹¹ Helse- og omsorgsdepartementet, Rundskriv nr. I – 6/2009: Retten til egen tros- og livssynsutøvelse.

knyttet til å gi pasienten eller brukeren et helhetlig og koordinert tjenestetilbud.¹² Dette kan sees i sammenheng med begrepet helhetlig omsorg innenfor helsesektoren. Nå er dette generelle og generiske begreper, men dette kan også utledes til å innbefatte tros- og livssynsperspektivet. Et tydelig uttrykk for det kan vi finne i stortingsproposisjonen om psykisk helse hvor det fremgår at en person med psykiske problemer ikke bare må «ses som pasient, men som et helt menneske med kropp, sjel og ånd. Nødvendig hensyn må tas til menneskets åndelige og kulturelle behov, ikke bare de biologiske og sosiale».¹³ Dette er en tilnærming til det hele menneske som fremstår som relevant, ikke bare innenfor psykisk helsevern, men med tanke på samfunnsinstitusjonene generelt.

Graden av institusjonell organisering og tilrettelegging vil kunne forstås som en konsekvens av institusjonenes innretning og karakter. Det tydeligste uttrykket for denne sammenhengen finner vi i hvordan den kirkelige tjeneste er organisert i henholdsvis Forsvaret og universitets- og høgskolesektoren. Mens den kirkelige tjeneste i Forsvaret er helt organisatorisk og rettslig integrert i Forsvaret, har den kirkelige tjeneste i universitets- og høgskolesektoren en friere innretning og organisering i relasjon til institusjonene.

2.2.3 Det kulturelle elementet

Kulturelt har fortsatt kirken og kirkelig personell en sentral samfunnsmessig rolle, spesielt knyttet til tradisjonsformidling, overgangsriter, så vel som i møte med kriser, sykdom og død. Dette kommer til uttrykk på samfunnsnivå både i forbindelse med høytider, markeringer og samfunnshendelser. Et tydelig eksempel på det siste er kirkens rolle i forbindelse med terrorangrepene 22. juli 2011. Flere av samfunnsinstitusjonene hvor det er kirkelig personell, er institusjoner som på ulik måte har en virksomhet som tematiserer grunnleggende eksistensielle spørsmål, enten det er personlige kriser, livsendringer, meningstap, sykdom eller død. Tydeligst og mest kontinuerlig gjelder dette helsesektoren, men også i Forsvaret, kriminalomsorgen og universitets- og høgskolesektoren vil dette kunne komme til uttrykk på en signifikant måte. Ritualer, samtaler, veiledning og undervisning knyttet til slike spørsmål, vil derfor fra institusjonenes side kunne vurderes som viktig og relevant. Kirkelig personell ved disse institusjonene har en kulturell kompetanse på religion, herunder kompetansen til å gjenkjenne religiøse behov og bidra både med omsorg, språkliggjøring av den eksistensielle dimensjon, ritualisering, så vel som å være bærere av håp. I tillegg er det også viktig å løfte frem at kirkelig forankret kompetanse kan være en helt sentral del av den faglige og tverrfaglige virksomheten innenfor institusjonen, eksempelvis etikk i Forsvaret (rådgivning og opplæring) og helsevesenet (kliniske etikk-komiteer). Sett i et slikt lys vil kirkelig tilstedeværelse kunne vurderes som ønskelig – og endog nødvendig - ut fra institusjonenes egne behov.

2.3 Kirkelig legitimitet

Kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjoner har ikke bare en ytre, samfunnsmessig, legitimitet. Den har også en indre, kirkelig, legitimitet. Fra et kirkelig perspektiv er det flere komplementære begrunnelser for kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjonene. Her skal nevnes tre begrunnelser: kategorialtjeneste, samfunnsansvar og folkekirke i det åpne rom.

¹² Lov om spesialisthelsetjenesten § 2-2.

¹³ St.prp. nr. 63 (1997-98) Om opptrappingsplan for psykisk helse 1999 - 2006 Endringer i statsbudsjettet for 1998.

2.3.1 Kategorialtjeneste

Den tradisjonelle kirkelige begrunnelsen for tjenesten i samfunnsinstitusjonene har vært behovet for kirkelig betjening av de av kirkens medlemmer som ikke kan få sin betjening i rammen av det ordinære tilbudet i soknemenigheten. Kirkens medlemmer tilhører i utgangspunktet det soknet hvor de er bosatt og får sin kirkelige betjening i denne rammen, jf. Kirkeordning for Den norske kirke § 6. I henhold til Kirkeordningen § 3 er soknet den grunnleggende ramme om menigheten, men det kan fastsettes særskilt ordning for kategorialmenigheter og valgmenigheter. Døvekirken er et eksempel på kategorialmenighet med en egen ordning, men kategorialmenigheter i formell forstand er ikke knyttet til noen av de samfunnsinstitusjonene som er rammen om denne utredningen. Det er således det territorielle sokneprinsippet som er utgangspunktet, men kirkeordningen åpner opp for kategorialbetjening.

Begrunnelsen for kategorialbetjening er at noen av kirkens medlemmer ikke har mulighet til å benytte seg av det regulære tilbudet om kirkelig betjening i rammen av soknestrukturen. Dette kan enten være som en følge av offentlige tvangsmessige krav, som en følge av nødvendige helsemessige hensyn eller som en følge av ervervsmessige eller utdanningsmessige hensyn.

Soknemedlemmer som avtjener militærtjeneste, sitter i fengsel, er på sykehus eller gjennomfører arbeid eller utdanning utenfor soknet vil i varierende grad kunne benytte seg av tjeneste gjennom bostedssoknet. Det vil være avhengig av forhold som enten permisjonsmuligheter, ferie eller fritid. Slike forhold vil naturlig nok være forskjellige ut fra situasjonen kirkemedlemmet befinner seg i. I noen tilfeller vil muligheten til å benytte seg av bostedssoknets tilbud være prinsipielt eller praktisk umulig. Dette gjelder i særlig grad kirkemedlemmer som avtjener verneplikt, sitter i fengsel eller oppholder seg på helseinstitusjoner. Disse kirkemedlemmer vil være i en situasjon hvor de i særlig grad vil kunne ha behov for kirkens sjelesorg. De har begrenset bevegelsesfrihet, de oppholder seg i det som kalles totale institusjoner og vil i noen tilfeller være i eksistensielle liminalsituasjoner, eksempelvis knyttet til krigshandlinger eller alvorlig sykdom. Når det gjelder kirkemedlemmer som er studenter må de også vurderes som en kategori som har behov for en særskilt betjening. Dette knytter seg til at de fleste er unge mennesker som for første gang har flyttet fra familie og hjemsted og i mange tilfelle står uten nettverk på studiestedet. Mange er derfor i en sårbar livssituasjon.

Med utgangspunkt i det territorielle sokneprinsippet vil det kunne anføres at den kirkelige betjening av kirkemedlemmer som oppholder seg i samfunnsinstitusjoner vil kunne betjenes av det soknet hvor den aktuelle institusjonen er plassert. For mange mindre og lokalt innrettede institusjoner som eksempelvis sykehjem er et slikt prinsipp gjeldende. Det er imidlertid flere forhold som innebærer at et slikt prinsipp vanskelig kan realiseres i praksis når det gjelder større og mer regionale eller nasjonale institusjoner.

For det første er betjeningen i soknene ikke på noen som helst måte innrettet på å ivareta en adekvat og tilstrekkelig betjening av disse, eksempelvis Rikshospitalet eller Universitetet i Oslo. Dersom et slikt prinsipp skulle gjøres generelt gjeldende måtte de aktuelle sokn tilføres omfattende tilleggsressurser både økonomisk og personelt.

For det andre vil en adekvat betjening forutsette en faglig spesialisering til slik tjeneste og tilstedeværelse som forutsetter tilstrekkelig integrasjon ved de aktuelle institusjoner. En slik spesialisering vil vanskelig gjøres dersom tjenesten ikke var knyttet til de aktuelle institusjoner, men til den regulære soknemenigheten.

For det tredje vil det ved flere av institusjonene være særlige sikkerhetsmessige forhold som vanskeliggjør en sivil soknemodell.

For det fjerde vil det kunne være dynamiske trekk ved institusjonene som vanskeliggjør en binding til det lokale sokn. Det tydeligste eksemplet på et er militære leire hvor personellet utfører sentrale deler av tjenesten utenfor leiren, eksempelvis knyttet til øvelser, men også dersom avdelingens personell deltar i militære operasjoner.

For det femte vil kirkemedlemmets tilknytning til lokalkirken ofte være svak fordi det er svak tilknytning til lokalmiljøet, eksempelvis fordi oppholdet er av høyst midlertidig karakter. En soknebasert modell vil derfor i flere tilfeller være lite relevant.

For det sjette er det også et særlige beredskapsperspektiv som tilsier en særlig kategorialtjeneste ved samfunnsinstitusjonene. Dette dreier seg både om kirkens tilstedeværelse ved livskriser hos den enkelte, ulykker, katastrofer, så vel som samfunnsmessige kriser og krig.

På grunnlag av hensyn knyttet til relevans, effektivitet og hensiktsmessighet vil det kunne argumenteres for en særlig kategorialtjeneste for betjening av kirkens medlemmer. Denne særlige tjenesten står ikke i strid med grunnprinsippet om betjening av kirkens medlemmer i territorielle sokn, men sikrer at dette prinsippet ikke svekkes ved at grupper av kirkemedlemmer faller utenfor.

2.3.2 Samfunnsansvar

Kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjonene har ikke bare en begrunnelse i ivaretagelse av kirkens enkeltmedlemmer. Den har også begrunnelse i kirkens samfunnsansvar. Kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjonene ble etablert og utviklet mens den norske staten fortsatt var konfesjonell og av dette fulgte logisk at alle offentlige institusjoner også var evangelisk-lutherske. Den norske kirke, som statens offentlige religionsvesen, hadde således en institusjonell rolle ikke bare begrenset til den interne virksomheten i Den norske kirkes sokn, men også i relasjon til staten og de offentlige institusjonene.

Etter bortfallet av statskirkeordningen er en slik forankring av kirkens samfunnsansvar og tjenesten i samfunnsinstitusjonene ikke lenger gyldig. Det er behov for en ny formulering av begrunnelsen for kirkens samfunnsansvar generelt og tjenesten i samfunnsinstitusjonene spesielt. Det finnes. Det kan begrunnes folkekirkelig og konfesjonelt.

Grunnloven § 16 fastsetter at Den norske kirke forblir Norges folkekirke og skal understøttes som sådan av staten. Som Norges folkekirke hører kravet om at kirken skal være landsdekkende (Trossamfunnsloven § 10). De rammer kirken gis må understøtte denne målsettingen. Målsettingen om landsdekkende nærvær innebærer at kirken skal være tilgjengelig og tilstedeværende uavhengig av bosted. Kirken skal være tilgjengelig i lokalsamfunn. I tillegg kan også målsettingen fungere som et viktig grunnlag for tanken om kirkens tilstedeværelse i samfunnsinstitusjoner. Tilstedeværelse i samfunnsinstitusjonene er en del av en landsdekkende tilstedeværelse. En tilstedeværelse som kun skjer lokalt og individuelt vil være en begrenset tilstedeværelse. Tilstedeværelsen må også komme til uttrykk regionalt, sentralt og institusjonelt. På dette grunnlaget kan kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjonene sees på som et uttrykk for Den norske kirkes folkekirkelige mandat i det norske samfunnet.

Samfunnsansvar og tjeneste i samfunnsinstitusjonene er imidlertid ikke bare begrunnet i det folkekirkelige mandatet, det kan også utledes av kirkens trosmessige grunnlag. Til dette hører tanken om kirkens synlige oppdrag i verden som også har et diakonalt eller karitativt

element. Kirkens tjeneste i samfunnet skal komme til uttrykk ikke bare i ord, men også gjennom konkret og praktisk handling. Kirkens diakonale tjeneste er ikke begrenset til kirkens egne medlemmer, men er en tjeneste som skal ha sin prinsipielle innretning til alle mennesker og hele samfunnet uavhengig av deres tros- og livssynstilhørighet. I denne sammenheng kan det også vises til Den augsburgske bekjennelse artikkel 16 om samfunnsordningene, at de kristne skal ta vare på samfunnet som Guds gode ordning og vise kjærlighet i dette. Tanken om at samfunnet er et uttrykk for Guds gode gjerning og kallet til kristnes deltakelse i dette er en sterk impuls til forsterket og fornyet nærvær og tjeneste i samfunnet og i samfunnsinstitusjonene.

2.3.3 Folkekirke i det åpne rom

Samfunnsmessige utviklingstrekk som sekularisering, pluralisering og teknologisering innebærer en risiko for at kirken og de kristne foretar en tilbaketrekning fra samfunnsinstitusjonene og konsentrerer seg om det rent indrekirkelige fellesskapet. Tidligere var et tydelig kirkelig nærvær i institusjonene mange steder selvsagt og i liten grad problematisert. Slik er det ikke lengre. Men også fra et kirkelig perspektiv vil et nærvær i institusjonene kunne problematiseres, eksempelvis knyttet til en knappere ressursituasjon, både med hensyn til personell og økonomi. Det vil i lys av dette kunne anføres et behov for konsentrasjon om kjerneoppgaver i rammen av soknestrutturen.

Menighetsstruktur og institusjonsstruktur trenger imidlertid ikke forstås som konkurrerende strukturer. Det vil være mer hensiktsmessig å se på dem som komplementære strukturer, med en gjensidig avhengighet. En interessant ekklesiologisk modell for forståelse av en slik relasjon er utviklet av missiologen Ralph D. Winter. Ifølge Winter er det en dobbel struktur i den kristne kirkeorganisering, en grunnstruktur som er tilstede med ulike uttrykk historisk helt tilbake til etableringen av en kristen kirke. Den ene strukturen kalles *modaliteten*. Det er den geografiske menighets- eller soknestrutturen. Den er geografisk avgrenset, men er aldersmessig mangfoldig. Den består av de troende i et bestemt område, uten hensyn til alder eller livssituasjon.¹⁴

Denne strukturen er på mange måter selve den faste basisstrukturen i kirken, og derfor kalles den også modaliteten. Men ifølge Winter kan det gjennom hele kirkehistorien også påvises en parallell struktur som han kaller *sodaliteten*. Den er ikke territorielt bestemt, men formåls- eller oppgavebestemt. Den består av mennesker i samme livssituasjon og med mindre aldersmessig spredning enn i modalitetsstrukturen. Deltakelse i denne strukturen vil være basert på valg om tilslutning, et valg som innebærer at man påtar seg særskilte forpliktelser for å fremme formålet med sodaliteten. Han peker på at denne strukturen ikke må forstås som en konkurrent eller et alternativ til modalitetsstrukturen, men at de står i et gjensidig dynamisk forhold til hverandre. Historisk sett var det sodaliteten som etablerte en modalitetsstruktur, jf. her beskrivelsen av starten på kirkelig virksomhet i Norge i kapittelet om historiske perspektiver, og sodaliteten har sin sendelse og forankring i modaliteten. Det er dialektikken mellom det faste og geografisk bestemte i modaliteten og det dynamiske og formålsspesifikke i sodaliteten som gir kirken dens balanse og vekst.

En kirke uten tjeneste i samfunnsinstitusjonene kan lett bli innadvendt. Gjennom tjeneste i samfunnsinstitusjonene vil kirken fremstå med en relevans og aktualitet på sentrale samfunnsarenaer og komme i kontakt og dialog med mennesker som sjelden eller aldri har

¹⁴ Fremstilling i dette og neste avsnitt i hovedsak hentet fra Nils Terje Lunde (2021). *Fra feltprestkorps til tros- og livssynskorps*, masteroppgave i praktisk teologi, Universitetet i Oslo, Teologisk fakultet.

kontakt med kirken for øvrig. Det er en viktig kontaktarena, men det er samtidig også noe mer. Det er en viktig arena for å utvikle kirken i en ny tid. I samfunnsinstitusjonene er kirken tilstede «i det åpne rom» og møter mennesker på deres premisser i deres hverdag. Denne måten å være kirke på, må vurderes som svært relevant med tanke på kirkens fremtidige plass og rolle i det norske samfunnet. Her vil erfaringene fra tjenesten i samfunnsinstitusjonene kunne bli viktige elementer i den strategiske videreutviklingen av Den norske kirke.

2.4 Oppsummering

Det prinsipielle grunnlaget for kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjoner er både knyttet til et samfunnsmessig og et kirkelig perspektiv. Dette kan også beskrives som tjenestens ytre og indre legitimitet. Begge deler er nødvendig. Det samfunnsmessige perspektivet angir rammer og mulighetsrom for kirkelig tjeneste i institusjonene, mens det kirkelige perspektivet angir forankringen og begrunnelsen for tjenesten som del av en kirkelig strategi.

Fra et samfunnsmessig perspektiv vil det være kulturelle, politiske og juridiske rammer som kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjonene må forholde seg til. Disse rammene er dynamiske i sin karakter. Særlig har de endret seg de senere årene. Sekularisering, pluralisering og profesjonalisering er viktige utviklingstrekk. Rammene for kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjonene er ikke lengre statskirkeordningen, men et livssynsåpent samfunn, hvor Den norske kirke fortsatt har en sentral plass innenfor tros- og livssynsfeltet.

Fra et kirkelig perspektiv beskrives kategorialbetjeningen som den tradisjonelle kirkelige tilnærmingen til tjeneste i samfunnsinstitusjonene. Denne er fortsatt sentral, men den individbaserte og betjeningsmessige tilnærmingen må suppleres med en mer institusjonell strategisk forståelse av kirkens samfunnsmessige rolle. Som folkekirke har Den norske kirke et viktig samfunnsansvar, både knyttet til tilgjengelighet og tilstedeværelse på ulike arenaer i samfunnet. Dens rolle kan ikke begrenses til en indre kirkelig struktur, men må sees i et bredere samfunnsmessig lys. Her fremstår tjeneste i samfunnsinstitusjonene som en sentral konkretisering av dette ansvaret. Tjenesten i samfunnsinstitusjonene er viktige arenaer for kirken å ha en tilstedeværelse på, men er som tjeneste i åpne rom også viktige som et dynamisk element i den strategiske videreutviklingen av kirken i en ny tid og med behov for å være kirke på nye premisser.

3 Sentrale felt

3.1 Innledning

I dette kapitlet analyseres og drøftes sentrale strategiske felt for videre utvikling av kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjonene. Først behandles tjenesten i lys av tros- og livssynsmangfold som en grunnleggende rammefaktor for tjenesten fremover. Deretter behandles den profesjonsmessige sammensetningen av det kirkelige personellet som tjenestegjør. Videre behandles organisering, tilsyn og faglig utvikling. Til slutt drøftes hvordan samspill mellom institusjonstjenesten og menighetstjenesten kan styrkes og videreutvikles. De ulike punktene er valgt på bakgrunn av den forutgående fremstillingen, samt momenter som har stått sentralt i den tidligere behandlingen av tjenesten i samfunnsinstitusjonene.

3.2 Tros- og livssynsmangfold

Den norske kirke har tradisjonelt hatt en privilegert og i de fleste tilfeller en monopolisert tilstedeværelse i samfunnsinstitusjonene. Dette var en konsekvens både av statskirkeordningen, kulturelle normer knyttet til Norge som et enhetssamfunn, så vel som

det faktum at den overveiende del av de som var en del av samfunnsinstitusjonene tilhørte Den norske kirke. Disse premissene har endret seg i betydelig grad de senere årene. Statskirkeordningen er opphevet, de kulturelle normene er blitt mer pluralistiske og andelen av befolkningen som ikke tilhører Den norske kirke har vært sterkt økende. Per i dag er om lag 65% av befolkningen medlemmer av Den norske kirke. Utviklingen vil statistisk sett ventes å fortsette og forsterkes. En slik utvikling indikeres gjennom en gjennomgående fallende dåpsprosent. Dåpsprosenten var i 2020 på kun 45%. Utviklingen kan dels forklares som konsekvens av tros- og livssynsmessig pluralisme, konkretisert i at en større andel av befolkningen er medlemmer i andre tros- og livssynssamfunn enn Den norske kirke. Dels kan utviklingen også forklares som konsekvens av sekularisering, konkretisert i at en større andel av befolkningen ikke er medlemmer i noen tros- og livssynssamfunn.

Pluralisering og sekularisering utfordrer Den norske kirkes plass i samfunnet generelt og i samfunnsinstitusjonene spesielt. Samfunnsinstitusjonene er i sin karakter og innretning for alle samfunnsborgere, uavhengig av tros- og livssynsmessig tilhørighet. Både ut fra legitimitetshensyn og funksjonalitetshensyn vil det fremstå som stadig mer krevende at det kun er Den norske kirkes tjeneste som er tilstede i samfunnsinstitusjonene. Dette blir spesielt tydelig i de samfunnsinstitusjonene har begrenset tilgang på et siviltilbud. Det å være det eneste tilbudet i en pluralistisk kontekst kan også være utfordrende når det gjelder ivaretagelse av den trosmessige integritet til Den norske kirkes tjeneste gjennom forventninger om tros- og livssynsinkluderende betjening.

De største konseptuelle og organisatoriske endringene for å møte disse utviklingstrekkene har vært gjort i Forsvaret. Feltprestekorpset er omdannet til en tros- og livssynsinkluderende institusjon med feltprester fra Den norske kirke som del av et bredere tilbud. Gjennom distinksjonen mellom å betjene egne, tilrettelegge for andre og vise omsorg for alle, søkes ivare tatt trosmessig integritet og tros- og livssynsmessig åpenhet på samme tid. Det er flere grunner til at tilpasningen til tros- og livssynsmangfoldet har kommet lengst i Forsvaret. Den viktigste grunnen er den enhetlige og sentraliserte styringslinjen som finnes der og som gjør det mulig med tverrprioriteringer innenfor et større personellmessig volum, kombinert med at tjenesten er fullt ut organisatorisk, administrativt og økonomisk integrert i Forsvaret. Disse premissene er i begrenset grad til stede for tjenesten i de andre samfunnsinstitusjonene. Selv om tjenesten noen steder er institusjonelt integrert, innebærer den desentraliserte strukturen at det blir vanskelig å foreta balanserte tverrprioriteringer.

En tilpasning til et tros- og livssynsmessig mangfold vurderes som ønskelig både for å beskytte tjenestens samfunnsmessige og institusjonelle legitimitet og funksjonalitet, å ivareta den trosmessige integritet til Den norske kirkes egen tjeneste i samfunnsinstitusjonene, så vel som ivaretagelse av det enkelte menneskes tros- og livssynsmessige integritet i rammen av samfunnsinstitusjonene. Ivaretagelsen av det enkelte menneskets tros- og livssynsmessige integritet er et helt grunnleggende prinsipp som kommer til uttrykk i tanken om det livssynsåpne samfunn. Det er også et prinsipp som bør være grunnleggende for Den norske kirkes tjeneste i samfunnsinstitusjonene. Med utgangspunkt i et slikt prinsipp vil kirkens perspektiv og innretning i samfunnsinstitusjonene ikke begrenses til å *betjene egne* medlemmer, det omfatter også å *tilrettelegge for andre* og å *vise omsorg for alle*.

Det anbefales derfor at Den norske kirke tar initiativ både opp mot sentrale politiske myndigheter, så vel som opp mot ledelsen i de ulike sektorene, for å tematisere hvordan det kan utvikles et relevant og tilpasset tros- og livssynstilbud som er bredere enn Den norske kirke, men hvor Den norske kirke som folkekirke og det største trossamfunnet vil måtte spille en helt sentral rolle. På denne måten kan Den norske kirke få en konstruktiv og fremoverlent

funksjon i operasjonaliseringen av det livssynsåpne samfunn. Som en konsekvens av dette vil det være naturlig at de som er knyttet til den kirkelige tjenesten i samfunnsinstitusjoner kan ta initiativ til etablering av et tros- og livssynsmangfoldig tilbud hvor forholdene ligger til rette for det i rammen av institusjonene.

3.3 Profesjonsmessig sammensetning

Gjennomgangen av den kirkelige tjenesten i de ulike sektorene synliggjør at den ut fra et profesjonsperspektiv først og fremst består av prester, med noe innslag av diakoner. Andre personellkategorier som er kjent fra den regulære strukturen i Den norske kirke er, med unntak av en deltidsstilling som kantor og en deltidsstilling som kirketjener, fraværende. Den norske kirkes nærvær i samfunnsinstitusjonene er tydelig geistlig orientert. Hva er årsakene til en slik profesjonsmessig sammensetning?

Den geistlige orienteringen i samfunnsinstitusjonene kan for det første forklares historisk-organisatorisk. Geistlig betjening har helt siden reformasjonen vært statlig organisert og styrt, mens øvrig kirkelig virksomhet har vært lokalt organisert. Dette gjenspeiler seg også etter opphevingen av statskirken gjennom den delte finansieringen av kirkelig virksomhet fra staten og kommunene og det delte arbeidsgiveransvaret for kirkelig tilsatte hvor prestene i hovedsak er tilsatt i rettssubjektet Den norske kirke og øvrig personell i hovedsak er tilsatt i de kirkelige fellesråd. Da samfunnsinstitusjonene i hovedsak er statlige institusjoner har det ut fra historisk-organisatoriske grunner fulgt logisk at det først og fremst var prester som utgjorde den kirkelige tjenesten i institusjonene. Ut fra et historisk perspektiv må det bemerkes at det i tillegg til prester også har vært en lang tradisjon med diakoner i helsesektoren, men dette var som medisinske fagstillinger, ikke primært som kirkelige fagstillinger.

For det andre kan den geistlige orienteringen i samfunnsinstitusjonene forklares historisk-funksjonelt. Den kirkelige tjenesten i samfunnsinstitusjonene har vært i form av en kirkelig kategorialbetjening ikke i form av et fullt utbygget menighetsliv på institusjonene. På de fleste lokasjonene har det som oftest kun vært en person som har måttet representere det kirkelige nærværet. Det har i begrenset grad vært rom og ressurser til et bredere kirkelig nærvær. Da har prestens tradisjonelle brede funksjon, som kirkelig symbolbærer, forkynder, sakramentsforvalter, sjelesørger, underviser og administrator, fremstått som nærliggende til å fylle det kirkelige nærværet på institusjonene.

Som vist kan den geistlige orienteringen i samfunnsinstitusjonene forklares historisk. Det å ha en bevisst og gjennomtenkt forståelse av den personellmessige sammensetningen av den kirkelige tjeneste i samfunnsinstitusjonene vurderes som viktig i den videre kirkelige strategi for tjenesten. Dette innebærer både å hensynta den kirkelige tjenesten i samfunnsinstitusjonene slik den er blitt formet og utviklet gjennom en lang historisk prosess, og samtidig ha en åpenhet for kontekstuelle utviklingstrekk i samfunn og kirke. Til dette hører også innsikter fra en mer mangfoldig og bredere forståelse av de kirkelige tjenestene slik de er blitt utviklet i rammen av Den norske kirke de senere årene. I særlig grad fremstår det som viktig at det diakonale aspekt ved den kirkelige tjeneste i samfunnsinstitusjonene løftes frem, men også det kateketiske aspekt kan sies å være relevant.

Utgangspunktet for vurdering av en adekvat og tidsmessig profesjonsmessig sammensetning bør være hvilke funksjoner som skal ivaretas. I noen tilfeller vil man også kunne tenke seg at en stilling vil kunne utlyses med en bredere kompetansebakgrunn slik at flere kirkelige profesjonsgrupper vil kunne søke stillingen. Den overordnede målsettingen bør være en mest mulig funksjonell og relevant sammensetning. En slik målsetting kan imidlertid ikke reduseres

til valg mellom ulike kirkelige profesjonsgrupper. Det overordnede synspunkt må være å utvikle et bredt, relevant og mangfoldig kirkelig tilbud. Viktig i så måte vil være å legge til rette for tverrfaglig arbeid innenfor rammen av den kirkelige tjenesten. Dette vil i særlig grad være aktuelt på steder hvor det er flere personer som tjenestegjør. Det anbefales på denne bakgrunn en strategisk vurdering av den profesjonsmessige sammensetningen.

3.4 Organisering

Den kirkelige tjeneste i samfunnsinstitusjonene har ingen enhetlig organisering. Det er store organisatoriske forskjeller. Det gjelder både i relasjon til den kirkelige organisasjon og i relasjon til samfunnsinstitusjonene. Det er kun i forsvarssektoren at tjenesten er organisert i en landsdekkende enhet. Denne enheten er organisatorisk integrert i samfunnsinstitusjonen, med et fastsatt ansvarsområde, finansiering og styringsmessige rammer. Samtidig er også feltpresttjenesten den eneste av de kirkelige tjenestene i samfunnsinstitusjonene som fremstår som en egen kirkelig enhet, med en kirkelig leder for tjenesten utpekt av tilsynshavende biskop. I og med at feltprestene som den eneste prestegruppe er videreført som statsansatte, sjefen er embetsmann og det ligger som et premiss at såfremt sjef for FTLK er ordinert prest i Den norske kirke skal vedkommende også utpekes som feltprost, finner vi i denne tjenesten arven fra statskirken og den klassiske statskirkelige embetsstrukturen tydeligst videreført.

De andre tjenestene i samfunnsinstitusjonene har ingen sentral og landsomfattende organisasjon, verken i rammen av samfunnsinstitusjonene eller i rammen av den kirkelige organisasjon. I tilfelle hvor det er flere prester ved samme institusjon, eksempelvis Oslo universitetssykehus, er det imidlertid en lokal organisasjon med en av prestene i en ledende funksjon. På lokasjoner med kun en prest eller diakon vil det imidlertid ikke være noen særskilt kirkefaglig relatert organisering som personellet inngår i. I stillinger hvor ansettelsesforholdet er til bispedømmet vil imidlertid oppfølging fra bispedømmets administrasjon, og innenfor kriminalomsorgen også prostiet, kunne utgjøre et relevant bidrag.

Utover den formelle organiseringen som del av den organisasjonen personellet inngår i eller er ansatt i må det også nevnes at en av fagforeningene, Presteforeningen, har etablert fagråd for prester i helsesektoren, prester i universitets- og høgskolesektoren og prester i kriminalomsorgen. I mangel av formell organisering i institusjonene, utgjør dette viktige fellesarenaer for personellet som inngår i disse. All den tid dette er i regi av en fagforening, omfattes imidlertid ikke alt personell av dette.

Ut fra prinsippet om at organisering er et virkemiddel for å lede, samordne, tverrprioritere og utvikle en virksomhet fremstår det som strategisk viktig å foreta en nærmere vurdering av organiseringen av kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjonene. En slik vurdering må ta utgangspunkt i analyse av grunnleggende forhold som ligger utenfor Den norske kirkes myndighet. Dette er viktig for å vurdere hvilke organisasjonsmessige justeringer som er mulig å vurdere. To av samfunnssektorene har en landsomfattende organisering (Forsvaret og Kriminalomsorgen), mens de to andre sektorene (helsesektoren og universitets- og høgskolesektoren) er organisert i ulike enheter (regionale eller lokale). Like viktig er at det er flere forskjellige arbeidsgivere. Noen er tilsatt i Den norske kirke, mens andre er tilsatt i rammen av institusjonen. Organiseringen av tjenestene må forholde seg til hva som hensiktsmessig, samt fremstår som juridisk og organisasjonsmessig mulig. Dette innebærer at organisering ut fra et slikt perspektiv med nødvendighet vil måtte være forskjellig.

Det foreligger gode erfaringer med landsomfattende organisering av tjenesten i FTLK. Selv om en tilsvarende organisering ikke er mulig å gjennomføre generelt grunnet organisatoriske og juridiske forskjeller, synes det nærliggende å vurdere mulighetene for liknende organisering også for kirkelig tjeneste i andre sektorer. Her vil et avgjørende skille gå mellom de som er tilsatt i rettssubjektet Den norske kirke og de som er tilsatt av andre arbeidsgivere. For personell tilsatt av andre arbeidsgivere, eksempelvis av de regionale helseforetakene, vil kirken kunne komme med forslag, men man har ingen juridisk organiseringskompetanse. All den tid institusjonene personellet tjenestegjør ved er organisert regionalt, mangler de organisatoriske og juridiske forutsetningene for en landsomfattende organisering av en slik tjeneste.

Annerledes stiller det seg med personell tilsatt i rettssubjektet Den norske kirke, det vil si for personell innenfor Kriminalomsorgen og Universitets- og høyskolesektoren. Her har kirken den juridiske organiseringskompetansen innenfor eget rettssubjekt. I dag er tjenestene organisert bispedømmevis. I lys av de strukturelle utviklingstrekkene innenfor begge disse samfunnssektorene knyttet til større enheter som geografisk kan gå ut over bispedømmegrensene, vil det kunne vurderes en organisering av disse tjenestene som landsomfattende strukturer innenfor rettssubjektet Den norske kirke.

I en videre vurdering av organisering vil det være viktig å understreke at også den nåværende bispedømmevis, og for kriminalomsorgens del også prostivise, organiseringen har sine styrker. Dette gjelder ikke minst med tanke på lokal kirkelig forankring av tjenesten, herunder muligheten for kontakt med det lokale menighetsliv. I lys av samhandlingsreformen vil en slik organisering også kunne være hensiktsmessig. På dette grunnlag kan det ikke gis en entydig anbefaling om landsomfattende organisering av disse tjenestene, men det kan allikevel vurderes en nærmere utredning av fremtidig organisering. Det å foreta en slik vurdering vil også kunne fremstå som hensiktsmessig med tanke på den pågående prosessen med organisering av Den norske kirke.

Med hensyn til organisering opp mot den enkelte institusjon bør det utvikles et konsept for samarbeidsavtaler. Det foreligger allerede i dag samarbeidsavtale mellom Forsvaret og Den norske kirke som regulerer forvaltningen av personellet og rammer for tjenesten. Videre foreligger det også avtaler om kontorplass og tilstedeværelse på læresteder innenfor universitets- og høyskolesektoren. Slike avtaler bør kunne utvikles videre med tanke på ryddige og enhetlige rammer for tjenesten i de ulike sektorene.

3.5 Tilsyn

Tjenesten i samfunnsinstitusjonene har forskjellig organisatorisk forankring og uttrykk. Noen er tilsatt i Den norske kirke, mens andre ikke har et tilsettingsforhold til kirken, men til institusjonen eller i samfunnssektoren. De tilhører allikevel Den norske kirke og det konstituerende i denne tilhørigheten er at de står under tilsyn av en av biskopene i Den norske kirke. Grunnordningen i Den norske kirke er at det er den stedlige biskop som har tilsynsansvaret for kirkelig virksomhet som foregår innenfor vedkommendes bispedømme. Dette er også gjeldende ordning for tilsyn av tjenesten i helsesektoren, kriminalomsorgen og universitets- og høyskolesektoren. Unntaket er feltprester. Det kirkelige tilsynet med dem er samlet hos Oslo biskop uavhengig av hvor de tjenestegjør i Norge. I samme retning går den nye ordningen med at preses er blitt gitt en koordinerende rolle for fengselspresttjenesten opp mot Kriminalomsorgen.

Det har vært foreslått å sentralisere tilsynsordningen også for de andre sektorene. En sentralisert tilsynsordning vil være en logisk konsekvens dersom det etableres eventuelle

landsomfattende kirkelige strukturer for tjenesten i Kriminalomsorgen og universitets- og høgskolesektoren. Et argument som kan tale for å vurdere en landsomfattende tilsynsstruktur også for de som tjenestegjør i de regionale helseforetakene vil være at helseregionene ikke er sammenfallende med bispedømmegrensene. En sentralisert tilsynsordning vil kunne bidra til en økt kirkelig ivaretagelse og utvikling av helheten i tjenesten i den aktuelle sektor. Videre vil det i større grad enn i dag kunne utvikles en faglig spesialkompetanse på sektoren i kirken som helhet enn det som er mulig i dag hvor ansvaret er fordelt på ulike bispedømmer. Det vil dessuten kunne være en fordel at det er en enhetlig og koordinert kontakt mellom kirken og den aktuelle sektor, jf. ordningene som gjelder både i Forsvaret og Kriminalomsorgen.

På den andre side er den geografiske tilsynsstrukturen som finnes i tråd med det grunnleggende geografiske organiseringsprinsipp som gjelder i Den norske kirke. Strukturen sikrer i likhet med det som er anført i punktet om organisering en tydelig lokal og regional kirkelig forankring av tjenesten. I rammen av denne utredningen vil det derfor ikke gis en entydig anbefaling om sentraliserte tilsynsordninger. Slike justeringer vil i så fall måtte utredes ytterligere. Innenfor gjeldende tilsynsordninger kan det imidlertid vurderes om en av biskopene kan gis en koordinerende rolle i likhet med hva som er tilfelle med henblikk på Kriminalomsorgen.

3.6 Faglig utvikling

Kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjoner gjennomføres på høyt spesialiserte og profesjonaliserte arenaer i samfunnet. Hver av disse arenaene har bestemte kvalifikasjonskrav, profesjonsnormer og profesjonelle samhandlingsmønstre som er nødvendig å ha en tilstrekkelig innsikt i og fortolkningsmessig forståelse av for at en kirkelig tjeneste fremstår som relevant og meningsfull i den aktuelle kontekst. Det at den kirkelige kompetansen også omfatter personell med en tverrfaglig kompetanse som også kan bestå av profesjonell kompetanse innenfor den samfunnsarenaen hvor vedkommende tjenestegjør, eksempelvis en diakon med sykepleie i fagkretsen, fremstår også som sentralt. Det gir en kompetanse som bærer i seg en profesjonell forståelse av den institusjonelle sammenhengen man tjenestegjør i.

En bred og relevant forståelse av den faglige kompetansen dreier seg både om tjenestens legitimitet og funksjonalitet. Nødvendigheten av kontekstuell forståelse omfatter alle sidene av arbeidsoppgavene i en stilling, enten det dreier seg om gjennomføring av gudstjenester og kirkelige handlinger, samtaler, veiledning eller undervisning. For noen av arbeidsoppgavene i en stilling vil det imidlertid være nødvendig med mer spesialisert faglig kompetanse innenfor profesjonsfeltet en skal virke innenfor for at arbeidsoppgaven kan løses hensiktsmessig. Profesjonsbasert kompetanse innenfor institusjonen er allerede nevnt. Et annet eksempel kan være etikkkompetanse hvor kirkelig personell er gitt en formell rolle i utdanning (Forsvaret).

En annen utfordring knyttet til kirkelig tjeneste i en spesialisert og profesjonalisert samfunnsinstitusjon er at kirkelig fagkompetanse ikke nødvendigvis fremstår med en selvsagt legitimitet i institusjonen. Dette dreier seg både generelt om at personellet har en fagkompetanse som ligger utenfor institusjonens primære fagkompetanse, og spesielt om at kirkelig kompetanse ikke har en selvsagt legitimitet i samfunnet.

En kompetanseprofil som inneholder et profesjonsfaglig element innenfor samfunnsinstitusjonens profesjoner, fremstår særlig relevant til å svare på de faglige og kompetansemessige utfordringene som er skissert over. Et eksempel på dette er diakoner med en helsefaglig kompetanse i helsesektoren. De har en tverrfaglig kompetanse med et

institusjonsbasert element. Selv om de er tilsatt i en kirkelig stilling og ikke en medisinsk stilling, vil de ha en profesjonsfaglig kompetanse som både fremstår relevant i kontekstuell forståelse av feltet, så vel som fagkunnskap innenfor feltet.

For de som ikke har en tverrfaglig kompetanseprofil knyttet til den samfunnsinstitusjonen hvor de tjenestegjør, er det mulig å tenke seg tre kompetanseutviklingslinjer. Den ene linjen er en spesialisering innenfor eksisterende kirkelig kompetanse med tanke på tjeneste i en eller flere samfunnsinstitusjoner. Det andre kompetanseutviklingsløpet er spesialisering innenfor tros- og livssynstjeneste, uavhengig av hvorvidt man har kirkelig utdanning eller ikke. Et uttrykk for dette er masterstudium i lederskap, etikk og samtalepraksis som er etablert på Universitetet i Oslo, med fokus på «sammenhengen mellom teori og praksis innen religiøst og livssynsmessig lederskap og samtalepraksis/chaplaincy». ¹⁵ Det tredje kompetanseutviklingsløpet er spesialisering innenfor faglige emner i profesjonsutdanning knyttet til den samfunnsinstitusjonen hvor personellet tjenestegjør. De tre skisserte kompetanseutviklingsveiene vil kunne kombineres. Eksempelvis vil det kunne oppnås en master i praktisk teologi som inneholder emner fra alle tre kompetanseutviklingsveiene. En spennende mulighet ville kunne være å etablere et kirkelig utdanningsprogram for tjeneste i samfunnsinstitusjonene i et samarbeid mellom Den norske kirke og aktuelle utdanningsinstitusjoner.

I noen stillinger er en spesialisert utdanning stilt som ønskelig eller nødvendig krav for å være søknadsberettiget til en stilling. Eksempelvis er pastoral klinisk utdanning satt opp som ønskelig krav i feltpreststillinger. Oppstilling av nødvendige krav utover grunnkompetansen for å være søknadsberettiget til stillinger vil ha konsekvenser for rekrutteringen. Det tilrås derfor ikke at det generelt stilles opp nødvendige krav til kompetanse utover grunnkompetanse, utover i særlige tilfeller. Som ønskelige krav, derimot, vil dette kunne begrunnes godt. Behovene for kompetanse er forskjellig i de ulike samfunnsinstitusjonene. Det som imidlertid fremstår som gjennomgående er samtalekompetanse. Samtaler utgjør en omfattende del av arbeidsoppgavene i den kirkelige tjenesten i alle samfunnsinstitusjonene. Med samtaler menes her mer enn sjelesorg. Det omfatter også ulike former for relasjonelle og eksistensielle samtaler. På denne bakgrunnen kan det vurderes om spesialisert samtalekompetanse bør bli et ønskelig krav for tjeneste i samfunnsinstitusjoner, enten som et krav som må være oppfylt før tilsetning, eventuelt som et krav som må være oppfylt innen de to første årene etter tilsetning.

Spesialisert profesjonsfaglig kompetanse knyttet til den samfunnsinstitusjonen hvor personellet tjenestegjør vil måtte gis i rammen av samfunnsinstitusjonen. Dersom en slik kompetanse defineres som nødvendig for å kunne utføre oppgaver i stillingsbeskrivelsen, vil det imidlertid fra kirkens side kunne stilles som krav til samfunnsinstitusjonen at slik spesialisert utdanning gis.

Faglig utvikling dreier seg ikke bare om den enkeltes profesjonsmessige utvikling. Det har også en institusjonell side. Med unntak av feltpresttjenesten finnes det i dag ingen sentral struktur for faglig utvikling av kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjoner. Skal kirkens bidrag inn i institusjonene fortsatt være relevant blir det av avgjørende betydning at faglig utvikling skjer på en mer systematisk og helhetlig måte enn i dag. Det nærmeste en kommer til en fagutviklingsstruktur er fagrådene som er opprettet av Presteforeningen. Dette er gode tiltak, men fagutviklingsstrukturen bør være organisert i rammen av Den norske kirke. Det anbefales derfor at det opprettes faggrupper som favner alt personell som tjenestegjør på

¹⁵ Utdanning.no

den enkelte sektor, uavhengig av fagforeningstilhørighet og tilsettingsforhold. De vil få ansvaret for koordinering av faglig utvikling og kompetansebygging innenfor feltet. Disse faggruppene vil også måtte ha til disposisjon tilstrekkelig administrativ støtte.

3.7 Profesjonsfaglig kompetanseutvikling mellom samfunnsinstitusjon og menighet

Den kirkelige tjeneste i samfunnsinstitusjoner innebærer som anført i punktet over behov for særlig faglig utvikling knyttet til den konteksten tjenesten utøves i. Gjennom dette utvikles også en særegen profesjonsfaglig kompetanse på fagfelt og i en kontekst som kirkelig tjeneste i kirken for øvrig ikke har mulighet til å tilegne seg på samme måte. Denne særlige kompetansen vil i mange tilfelle være av stor strategisk relevans for kirkens utvikling. Et eksempel på dette er kirkelig tjeneste i en tros- og livssynsmangfoldig kontekst. Et annet eksempel er profesjonsfaglig veiledning fra kirkelig personell inn i større, tverrfaglige og komplekse vurderings-, beslutnings-, eller utviklingsprosesser. Et tredje eksempel er systematisk og profesjonell sjelesorg i liminalsituasjoner eller krisesituasjoner. Et fjerde eksempel er kirkelig tjeneste for segmenter av befolkningen som ellers i liten grad oppsøker regulært menighetsliv (unge voksne i alderen 20-40 år).

Den samlede profesjonsfaglige kompetansen i den kirkelige tjenesten i samfunnsinstitusjonene er formidabel. I liten grad er denne blitt dokumentert og konseptualisert innenfor den enkelte tjeneste. I enda mindre grad er kompetansen blitt løftet inn i Den norske kirke for øvrig. På dette felt er det store muligheter som i dag i liten grad er blitt realisert. Det tilrås at det utvikles systemer for synliggjøring og implementering av kompetanse fra de kirkelige tjenestene i samfunnsinstitusjonene til tjenesten i Den norske kirke for øvrig.

Samtidig foregår det også en stor kompetanseutvikling i Den norske kirke som i varierende og i begrenset grad integreres i den kirkelige tjeneste i samfunnsinstitusjonene. Eksempler på dette er gudstjenestereformen og trosopplæringsreformen. Mange av de som tjenestegjør i kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjonene fikk sin utdanning og menighetspraksis før disse reformene. Dette kan medføre at det blir en større avstand i praksiskompetanse og praksistenkning enn det som er nødvendig. Til dette kommer også det faktum at tjeneste i samfunnsinstitusjonene som regel har en helt annen oppgaveprofil enn det som gjelder for menighetstjeneste. Den gjennomgående store oppgaven innenfor tjenesten i alle samfunnsinstitusjonene er sjelesorg og samtaler. Mange steder er det relativt lite gudstjenester og kirkelige handlinger. For å opprettholde en oppdatert praksiskompetanse på sentrale felt bør det vurderes å etablere ordninger som gjør dette mulig på en mer systematisk og helhetlig måte enn i dag.

3.8 Oppsummering

I dette kapittelet er det drøftet flere sentrale felt som må vurderes i en strategisk tenkning om kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjonene. En grunnleggende kontekstuell rammefaktor er endringen av det tros- og livssynsmessige bildet i det norske samfunnet. Det å forstå dette bildet og foreta en konstruktiv tilpasning til det tros- og livssynsmessige mangfoldet i samfunnet og i samfunnsinstitusjonene løftes frem som viktig fra et strategisk perspektiv. Dette dreier seg både om å beskytte den kirkelige tjenestens samfunnsmessige og institusjonelle legitimitet og funksjonalitet, så vel som å ivareta den trosmessige integritet til Den norske kirkes egen tjeneste i samfunnsinstitusjonene.

Det neste punktet som er drøftet er den personellmessige sammensetningen av den kirkelige tjenesten i samfunnsinstitusjonene. Gjennomgangen har vist at den primært består av prester, med noe innslag av diakoner. Denne sammensetningen kan ha historiske og

funksjonelle årsaker, men det er viktig å ha en bevisst og gjennomtenkt forståelse av sammensetningen, slik at man har en åpenhet for kontekstuelle utviklingstrekk, herunder innsikter fra en mer mangfoldig og bredere forståelse av de kirkelige tjenestene slik de er blitt utviklet i rammen av Den norske kirke de senere årene.

Det tredje punktet omhandler organiseringen av tjenestene. Det vises til at det er ulik organisering av tjenestene mellom de ulike samfunnssektorene. Det kan være juridiske og strukturelle grunner til det. Ulik organisering kan være nødvendig og hensiktsmessig, men det er samtidig viktig å vurdere om dagens organisering oppfyller disse kravene. I særlig grad tematiseres spørsmålet om muligheten for landsomfattende organisering av tjenestene i kriminalomsorgen og i universitets- og høgskolesektoren.

Det fjerde punktet dreier seg om tilsyn. Det er forskjellig tilsynsordning i de ulike tjenestene og spørsmålet om sentralisering av tilsynsordningene drøftes. Sentraliserte tilsynsordninger kan vurderes, men må veies opp mot de positive sidene som finnes med nåværende tilsynsordninger, spesielt med tanke på lokal tilknytning.

Det femte punktet dreier seg om faglig utvikling. Det pekes på de særlige behov for faglig utvikling som er knyttet til den konteksten tjenesten utøves i ved tjenestegjøring i samfunnsinstitusjonene. Det pekes på at det gjennom en slik tjenesteerfaring utvikles en særegen profesjonsfaglig kompetanse på fagfelt og i en kontekst som kirkelig tjeneste i kirken for øvrig ikke har mulighet til å tilegne seg på samme måte. Denne særlige kompetansen vil i mange tilfelle være av stor strategisk relevans for kirkens utvikling.

4 Anbefalinger

På grunnlag av analysen og drøftingen i denne utredningen anbefales følgende:

- Initiativ til dialog opp mot sentrale politiske myndigheter, så vel som opp mot ledelsen i de ulike samfunnssektorene, for å tematisere hvordan det kan utvikles et relevant og tilpasset tros- og livssynstilbud i de ulike samfunnsinstitusjonene.
- En nærmere vurdering av den profesjonsmessige sammensetningen innenfor kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjoner.
- En gjennomgang av tilsynsordninger for tjenestene, herunder nærmere vurdering av muligheten for koordinering over bispedømmegrensene gjennom en ordning med koordinerende biskop for kirkelig tjeneste i helsesektoren og universitets- og høgskolesektoren.
- En nærmere vurdering av organiseringen av tjenesten i Kriminalomsorgen og universitets- og høgskolesektoren som landsomfattende strukturer i rammen av rettssubjektet Den norske kirke.
- Utvikling av konsept for samarbeidsavtaler mellom Den norske kirke og samfunnsinstitusjonene på bakgrunn av samarbeidsavtale mellom Forsvaret og Den norske kirke og avtaler innenfor universitets- og høgskolesektoren.
- Opprettelse av faggrupper som favner alt kirkelig personell som tjenestegjør i den enkelte samfunnssektor, uavhengig av fagforeningstilhørighet og tilsettingsforhold. Det vil være naturlig at slike faggrupper får en sentral rolle i den videre oppfølging av anbefalingene i denne utredningen.
- Utvikle systemer for synliggjøring og implementering av kompetanse fra de kirkelige tjenestene i samfunnsinstitusjonene til tjenesten i Den norske kirke for øvrig.

- Etablere ordringer for å sikre oppdatert praksiskompetanse mellom menighet og institusjon.

Vedtak

Saksdokumenter: KM 09/19, KR 20/23, KR 39/23

Kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjoner

Sammendrag av saksorienteringen

Kirkemøtet vedtok i KM 09/19 punkt 4 blant annet: «Kirkemøtet ber Kirkerådet om å gjennomgå bevilgningene til og organiseringen av spesialprestetjenesten (...)». Arbeidet har tydeliggjort behovet for en overordnet strategi på feltet. Utviklingen i tros- og livssynsfeltet og endrede relasjoner mellom staten og Den norske kirke fordrer en helhetlig gjennomtenkning og vurdering av kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjonene. Denne saken beskriver situasjonen og foreslår en strategi for kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjoner. Formålet er å tydeliggjøre for ansatte, institusjonene og samfunnet hvordan kirken forstår disse tjenestene, hvorfor de er viktige for enkeltmennesker, kirken, institusjonene og samfunnet, og å gi retning for en videre prioritering og satsing. Utredningen «Kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjoner» har vært sentral for utviklingen av saken og ligger vedlagt. Kirkemøtesaken har også vært forelagt Presteforeningen, TeoLOGene og Diakonforbundet siden de fleste kirkelige fulltidsstillinger i institusjonene tilhører disse, samt drøftet i sentralt kontaktmøte i Den norske kirke. Innspill fra disse sammenhengene er innarbeidet i saken. Kirkemøtets vedtak i denne saken vil tas inn i det videre arbeidet med kirkelig organisering og med bevilgninger til kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjoner.

Komiteens merknader

Komiteen legger saksorienteringen til grunn. Komiteen har følgende merknader:

1. Komiteen takker for arbeidet som er gjort med saken. Komiteen har gjennomført høring med Presteforeningen under Kirkemøtet.
2. Prester og diakoners tjeneste i samfunnsinstitusjonene sikrer individet og den enkeltes rett til å få eksistensiell omsorg i de ulike faser i livet og sine trosuttrykk dekket, også i et samfunn med større livssynsmangfold enn før. Kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjonene er en viktig forutsetning for dette, og kirkens ulike fagfolk har høy kompetanse på å se den enkeltes åndelige behov.

3. Kirkens tjeneste i samfunnet skal komme til uttrykk ikke bare i ord, men også gjennom konkret handling. Kirkens tjeneste er ikke begrenset til kirkens egne medlemmer, men skal ha sin prinsipielle innretning til alle mennesker og hele samfunnet uavhengig av deres tros- og livssynstilhørighet.

4. Komiteen anser at vedtaksformulering ivaretar den enkeltes rett til åndelig betjening uavhengig av tros- og livssynstilhørighet.

5. Endringsforslag til punkt 7, om å ta læring av allerede inngåtte samarbeidsavtaler, tas delvis inn i vedtaks punktet.

6. Komiteen vil bemerke at vedtaket gir uttrykk for en strategi. Derfor er flere av formuleringene skrevet fremtidsrettet, med uttrykk som «skal være» eller «fortsatt skal være». Endringsforslag til punkt 1 og 4 om å endre til «er» er derfor ikke tatt inn.

7. Komiteen registrerer endringsforslag om at kirkens institusjonstjeneste bør søkes å knyttes til de lokale menighetene. Komiteen vil bemerke at menighetene står fritt til å bruke sine ressurser på institusjoner som ligger innenfor deres sokn. Dette er også understreket i saken (s. 8), og ivaretatt i flere av vedtaks punktene. Endringsforslag 6 er derfor ikke tatt inn.

8. Forslaget om å ta inn det opprinnelige vedtaks punktet 5 «Den norske kirke skal styrke en helhetlig koordinering av fagutvikling for tjenesten i samfunnsinstitusjoner» er ivaretatt ved revisjonen av vedtaks punkt 8, som bruker mer av teksten fra opprinnelig punkt 5. Punkt 8 og punkt 6 skiller nå tydeligere mellom tilsyn og fagutvikling.

9. Hele bredden av lokalt kirkelig ansatte, samt frivillige, bidrar i kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjonene. Komiteen vil bemerke at denne saken har hovedvekt på vigslet personell som er ansatt ved samfunnsinstitusjoner og har sin primære tjeneste knyttet til institusjonen.

10. Komiteen forutsetter at den videre dialogen med politiske myndigheter og ledelse i samfunnssektorene også vil inkludere bred representasjon av tros- og livssynssamfunn.

11. Komiteen foreslår noen endringer i vedtaks punktene med følgende begrunnelser:

Punkt 4 (nytt) utvider det individuelle kategorialperspektivet i punkt 3, og vektlegger sammenhengen mellom tjenesten i institusjonene og kirkens samfunnsansvar (jf. saken, s. 7, 9-10; fagutredningen, 2.3.1, 2.3.2).

Punkt 5 (nytt) tydeliggjør hvordan tjenesten i samfunnsinstitusjonene forstås i sin profesjonsmessige bredde, og at det videre arbeidet må søke tverrfaglig kompetansesammensetning (jf. fagutredningen, 3.3).

Punkt 6 (gammelt strekpunkt 4) tydeliggjør betydningen biskopens tilsyn har for å styrke helhetlig koordinering, kirkelig forankring og integrasjon av tjenesten (jf. saken, s. 8; fagutredningen, 3.5).

Punkt 8 (gammelt strekpunkt 5) tydeliggjør at en helhetlig koordinering av fagutvikling også innebærer å utvikle system for kompetanseoverføring mellom

tjenestene i institusjonene og Den norske kirke for øvrig (jf. saken, s. 8-9; fagutredningen, 3.7).

Vedtak

- 1 Kirken skal være til stede for mennesker i ulike livssituasjoner. Tjenesten ved
 2 samfunnsinstitusjoner er en sentral del av oppdraget som landsdekkende folkekirke.
 3
 4 Kirkemøtet vil at:
 5
 6 1. kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjoner er sentral for kirkens oppdrag og selvforståelse
 7 2. tjenesten i samfunnsinstitusjoner skal være en integrert del av kirkens arbeid over hele
 8 landet
 9 3. tjenesten i samfunnsinstitusjonene skal bidra til å ivareta det enkelte menneskets tros- og
 10 livssynsmessige rettigheter, integritet og verdighet
 11 4. tjenesten i samfunnsinstitusjonene er et konkret uttrykk for kirkens samfunnsansvar som
 12 landsdekkende, diakonal folkekirke
 13 5. tjenesten skal ha en profesjonsmessig bredde som synliggjør og bruker den diakonale og
 14 tverrfaglige kompetansen
 15 6. biskopens tilsynsordning for kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjoner gjennomgås og
 16 utvikles, spesielt med tanke på styrking av helhetlig koordinering, kirkelig forankring og
 17 integrasjon av tjenesten
 18 7. Kirkerådet vurderer muligheten for å utvikle samarbeidsavtaler mellom Den norske kirke og
 19 samfunnsinstitusjonene som ikke har formaliserte avtaler, basert på allerede inngåtte
 20 samarbeidsavtaler, samt de som er under arbeid
 21 8. Den norske kirke skal styrke en helhetlig koordinering av fagutvikling for tjenestene i
 22 samfunnsinstitusjoner, og utvikle systemer for kompetanseoverføring mellom tjenestene og
 23 Den norske kirke for øvrig
 24 9. dialogen med politiske myndigheter og ledelse i samfunnssektorene om et relevant og
 25 tilpasset tros- og livssynstilbud videreutvikles, til beste for mennesker i kontakt med
 26 tjenesten
 27
 28
 29
 30
 31
 32

DEN NORSKE KIRKE
Kirkemøtet 2023

KM 8.3/23

Vedtak

.....

komitéleder

.....

saksordfører

DEN NORSKE KIRKE

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Karl Yngve Bergkåsa	635	20/00695-8	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
	Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027	15.-16.01.2024

Saksordfører: Christel B. Eriksen

Sannhets- og Forsoningsarbeidet - orientering om arbeidet

Saksorientering

Forsoningsarbeid i Nord-Hålogaland bispedømme, del 3

Arbeid med forsoning og prosessene knyttet til dette har vært jobbet med i lang tid i Nord-Hålogaland. I kjølvannet av Alta-saken og utover på 80-tallet ble det tydelig at det var behov for mer struktur rundt arbeidet med samisk kirkeliv, som et eksempel. Dette førte til slutt til dannelsen av et nytt prosti som fikk navnet Indre Finnmark prosti. Her hørte kjerneområdene i nordsamisk område til og man kunne fokusere arbeidet med å utvikle en egen samisk kirkelig kontekst.

Ulike tiltak og samlinger i Nord-Hålogaland

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har i mange år gitt opplæring i nordsamisk for prester som starter sitt virke i et av forvaltningsområdene for samisk språk. De senere årene har dette også innbefattet seminarer og fagmøter hvor sannhet- og forsoningsarbeid har blitt tematisert. Biskopen sendte i 2017 ut et brev til alle menigheter i vårt bispedømme hvor bruk av flere språk i gudstjenestene rundt omkring ble tematisert. Alle menigheter skal ha noen ledd på nordsamisk og eventuelt kvensk eller andre språk som passer lokalt. Arbeidet med kvensk kirkeliv har fått større fokus de siste åra og dette ser vi på som en essensiell del av Den norske kirkes forsoningsarbeid. Å synliggjøre språk og kulturer som har blitt undertrykt i lang tid er en vesentlig del av vårt oppdrag med å drive forsoning i våre lokale menigheter.

Det holdes jevnlig kurs, ofte som en del av prostisamlinger, hvor bruk av samisk og arbeid med sannhet og forsoning tematiseres og diskuteres. Disse skjer i regi av kirkefagavdelingen på bispedømmekontoret i Tromsø, med ulike rådgivere involvert. Alle prostier har fått tilbud om slike kurs i 2024

Mange menigheter flagger med samisk flagg på 6. februar og kvensk flagg på 16. mars. Flere menigheter aktualiserer også disse nasjonaldagene i sine gudstjenester og liturgi. Men det er rom for at enda flere menigheter gjør dette som en del av synliggjøringen av disse kulturene. Samisk språkuke arrangeres hvert år og kirka er mange steder en del av denne markeringen. I Tromsø har domkirken arrangert en egen samisk gudstjeneste hvor forsoning og annen sentral tematikk berøres.

Samisk kirkelivskonferanse, i regi av Samisk kirkeråd og i samråd med Nord-Hålogaland bispedømme, arrangeres årlig (med noen få unntaksår). På disse samlingene utvikles samisk kirkeliv og tematikken omhandler ofte forsoning og hvordan kirka kan være en arena for synliggjøring og selvbestemmelse når det kommer til den samiske kirkekonteksten. Samiske kirkedager har blitt arrangert siden 2004 i Jokkmokk på svensk side og nå sist i Enare i 2022. Arrangementet er forankret i de representative samiske organer i de lutherske folkekirkene i Finland, Sverige og Norge.

Den nye salmeboken som utkom i 2013 inneholder 15 salmer på tre samiske språk, samt 15 salmer på kvensk. Denne er i bruk over hele landet og i stort sett alle menigheter. I juni 2022 utkom kvensk salmehefte med både gamle og nye oversettelser av salmer til kvensk. «Sálbmagirjii šuoknjagirji», spilleboken til nordsamiske salmer, ble lansert 8. oktober 2023 i Tromsø domkirke.

De siste åra har det vært jobba med å oversette liturgier og liturgiske ledd til kvensk. Dette arbeidet vil fortsette og være en kontinuerlig del av forsoningsarbeidet overfor det kvenske miljøet. Dette arbeidet har medført at kvensk liturgi har blitt brukt i dåp, vigsel og gravferd rundt omkring i vårt bispedømme. Å kunne tilby dette er en viktig del av forsoningsarbeidet for Den norske kirke og vil ha fortsatt prioritet for oss som bispedømme her i nord. I flere år har det blitt arrangert Samisk aktivitetsdag på Kvaløya. Det er Kvaløy og Sandnessund menigheter som er hovedansvarlig for dette. Her inviteres samiske barn i småskolealder til å være med på samiske aktiviteter og samlingen avsluttes med samisk gudstjeneste. I 2022 vant denne aktiviteten Den norske kirkes trosopplæringspris og ble verdsatt for sitt viktige arbeid med å ivareta og synliggjøre samisk kirkeliv blant barn og unge.

Sommeren 2023 kom Sannhets- og forsoningskommisjonen med sin rapport. Denne dokumenterer hvordan ulike fornorskingsprosesser har foregått og hvilke konsekvenser denne politikken hadde og fortsatt har for ulike grupper i Norge: samer, kvener, norskfinner og skogfinner. I kjølvannet av rapporten ble det arrangert et møter og seminarer i Tromsø og Kirkenes i regi av menigheter i vårt bispedømme.

Bispedømmet arrangerte studietur for prestene i 2023 til Oulu i Finland. Der fikk man møte deler av den finske kirkas representanter og høre hvordan forsoningsarbeidet går og hvordan man arbeider med dette i Finland.

VID gjennom KUN i Tromsø har siden høsten 2021 tilbydd et etter- og videreutdanningskurs over 3 semestre (til sammen 30 studiepoeng) med tema «Sannhets- og forsoningsarbeid i møte med fornorskningen». Nord-Hålogaland bispedømmeråd har vært instrumental i å muliggjøre dette kurset, både med økonomisk støtte til opprettelsen av kurset, samt å sørge for deltakere til kurset fra egne rekker. Undervisningsopplegget blir i stor grad videreført i KUNs kurs som nå blir tilbudt over hele landet.

NHBDR svarte i november på høringen fra Sametinget angående rapporten fra Sannhets- og forsoningskommisjonen. Her ble det blant annet påpekt at kirkas rolle godt kunne vært tilgodesett med flere sider i rapporten og at denne tematikken kunne blitt viet større plass i diskusjonen rundt f.eks. tiltak som vil bidra til videre forsoning, med tanke på hvilken viktig rolle kirka har som samfunnsinstitusjon i dag og på grunn av det fokuset som kirka har valgt å ha på denne tematikken. Kirkerådet har i samarbeid med Tore Johnsen utviklet et nettkurs for alle kirkens ansatte.

Det planlegges en fagdag for kvensk kirkeliv for ansatte i bispedømmet i 2024.

Preses besøk i Indre Finnmark

Preses Olav Fykse Tveit og biskop Olav Øygard gjennomførte i månedsskiftet november/desember en tur til Porsanger og Karasjok for å bli kjent med samisk og kvensk kirkeliv. Med seg hadde de en delegasjon fra kirkerådet, bispemøtet samt Nord-Hålogaland

bispedømme. I løpet av fire dager ble det gjennomført samtaler og samlinger i Lakselv, Børselv, Karasjok og Šuoššjávri. Det ble gjennomført viktige samtaler med representanter for samisk og kvensk samfunns- og kirkeliv, ikke minst med sametingspresidentene

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering.

DEN NORSKE KIRKE

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Ann-Mari Årnes	421	18/02424-25	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
21/24	Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027	15.-16.01.2024

Saksordfører: Marta K. Ims

Orienteringer

- Bispedømmerådets leder
- Biskop
- Kirkerådet
- Samisk Kirkeråd
- Mellomkirkelig råd
- Andre utvalg
- Stiftsdirektøren

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering.

DEN NORSKE KIRKE

Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Anne Bergljot Skoglund	421	23/03886-4	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
	Nord-Hålogaland bispedømmeråd 2024 - 2027	15.-16.01.2024

Saksordfører: Anne B. Skoglund

Eventuelt

Saksorientering

Presentasjon av staben ved Nord-Hålogaland bispedømmekontor

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering.